

У 814
И 24

ЧИКА ЈОВА
СРПСКОЈ ДЕЦИ

БЕОГРАД

ИЗДАЊЕ СРПСКЕ КЊИЖЕВНЕ ЗАДРУГЕ

1899.

ms 35745543

Лед и унук.

Узо деда свог унука,
Менто га на Куно,
Па уз цуне певао му,
Што је негда дуно.

Певао му српску славу
И српске јунаке,
Певао му ове доје,
Бунке свакојаке.

Ледн око задригало,
Па узгуд промива
И унук своме јере,
Ла цуне земља.

Лече цуне земљано,
Когда нима живо:
"Је ли, деда, зашто сам ја
Ме цуне земљо?"

"Ми не схватам, узе, пако,
Ми старији знамо, —
Кад догађа се, ба иронисам,
Како се ни се само."

— Зм.

ЧИКА ЈОВА

УНИВ. БИБЛИОТЕКА
И. Бр. 90428

СРПСКОЈ ДЕЦИ

ДЕЧЈЕ ПЕСМЕ

ЈОВАНА ЈОВАНОВИЋА ЗМАЈА

ИЗДАЛА

СРПСКА КЊИЖЕВНА ЗАДРУГА

СА 112 СЛИКА

БЕОГРАД

ТАМПАРИЈА КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

1899.

ПРЕДГОВОР

Све то више отима маха у савременој педагогији мишљење: циљ дечје лектире треба да је само тај, да децу васпитава за естетичко уживање, т. ј. да их оспособи, да уживају читајући песничка дела, никако пак да је помотње средство за постизавање каквих позитивних знања или начела, било моралних, било других којих.

Дечје песме *Јована Јовановића-Змаја* су и досад веома много цењене у нашој књижевности, велика вредност њихова је призната једнодушно, и многи су се писци*) нарочито на њима задржавали, — али када се оне посмотре са поменутога становишта, то нам се чини, као да је вредност њихова за нас још и појачана, јер мало је писаца у Срба, који су кадри својим делима подстаћи право естетичко уживање у деце, а бесумње ни један више но у дечјим круговима толико омиљени чика *Јова Змај*. И покојни је *др. Ђорђе Натошевић* стекао поред осталих великих заслуга својих и ову, не најмању, што је Змаја упозорио на ово поље књижевног рада, које је наш песник са толико успеха обрађивао, и још га и данас непрекидно обрађује.

Па ипак је зато дочекао Змај педесет година свога књижевног рада, а да не види сабране и дечје песме, на којима, без мало, ради тридесет година. И тако је ево *Српској Књижевној Задрузи*, која је, издавши „Другу Певанију“ продужила већ рад око сабирања песникових дела, пала у део и ова, свакако при-

*) Тако н. пр. *др. Милан Јовановић* у „Српским илустрованим новинама“ за 1881. г.; *др. Милан Савић* у „Стражилову“ за 1885. г.; а нарочито *Мита Нешиковић* у 149. и 150. књизи „Летописа Матице Српске“ својом опширном расправом „Змај-Јован Јовановић као педагог“ (одштампана и у његовој „Збирци педагошких радова“ књига I. Нови Сад, 1892.).

јатна дужност, да се приликом педесетогодишњице песникове одужи великим заслугама његовим тим, што ће пустити у српски свет и збирку дечјих песама његових.

Српска је Књижевна Задруга управо смерала, да за ову прилику изда целокупно издање дечјих песама Змајевих. Ну како је Змајев рад на том пољу толико обилан (самих дечјих песама има око једне тисуће), да се деци не би могла пружити у један мах тако велика књига, одлучено је, а по жељи песниковој, да за сада изиђе само један део тих песама. И тако нам ова књига доноси добру трећину Змајевих песама за децу, и у њој су сабране из свих година песникова рада оне песме, које су приступачне и најширим круговима дечјим, где није потребно никаквих стварних ни других тумачења, — а од овога се тек по изузетку одступило, у колико да се задовољи и онај захтев, да се деци поред разумљивога као подстицај да понешто и од неразумљивога.

Збирка је подељена на шест одсека. Одсеци иду хроноло-
гијским редом, а песме су у појединим одсецима разређене према извесним начелима, која ће се моћи и површним прегледом лако сазнати. На жалост, због техничких незгода при штампању, није се могао постављени ред свугде одржати.

Извори су за поједине одсеке ови:

I.

(Др. Ђорђе Натошевић), Читанке за српске основне школе. Одобрено Српски народни црквено-школски савет. Нови Сад.

Стеван В. Поповић, Дечији свет. Књига прва. Венац песама. У Пешти, 1872.

—, Дечији свет. Књига друга. Слике и прилике. У Пешти, 1872.

Чика Стева, Божић, дар доброј деци. Други течај. Панчево, 1875.

Стеван В. Поповић, Радован, лист за српску децу. Нови Сад, 1876.

Чика Стева, Дан и ноћ, дарак доброј деци. Нови Сад, 1877.

—, Дани одмора, дарак доброј деци. Нови Сад, 1878.

—, Дечије радовање, дарак доброј деци. Нови Сад, 1878.

Мита Нешковић, Мала Школа. Бачка библиотека св. П. Земун, 1879.

Чика Стева, Босиле, дарак доброј деци. Нови Сад, 1880.
—, Бадњак, дарак доброј деци. Нови Сад, 1880.

II.

Др. Јован Јовановић, Невен, *чика-Јовин лист*. Нови Сад. Година I, 1880. — Година II, 1881.

III.

Др. Јован Јовановић, Невен, *чика-Јовин лист*. Нови Сад. Година III, 1882. — Година IV, 1883. — Година V, 1884.

Браца Јова (Максимовић), Полаженик, божићни дар српској деци. Нови Сад, 1884.

IV.

Др. Јован Јовановић, Невен, *чика-Јовин лист*. Нови Сад. Година VI, 1885. — Година VII, 1886. — Година VIII, 1887. — Година IX, 1888.

Браца Радован (Кошутић), Полаженик, божићни дар српској деци. Нови Сад, 1886.

V.

Др. Јован Јовановић. Невен, *чика-Јовин лист*. Нови Сад. Година X, 1889. — Година XI, 1890. — Београд. Година XII, 1891.

Stjepan Basariček, Spisi za mladež. Zlatna knjiga za djecu u slavu četrdesetogodišnjice književnoga rada D-ra Jovana Jovanovića (Čike Zmajovana). Zagreb. (1889.)

Tomislav Ivkanec, Smilje, zabavno-poučni list sa slikami za mladež obojega spola. Тећај XVII. Zagreb, 1889.

Сретен Пашић и *Милан Шевић*, Српска читанка за средње школе. Књига прва. Београд, 1894.

Михаило М. Стевановић, Школица, дечји лист. Пожаревац, 1895-6.

Јос. Ковачевић и *Мих. М. Станојевић*, Пролећни дарак доброј деци. Београд, 1898.

VI

Чика Змајова, Предневенче. Читанчица за већу и мању децу. Загреб, 1898.

Др. Јован Јовановић, Невен, чика-Змајовин лист. Загреб. Година XIII, 1898-9.

Чика Змајова, Међневенче I. Читанчица за већу и мању децу. Загреб, 1899.

Из лако схватљивих разлога под поједине песме у тексту није стављено, да ли су оригиналне или не. На то је обраћена нарочита пажња у садржини, — али је у много случајева данас то веома тешко одредити. Кад се Змај почео бавити песмама за децу, чинио је то по упуству Ђорђа Натошевића и Стевана В. Поповића и служио се изворима, које су му они ставили на расположење. Песме је њима предавао, и они су их употребљивали за своје циљеве не одељујући увек оригиналне од преведених и не означајући изворе ових. Где сам сâм нашао извор, ставио сам га поред песме у садржини, а за песме у I одељку служио сам се оним знацима, који су у „Певанији“ употребљени, т. ј. * за прерађене, а ** за преведене песме. Већ означени извори већином су остали онако, како сам их нашао.

На овом ћу месту одмах напоменути, да преведених песама има веома мало. Већином је само мисао узета и сасвим слободно и самосвојно израђена. И без претеривања се може рећи, да су песме у Змајевој преради већином лепше него у оригиналу, као што се из поређења тих песама лако може видети. И с тога ће, ма колико се још извора нашло, — а и по утицају, што га ове песме врше, и што ће га још дуго и дуго вршити, — имати оне за нас значење потпуно оригиналних радова.

Од II одељка почињу песме из „Невена“, и из књига и листова, у којима је Змај за време уређивања „Невена“ и после тога, па до његова каснијег покретања био приложником. Песме из тих периода Змајева рада спеване су великим делом уза слику, као што су и многе од ранијих, и неке су од њих биле намењене, да испуне редакционе захтеве, да буду пропратница слици или одговоре тренутној потреби. Од тих песама, по правилу, нису узете оне, које само с неколико речи казују исто, што

се и на слици наводи, и под којима се песник обично није ни потписивао, — таквих песама, у осталом, и нема врло много, и сасвим би подесно било издати их у неколико засебних свешчица као књиге са сликама (Bilderbuch) за малу децу. На против, оне песме уза слику, код којих је слика била само подстицај за исказивање друге, нове идеје, или је и иста идеја на други начин изражена, узете су све, које пристају у ову збирку. Где је песма лако разумљива и без слике, или где није било нарочитога позивања на слику, штампана је само песма, али је у садржини означено, да је та песма уза слику спевана. Ну на ово се није строго пазило, иначе би изостале многе и многе слике, што су у књигу унесене. Неке пак песме, одређене за ову збирку, код којих је јаче истакнута веза са сликом, морале су изостати, пошто нису могле и слике за овај мах бити набављене.

Можда ће ко помислити, да ове песме, спеване уза слику, немају толико оригиналне вредности, пошто је идеја самом сликом дата песнику, или му бар послужила као подстицај. Пре него што би ко ту помисао изрекао, треба да пореди слике (и то нарочито оне, којих нема у овој књизи) и песме, спеване уза њих. И површним поређењем видеће, да је наш песник створио ново уметничко дело, (као што је то често случај и код његових „преведених“ песама), и да у великој већини тих песама није изнео просто садржину слике. То се види већ и по томе, што су те песме већином разумљиве и без слике, (а у колико нису, нису с тога, што се сâм песник на њих позива) — дакле самостална дела, и даље, што се често слика и песма и не слажу потпуно. У осталом, није од пресудна значења, на који начин песник долази до својих идеја, и сасвим је свеједно, да ли их он задобива посматрањем природе и друштва, читањем или слушањем, или из већ готових уметничких дела. И сам је Гете писао песме уза слике, Gedichte zu Bildern, и нико и не сумња у песничку самосталност њихову, јер потичу од *песника*. Да је и код Змаја тако, мислим, да ће ова књига донети довољно доказа. Што би се пак и овим дечјим песмама Змајевим могло приговорити, а чему управо сам песник није крив, то је, што се често види хотимична тежња за саветовањем, за изношењем моралних начела и т. д., — а на то је песник очито наведен било од других песника за децу, било

од критичара-педагога, који не увиђају, да уметничко дело само собом користи у васпитању, и кад не ступи ни у чију службу, а да баш овим ступањем у службу губи од своје вредности. — На жалост сам на овом месту ограничен само на напомене, али се надам, да ће ми се ускоро дати прилика, да се о свем овом и опширније изјасним.

Песме су из „Невена“ имале осим Змајевих још и многе друге потписе. Песника су на разне потписе наводили које успомена на пријатеље (тако се испод многих лепих песама налази потпис покојнога му пријатеља Ђоке Стојановића), које други, већином редакциони разлози. Нарочита је пажња била ту потребна, да се одвоје песме Змајеве од песама његових приложника, једно, што су многи и веома разнолики потписи отежавали тај рад, друго пак, што је Змај песме својих приложника врло често толико дотеривао, шта више и сасвим прерађивао, да ту није остало ничега њихова сем потписа. С тога ће „Невен“, а и због многих изврских прозних чланака Змајевих у њему, имати вредности и као дечја лектира, а и за процењивање Змајева рада, и онда, када из њега буду издвојене и за себе издате све песме нашега песника.

И тако имају сада српска деца и цео српски читалачки свет у једној књизи добар део песама Змајевих, које су досад биле расуте по многим листовима и књигама, а одатле прештампаване — већином без права — у разним књижарским и „педагогијским“ предузећима. Бесумње ће сваки пријатељ српске књиге бити пријатно изненађен обиљем и разноликошћу материјала, што га већ и ова једна књига показује. То ће се изненађење још појачати, када се и остале песме у једној збирци издаду, — и оне ће свакога родољубивог Србина испунити оправданим поносом, јер сва је прилика, да је овако угледно обиље песама за децу јединствено у читавој светској књижевности. Нека је нашем великом песнику и слава и хвала на томе ретком дару, у коме ће и каснији нараштаји исто тако уживати и загревати се топлином његовом!

Милан Шевић.

САДРЖИНА

	СТРАНА
Предговор	V

I

1. Шта ја све имам (Вилхелм Хај)	1
2. Срце дечје (Херман Клетке)	1
3. Страшљивац	1
4. Деца и чигра	1
5. *Киша	2
6. Ветар	2
7. *Пролеће (уза слику)	2
8. Шума (Ерист Ортлеп)	2
9. *На ружи (са сликом)	3
10. *Милан и његов цвет	3
11. Пчелица (Вилхелм Хај)	4
12. *Буба мара	4
13. Веверица (Хофман фон Фалерслебен)	4
14. *Зимска песма (са сликом)	5
15. Петао (по Фридриху Гилу)	6
16. Ђурак и врабац (Павле Булаји)	6
17. О мишу (Фридрих Гил)	7
18. *Марко у шкрињу (са сликом)	8
19. Мачково јадање (уза слику)	9
20. Цица-маца и рундов-бундов (по Фридриху Гилу)	10
21. *Куцов цоња пред вратима (са сликом)	11
22. *Никад мира (уза слику)	11
23. Голубице моја (уза слику)	12
24. *Тица у кавезу (уза слику)	12
25. Деца се ругала јарцу (Фридрих Гил)	12
26. Доручак (са сликом)	13
27. Неће мачка да се сиграмо (уза слику)	13
28. *Мачка пред књигом (са сликом)	14
29. Материна маза	14
30. Мали Јова	15
31. Мала Вемица	15
32. Коњик (са сликом)	16
33. *О муткином крсном имену (са сликом)	16
34. Братац и сестрица (са сликом)	17
35. Брата се дури (са сликом)	17
36. Јоја и гуска (са сликом)	18
37. *На потоку (са сликом)	19
38. Да сам ја краљ (са сликом)	20
39. *На љубашци (са сликом)	21
40. Трешњобер (са сликом)	22
41. Ко је господар	23
42. **Болно чедо	23
43. Како сестра пева, кад малог браћу љула	23
44. *Дете и бака (са сликом)	23
45. Баче полетарче	24

	СТРАНА
46. *Гојко у лову (са сликом)	25
47. Рачунџијама	25
48. *Брацин рачун (уза слику)	26
49. Сам је био крив	26
50. У „бувари“ (са сликом)	27
51. Очева тица	28
52. Како би...	28
53. Гаша (Рудолф Левенштајн)	29

II

1. Молитве наше мале Данице (I-VII)	30
2. Обед (уза слику)	31
3. Сати (по Фридриху Гилу)	32
4. Добро јутро, добро јутро (уза слику)	33
5. Зима бежи (уза слику)	33
6. Вивак (уза слику)	33
7. Хвала (са сликом)	34
8. Цакли зебу прети (уза слику)	35
9. Снешко Белић (са сликом)	35
10. Плашљив гавран (са сл., са немачкога)	36
11. Мала појачица Мара (уза слику)	37
12. Обећање лудом радовање (уза слику)	37
13. Миш код ловке (уза слику)	38
14. Не трпи брњицу (са сликом)	38
15. Врабац и мачка (Хофман фон Фалерслебен)	39
16. Му-у (са сликом)	39
17. Дете и лентир	40
18. Дете и магарац (Вилхелм Хај)	40
19. Бела штета (уза слику)	40
20. Маца и маца (са сликом)	41
21. Ево ти (са сликом)	42
22. Ала је то баш страшно (са сликом)	43
23. Тајна (уза слику)	43
24. Мали брата (уза слику)	44
25. Бољи јунак од гаврана (са сликом)	44
26. Мали маза	45
27. Куцина кућа (са сликом)	45
28. Мали коњаник (са сликом)	46
29. Прве хлаче (са сликом)	46
30. Купање (уза слику)	46
31. Чуноглавац из кутије (уза слику)	47
32. Деца путују (са сликом)	47
33. На студенцу (са сликом)	48
34. Зашт' је војска ућутала (уза слику)	48
35. Ој, дечија радовања (са сликом)	49
36. Кућа од карата (по Х. Ф. Гелерту)	49
37. Аца гушчар (уза слику)	50
38. Пакосник (уза слику)	50

	СТРАНА
39. Нова радост (са сликом)	51
40. Мала читаља (са сликом)	51
41. Неспремна Ана (са сликом)	52
42. Рибарче (уза слику)	52
43. Мали сликар (са сликом)	52
44. Другарице (са сликом)	54
45. За читаоце почетнике	55
46. Обележја	55
47. Кад би...	55
48. Сади дрво	56
49. Сунце и ветар (Ернст Лауш)	56
50. Магарац и врула (Роберт Рајник)	56
51. Лупеж и пас (уза слику)	57
52. Игра и посао	57
53. Дуго време	57
54. Умереност и чистоћа	57
55. Загонетке (1—5)	57

III

1. Моле се Богу (уза слику)	59
2. Ево наших лапа (уза слику)	59
3. Трешњини гости (Ернст Лауш)	59
4. Наздрављач (са сликом)	60
5. Хајд у шуму (уза слику)	61
6. Осваћу снег (уза слику)	61
7. Јелка (уза слику)	61
8. Божић	62
9. Несташна жабица (са две слике)	62
10. Охо-хо! (са сликом)	63
11. Пачија школа (са сликом)	65
12. Полетарци први пут у води (уза сл.)	66
13. Незналице, ленивице	66
14. Туга и жалост једнога миша (уза слике)	66
15. Мачак иде мишу у сватове (са сликом)	67
16. Ко си ти (са сликом)	68
17. Мачка са мачићи (уза слику)	69
18. Честитка једне мачке своме господару	69
19. Необичан гост (уза слику)	69
20. Жао нам је, — чисто би се смејали (са сликом)	70
21. Анка и живина (уза слику)	70
22. Два зеца (са сликом)	71
23. Аратос таке љубави (са сликом)	72
24. Шетња у троје (са сликом)	73
25. Цера и његов Каро (уза слику)	73
26. Напомена матери (са сликом)	74
27. Мап'те је на миру (са сликом)	74
28. Како је лепше (са две слике)	75
29. После сна	75
30. Има ли што страшније на свету (уза слику)	75
31. Далеко, далеко (са сликом)	76
32. Тешко је то погодити (са сликом)	77
33. И погоди (уза слику)	77
34. Њему ј' благо, што је њему драго (уза слику)	78
35. Посекла прст (уза слику)	78
36. Лено, много, па јевтино (са сликом)	78
37. Бобук од сапунице (са сликом)	79
38. Душко нешто шапће (са сликом)	80
39. Мали филозоф (са сликом)	80
40. Нежни Аристид (уза слику)	81

	СТРАНА
41. Ђацима на почетку школске године	81
42. Ипак се добро свршило	81
43. О! о (са сликом)	82
44. Прекомерност	82
45. Чујмо, шта нам вели петар. (са сликом)	82
46. Петб и песето (уза слику)	83
47. Коњ и врабац (Вилхелм Хај)	83
48. Стари лечнички савет	84
49. Зло је, где нема реда (уза слику)	84
50. У новом капуту (уза слику)	84
51. Загонетке (1—6)	84

IV

1. Анђео (уза слику)	86
2. Лабуд и лабудини (уза слику)	86
3. То је Божија воља	86
4. Мерима (са сликом)	87
5. Јест, Бога ми, згодно (уза слику)	87
6. Лепи имена	88
7. Одговор мојој сестри Видосави	88
8. Пролеће ће доћи (уза слику)	88
9. Цвет и мед (уза слику)	88
10. Не бојте се, тичице (са сликом)	89
11. Јелен (уза слику)	89
12. Пиј-дер, воко, пиј (са сликом)	90
13. Мала берба (уза слику)	90
14. Зове зиму на мегдан (уза слику)	91
15. Видим ли ја збиља (са сликом)	91
16. Божићна слика и песма (са сликом)	92
17. Христос се роди (уза слику)	93
18. Божићна песма (уза слику)	93
19. Добро ће бити, да чујете и ово	93
20. Први полет (уза слику)	93
21. Три пилета и паук (са сликом)	94
22. Наша тига (уза слику)	95
23. Добро јутро, цицане на крову (уза слику)	95
24. Прва лекција (уза слику)	95
25. Ево, шта је мајушни Васко декламовао	96
26. Сестрински (уза слику)	96
27. Јогуница (са сликом)	96
28. Срда (уза слику)	97
29. Жени лутка (уза слику)	97
30. Две приче (уза слику)	97
31. Добри суседи (са сликом)	98
32. Војска, па војска (са сликом)	98
33. Позив у комендију (са сликом)	99
34. Радост и жалост (уза слику)	100
35. Хвалиша (са сликом)	100
36. Нека, нека (са сликом)	101
37. Мали гушчар Штева (са сликом)	101
38. Зашто? — Зато (са сликом)	102
39. Једној девојци у споменицу	102
40. Мала Дила (са сликом)	103
41. Мали Влајко (са сликом)	104
42. На снегу (са сликом)	105
43. Даринка пише прво писмо (уза слику)	106
44. Певачица (уза слику)	106
45. Читај. Дело (уза слику)	106
46. Самоук (уза слику)	107
47. Кавгације (са сликом)	107

	СТРАНА
48. На добром путу (уза слику)	108
49. Добар је Бог (уза слику)	108
50. Бог да прости (уза слику)	109
51. У мраку	109
52. Пет стихова на пет слова	109
53. Стихови, који траже ваше помоћи	109
54. Загонетке (1—2)	110

V

1. У леном кругу (са сликом)	111
2. Мати нева детету (са сликом)	112
3. На извору (уза слику)	113
4. Лаку ноћ (по немачком)	113
5. Дошао врабац, да нам нешто каже (уза слику)	114
6. Лена новина	114
7. Туцају се (уза слику)	114
8. У врт (уза слику)	115
9. У хладу (са сликом)	115
10. Смем ли вас послужит' (са сликом)	116
11. Зима	116
12. Тица на прозору (уза слику)	117
13. Божић	117
14. Помајка кокошка неваљалом начету (са сликом)	117
15. Страшљивци (уза слику)	118
16. Мачка и њена три мачета (уза слику)	118
17. Како хвата мачка миша (са сликом)	119
18. Цицкошев несрећан лов (уза слике)	119
19. Пезар (са сликом)	120
20. Оборено гнезданце (уза слику)	120
21. Лаза и његови голубови (уза слику)	121
22. Гостољубива Јека (уза слику)	121
23. Гаврило и мајмун (уза слике)	122
24. Писмо из Лондона и отпорука (уза слику)	122
25. Добро јутро, моја мала (уза слику)	122
26. Посекла се (уза слику)	123
27. Милевина лутка Белка (уза слику)	123
28. Биће друштво (уза слику)	124
29. Добра Јела (са сликом)	124
30. И сама је, и опет није сама (са сл.)	125
31. Исиовест болесничина (са сликом)	126
32. Оздрвила (уза слику)	126
33. Киселица, мргодица Перса (са сликом)	127
34. Бади из малог седа (уза слику)	128
35. Шта се догодило Андрији (са сликом)	128
36. Илњка (уза слику)	129
37. Лази (са сликом)	129
38. Овако се не доказује (са сликом)	130
39. На улици (уза слику)	130
40. Моје посматрање	130
41. Мали трговци (са сликом)	131
42. Циганин Гага и син му Ђукило (са сликом)	132
43. Два питања с одговором	132
44. Рад	133
45. Две муве	133
46. За допуњавање	133
47. Загонетка	133

VI

	СТРАНА
1. Вечерња песмица (уза слику)	134
2. Имам	134
3. Волестан сам (Г. Бошњак)	134
4. Далеко од оца (уза слику)	134
5. Први дани пролећа (уза слику)	135
6. Пролетна песма	135
7. На ливади (уза слику)	135
8. Медвед тражи меда (уза слику)	135
9. Збогом, роде (уза слику)	136
10. Зима (стихови за допуњавање)	136
11. Где, шта начинише (са сликом)	136
12. Ој, голубе (уза слику)	137
13. После гозбе (са сликом)	137
14. Веселе у рити (са сликом)	138
15. Волим гуске (са сликом)	139
16. Лисица и пловка (уза слику)	139
17. Петлићки послови (уза слику)	139
18. Пиле и лија (са сликом)	140
19. Тако лудо страда (уза слику)	140
20. Крмача и прасци (уза слику)	141
21. Мишеви у колу (са сликом)	141
22. Четири мачке (уза слику)	141
23. Укебаше га (уза слику)	142
24. Наш Белота (са сликом)	142
25. Код Минкина прозора (уза слику)	143
26. Шаров се осветио (са сликом)	143
27. Лијон код болесничове постеље (уза слику)	143
28. Стара истина (уза слику)	144
29. Таши, таши (са сликом)	144
30. Чија си ти мала? (са сликом)	145
31. Шта ли мисли Душко (са сликом)	146
32. После купања (уза слику)	146
33. Кажи ми, Стако	146
34. Добро јутро (са сликом)	147
35. Ката и сусед Влајко на бунару	147
36. Ко то њену дошту (са сликом)	148
37. Седи Шана сама (уза слику)	148
38. Чуо бата: биће рата (уза слику)	148
39. Јикина забава	148
40. Мала (са сликом)	149
41. Сад је већ велика (уза слику)	149
42. Девојка храни зечиће (уза слику)	150
43. Без тога је могао бити (уза слику)	150
44. Мали див (са сликом)	150
45. Имам чигру шарепу (са сликом)	151
46. Тако и ваља (уза слику)	151
47. Брат и сеја (уза слику)	151
48. Са књигом у руци (уза слику)	152
49. Страшна прича (са сликом)	152
50. Лени Рава	153
51. Глете, шта бива од добра детета	153
52. Капи воде и стена (са пољскога)	154
53. Добар савет	154
54. Не суди по спољности	154
55. Лакомислено обећање	154
56. Поштење	154
57. Половно знање	154
58. За допуњавање	154
Азбучни преглед песама	156

ЧИКА ЈОВА СРПСКОЈ ДЕЦИ

I

1. Шта ја све имам?

Ево имам два ока у глави,
Њима гледам, како с' небо плави,
Видим цвеће, тице, рибе чиле,
Видим моје родитеље миле.
Очи моје, Богу хвалу дајте,
Очи моје, весело гледајте!

Ево имам ува два,
Послушна су обадва,
Њима слушам, кад нам вели нана:
Децо моја, будите ваљана!
И кад баба зове, да се ради:
Ко год ради, не боји се глади.

Имам уста, да говорим њима
Оцу, мајци, пријатељ'ма свима;
Што год мислим, казат' могу,
Што год не знам, питат' могу.
Могу певат', смејати се могу,
Ох, па могу молити се Богу!

Имам срце малено у груд'ма,
Весело је међу добрим људ'ма.
Љуби све, што ј' добро, љуби силно,
живо, —
Ал' откуд ми срце, ко ми га дариво?
Бог ми га је дао, та зар не знам, гле,
Бог ми дао срце, Бог ми дао све!

2. Срце дечје.

Какво треба овог света
Да је срце у детета?
Као љиљан нек је чисто,
Као роса нек је бистро,
Кд љубица нек је смерно,
Кд зрцало нек је верно.

Нек је свеже као врело,
Нек је чило и весело
Кд тица на грани,
Као да се кани,
Сваког часа с' у рај дићи,
Здружити се с' анђелчићи.

3. Страшљивац.

Ко се боји сам у соби,
То је рђав знак,
Кога плаши помрчина
Или празан мрак,

Ко верује у вештице,
Леп ми је то ђак!
Тај ми неће никад бити
Србин, ни јунак.

4. Деца и чигра.

Наша чигра
Лепо игра,
Ситно везе,
Право стоји,

Јер се боји;
У ње није
Божја душа,
Она само

Бич наш слуша.
Ал' ми, деца,
Боље знамо,
Јер ми бича
Не требамо,
Наша душа
Речи слуша.
Реците нам:

То је добро,
Реците нам:
То је здраво,
Ићи ћемо
Увек лепо,
Стајаћемо
Увек право.

5. Киша.

Кишо, мати
Благодати!
Падај, падај,
Прах утоли,
Дај живота
Гори, дољи.

Кишо, мати
Благодати!
Покваси ми

Цвеће мило,
Не би л' јоште
Лепше било.

Кишо, мати
Благодати!
И поток те
Чека вिति,
Па ће боље
Жуборити!

6. Ветар.

Ја сам ветар, дижем прах,
Зар вас није, децо, страх!
Сад сам дете као ви,
Па ћарлијам које гди,
Сад сам вихор, момче холо,
Играм коло наоколо.

Сад вам цичим као гуја,
Сад сам ветрић, сад олуја,
Затворите прозор, врата,
Да вас ветар не замлата.
Ја сам ветар, дижем прах,
Зар вас није, децо, страх!

7. Пролеће.

Ево нам рода долеће,
Носи нам славно пролеће;
Пролеће, дете малено,
Дели нам цвеће шарено.

Веселе тице благују,
Сви се на свету радују.
Благујте тице, благујте!
Радујте с', децо, радујте!

8. Шума.

Ја знам једно лепо село,
У њему је све весело.
Има кућа старих, нови',
Зелене се сви кровови.
По стазама цвеће свуда,
Стаза уска, па кривуда.
Озго, оздо, са свих страна
Зеленилом патосана.

Ту станују душе силне
Појућ' песме преумилне.
Све скакућу, све се шале,
Певајући Творца славе.
Знаш ли, ко су те душице?
То су, то су чиле тице,
Хитри ловци туда лове,
То се село *шума* зове.

9. На ружи.

Ја сам чедо виле беле,
Виле су ме ту попеле,
Да ми рука деци пружа
Пупољака, лепих ружа.

Нек ми прво дођу мањи,
Малих ружа имам за њи',
Нек се мала деца диче,
Та пупољци њима личе.

Па сад већи руке диж'те,
Ко ће коју, нек заиште,
Ево Пери, ево Стани,
Ево Кости, ево Ани!

А гле, ова руменуша,
И она се зове Ружа, —
Понајлепшу њојзи баци
Зато, што су имењаци!

10. Милан и његов цвет.

Добио сам стручак цвета,
Шта да урадим?
Ја се сетих, биће добро,
Да га пресадим.

Брижно сам га посадио,
Брижно залио,
А крај њега танану сам
Тачку ставио.

Сини сунце, ограни га,
Да се покрене,
Падај, кишо, заливај га,
Да не увене.

Дуго ј' било струк гледати,
Пупољ чекати,
Све га питах: «Мили струче,
Кад ћеш цветати?»

Сунце га је огревало,
Да га развије,
А облак је долазио,
Да га залије.

Па сад цвета, мири, трепти,
Дичи с', младује,

У сунашце јарко гледа,
Па му с' радује.

Ход'те, шарни лептирићи,
Да видите цвет,
Љубните га, шапните му,
Како ј' диван, леп!

11. Пчелица.

Лети пчела малена
Око цвећа шарена;
Нити стаје, нити седа,
Док не скупи доста меда.

Ко јој рече, Боже мој,
Да остави мили рој?
Ко је учи, где ће стати,
Где ће меда насисати?

Бог је учи, зато зна,
Где је башта шарена,
У ком цвету има сласти,
Где ће проћи, где ће пасти.

12. Буба мара.

Буба маро, ево моје руке,
По њој мили и тамо и амо,
Не плаши се, дирати те нећу,
Ми те, деца, једва дочекамо,
Само хоћу, да ти видим крила,
Твоја мила, твоја лепа крила.

Буба маро, ево моје руке,
По њој мили, ту се можеш проћи,
Буба маро, би л' ми могла каз'ти
Откуд ће нам мили гости доћи?
Мили гости, да се радујемо,
Мили гости, да пред њих идемо.

Буба маро, сад си већ одморна,
Иди, лети моме верном другу,
Не плаши се, дирати те неће,
И он ће те дочекат' на руку,
Да ти види та шарена крила,
Твоја мила, твоја лепа крила!

13. Веверица.

Алов! Онамо чак!
Да ли је још ко лак
'вако ко ја?
Јест, да!
Час крив, час прав,
Час стрмоглав, —
Сад сам на земљи,
Сад сам на грани,
Сад сам на врху,
Махни ме, махни!
Још један скок, па гле!

Хајд', ко ће пре?
Ко сме?
Па тако по вас дан,
А никад сан.
Без крила лети враг
Чио и лак.
Дајте ми простора,
Не треба м' одмора,
Брзано, живахно,
Овамо, онамо...
Зелена гора, зелен лес,

Данас је слава, пир и плес,
Свирајте тичији родови,
Шеве, славуји, косови!
А ја ћу да вам поиграм!
Умем, па знам, —
Што имам, то вам дам!
Нисам човек, нисам тица,
Ја се зовем — веверица!
Веверица вевери,
Ко ће да јој замери?
А кад ловци дођу амо,
Хајд'те тице, да бегамо,
Нека бежи, куд ко зна,

Ја већ знадем, куд ћу ја:
Горе, доле, право, криво,
Брзо, лако, чило, живо,
Под камење, у корење,
У тазбину, у јазбину,
Кроз рупицу у кућицу,
Ту се мало смирим, т
Па кроз прозор вирим,
Ловци траже: Гди је, гди је,
Тај несташко наш? —
Наћи ћеш ме, како није,
Наћи ћеш ме баш!

14. Зимска песма.

Зима, зима, — е, па шта је,
Ако ј' зима, није лав!
Зима, зима, — па нека је,
Не боји се, ко је здрав!

Хајд' напоље, момак ко је,
Тамо веје крупан снег,
Виш ен' онде навејо је
Читав бедем, читав брег.

А шта може зима мени,
Шта ми може, шта ми сме?!
Нек ми носић поцрвени,
Ето то је, то је све.

Сека Зорка, немој стати,
Твој нек буде први ред;
Сад ћемо се загрејати, —
Чучни само на тај лед!

Гле сад, живе железнице, —
То је трка, то је лет.
Збогом, тице крилатице,
Наш је сада цео свет!

15. Петао.

Скочи петѠ са буњишта,
Намести се сред дворишта,
Из свег гласа довикује,
Чак се на крај села чује,
А кокошке већ се купе,
Једна трчи чак из шупе,
Друга трчи с басамака,
Трећа из кокошињака,
И четврта, пета, шеста,
Свака трчи са свог места,
А поносит петѠ стоји,
Па кокошке своје броји,
Сваку виче по имену, —
Сад ће некуд да се крену.
Сад је време, да се шета,
Подиже се мала чета,
ПетѠ знаде, куд их води,
Свака радо за њим ходи;
Шеташе се кроз прашину,
Спустише се у долину,
Где но бистри поток мили,
Ту се водом напојили,
Стоји врева, стоји трка,
Па се тражи и чепрка,
Као наићу зрно жита,
То је радост страховита,
Радују се јоште већма,
Кад наићу зрно јечма,
А петѠ га јести неће,

Пред кокошке своје меће.
Кад су зрна доста јели,
Печења им петѠ дели:
Црвиће им раскомада,
То кокама слатко пада.
Зна он добро, шта им треба,
Па гутају и без хлеба,
И без соли, и без масти,
Ао, сласти!
Све им сија радост с лица,
То је њина печеница;
Па сад опет хајде кући
Скакућући, квоцајући.
Свака кока петла гледа,
А петѠ им заповеда.
А кад стигну на двориште,
Одведе их на ноћиште.
„Лаку ноћ” — им петѠ рекне,
Па из гласа кукурекне;
Мало хода, мало шеће,
Дал’ да легне, хоће неће,
Мало гледи, мало жмири,
Чека, да се журба смири,
Понда и он нађе места,
На страну му клоне креста.
Тако дрема туди,
Јер уранит’ рано мора,
Пре нег’ сване бела зора,
Да људе пробуди.

16. Ћурак и врабац.

По дворишту ћурак шеће,
Ваздан пућка и блебеће,
Главом вије, шири реп,
Мисли: Боже, ал’ сам леп!
Све се шири, све се мери,
Кинђури се, кочопери,

Али једно
Зло га једи,
Што га нико,
Ал’ баш нико,
И не гледи;
Пси пролазе,

Ал' не хају,
Неће да га
Ни залају!

Само један врабац клети,
Са тарабе доле слети,
Поред ћурка надувена,
Да му натре под нос рена!
Поче пред њим скакутати,
Па му поче цвркутати:
«Залуд, стриче, дуваш, деваш,
Не издува, чега немаш!
Лепши ј' соко него врана,
Лепши ј' паун од ћурана!»

Ражљути се ћурак луди,
Па још већма шири груди,
Поче крестом климатати,
Крили бити, зипарати!

А врабац се само смије,
Па му вели ко и прије:
«Лепши ј' соко него врана,
Лепши ј' паун од ћурана!»

А наш ћурак шта да ради?
Све се већма горопади,
Понда оде, да не гледи
Тога врапца, што га једи.

Опет пућка и блебеће,
Дигне главу, па се шеће;
Све се шири, све се мери,
Кинћури се, кочопери, —
Ал' бадава,
Јер га свако исмејава.
А што ј' рек'о врабац чили,
Већ су и пси научили,
Па сад лају са свих страна:
«Лепши ј' паун од ћурана!»

17. О мишу.

Редуша је нешто врло љута, —
Бежите јој с пута!
Виче, праска, псује, кара
И овако проговара:
«Ето виш,
Тај проклети миш!
Ево опет нове штете,
Глете, глете!
Та то је страхаота,
Од тог малог скота!
Где осети мало јела,
Хладна, врела,
Таки скочи,
Да с' осмочи.
Печенице
Заштипкује,
Кобасице
Десеткује.
Па кол'ко је мали,
Заклопце стровали,
Прогризе ми вреће,
Поједе ми свеће,
По орману шета,
Брава му не смета;
На качици рупу створи,
А никад се не умори.
Ал' почекај мало,
Сад ми ј' на ум пало,

Не бојиш се вике,
Не бојиш се псовке,
А да видим, хоћеш ли се
Бојат' мишоловке!»

Ко на лаких крили'
По дућаних зађе,
Па за часак тили
Мишоловку нађе.
Трчи кући без обзира,
У њу тури парче сира, —
Па се смеје врашкој справи,
Усред собе на земљу је стави
И врата забрави.
Ал' ево ти мише,
Да сир омирише,
Већ му расту зазубице,
Брк му се осмева,
Обилази мишоловку
И с десна и с лева.
Уши ћули, куша срећу,
Па премишља: Хоћу! Нећу!
Хоћу, нећу, хоћу! —
То је било ноћу,
Свака душа спава,
Сад је згода права,
Па се згури,
Па зажмури,

Главу тури,
Да пројури
Кроз те жице,
Несретнице,
А кад стиже
Сиру ближе,
Од милине сав се топи, —
А клопка се склопи.
«Јао, јао, јао!
Сад сам у зло пао,
Јао, јао, јао!
Сада сам пропао!»
Пође десно; нема куда,

Пође лево, жица ј' свуда,
Лево, десно, свуд је жица,
Свуд је жица, несретница!
Ту је плакџ, ту је цикџ,
Ал' му помоћ не да нико,
А кад јутро свану, —
Отвори се соба,
И редуша на беломе дану
Води свога роба,
Па му вели: «А гле, мијо,
Где си се ти скрио?
А да ниси тако лаком био,
Још не би долијџ!»

18. Марко у шкџрипу.

Јест, и он се Марко звао, —
Ал' име је празан знак;
Ипак штета, што је био
Краљевићев имењак!

Краљевић је јунак био,
Јуначки се владат' знао,
А наш лукав цицан Марко,
Где што нашџ, то је крао.

Комад сира из папира,
Из шерпење скоруп бео,
Девенице из тањира,
Од печења батак цео.

Из ормана мяса слана,
То је њему била сласт,
Сланинице са полице,
Све је умо вешто краст'!

Тело чило, ноге лаке,
Очи бистре, лаган скок, —
Добра њуша из далека
Позна, где је скривен смок.

Давно Марко згону вреба,
У комору ј' ући рад,
Комора је пуна јела,
Никад већма него сад!

И где сада, дивне среће,
Сретан му је свану дан,
Отворена нађе врата,
— Је л' то јава ил' је сан!

Истом Марко на праг стиже,
Осврну се, види л' ко?
— Ветар духну, врата гурну,
— Марко цикну: А шта ј' то?!

Ето шта је, хтео је красти,
Ал' га стиже љута коб,
Па сад му је реп у шкрипу,
Цицан Марко сад је роб.

Није мука без маука,
Спопаде га зној и стреп,
Та то боли, врашки боли,
Није шала стиснут реп!

Па бар да га нико не зна!
Већ ко да је духно рог:
Слетили су силни врапци,
Па душмана гледе свог.

Један скаче, пун радости,
Што је Марку зао час,
Други вели: «Бог да прости,
Кад и на пса дође мраз!»

Један вели: «Чика Марко,
Ходи ближе, ја сам ту!»
Други му се у брк смеје,
Трећи виче: «Јухуху!»

Други опет 'вако збори:
«Није мени Марка жао;
По му репа у комори —
Што је хтео, Бог му дао.»

И дуже би о тој ствари
Млади врапци плели смеј,
Да не дође један стари,
Па им рече: «То је греј!

И злотвора треба штедет',
Кад допадне каква зла.
Пустимо га, нек се каје,
А ми хајд'мо, куд ко зна!»

19. Мачково јадање.

Ао, мијао!
Та госпа, то је рис:
Сад знадем, шта је пис.
Жарачем по леђи,
То није најређи
Дарак мој.
Па онда стој!
Да стојим?! — Зар сам луд, —
Ал' ево немам куд!
Врата ми затвори...
Ал' ту су прозори,
Ма да ми окна жао, —
Ао, мијао!

Ао, мијао!
Ветар је крену преп,
Ја нисам слеп;
Ветар га обори
И ружу саломи.
Због ветра несташна
Да будем бијен ја!
Отић'ћу у свет, у шуму,
Не треба друштва ничија,
Тражићу гнезда тичија,
Биће ми хране до воље,
А без главобоље.
Бог ми је мозга дао, —
Ао, мијао!

Ао, мијао!
Ја ћу се сада удаљити,
Ал' ви ћете ме жалити.
По вашој пуној комори
Сад ће се ширит' злотвори,
Мишева биће тма, —

То мачак напред зна.
Сад цео смок
За мишеве спремае,
Кад мачка немате,
Који је ловит' знао, —
Ао, мијао!

20. Цица-маца и рундов-бундов.

Седи цица испред врата,
Па главом климата,
Каткад мало реп потресе
И облизује се;
Све по реду шапе диже,
Па их лепо лиже;
А нико је не полива, —
Опет се умива,
Језиком се утира, —
Кад нема пешкира,
Па се онда шапом глади,
По брку, по бради.
Сад је чиста, налицкана,
Лепо очешљана, —
Шта ће сад?
Сад се мало згури
И мало зажмури;
Кад и кад
Протегли се с десна, с лева,
Мало трепће, мало зева,
Кад мува залута,
Цица је прогута,
Па се онда смести,
Као да ће прести.
И заиста преде,
А деца је гледе.
Ал' ево јој госта нова,
Рундова-бундова!
Па на цицу-мацу зину,
Исплазио језичину,
Па на цицу режи,
Ал' цица не бежи!
Рундов поче и да лаје, —
Цица жмури и не хаје:
«Нека лаје, зла му мати,
Ваљда ће му додијати!»
Али рундов кавге тражи:
«Вау, вау, вау, вау, вау!»
А цица се окуражи
И рече: «Мијау!»

Па на мегдан скочи,
Фрска ноздрвама,
Светле јој се очи,
Жеравица сама,
Па се наостреши;
Срце вољно,
Знање бојно
Мегдан ће да реши;
Нека дође, ком се прохте,
Да окуша њене нокте,
Што умеју вешто грепсти, —
Рундов поче зепсти.
Нека зебе, зла му мати,
Цица ће за загрејати.
Па му на врат скочи,
Шапама у очи,
Па га чупа, па га гази,
А рундов се пренерази!
Примио је многу љушку,
Покуњо изгребену љушку.
Из очију сузе проли,
Репом маше, ко да моли.
А цица га ма'ну,
Јунак на мегдану,
И на своје место седа,
На рундова и не гледа.
Умила се, очешљала,
По моди се налицкала,
Па се мирно смести,
Поче опет прести.
А рундов је примио
Ту лекцију малу,
У себи је мислио:
Та не зна за шалу!
Сад под дудом рундов спава,
Њупка му је сва крвава,
И горе је могло бити,
Могло ј' очи изгубити,
Срећа га је спасла, —
На псу рана, на псу и зарасла!

21. Куцов цоња пред вратима.

Зар је то лепо од њега,
Од мог господара,
Да врата затвара?
Да код попе славу слави,
А на мене заборави.
Ја осећам мирис неки
Печених пилића,
Ту ће бити «много љета»
Поред добра пића.

А ја овде сам!
То је богме срам!
То су муке и кубуре, —
Па ни кости да ми вуре!
Већ га чујем, како пева,
А керу му крче црева.
Ала он и мари!
Чудни ли су данас
Наши господари!

22. Никад мира.

Што је много, баш је много;
Ја сам већем изнемогђ.
«Хајде, Мура, — штап прескачи!
Бацам пиљак, — мораш наћи! —
Хајде, Мура, — мало члови!
Хајде, Мура, — зеца лови!»
Одем куда, газда пита:
«Куд се Мура ваздан скита!»

Кад му дођем, он ме грува:
«Шибе, Мура, пун си бува!»
Ако ћутим: «Зашт' не лаје?»
Ако лајем: «Шта је, шта је?!»
Дању зебем ил' се парим;
Ноћу морам да стражарим;
С мачком морам да се свађам;
Деци морам да угађам.

А кад дође да се једе,
Сви за пуном софром седе,
Ту се пева, ту се гости, —
Мури баце две-три кости.
Легнем мало, да продремам,
Јест, ни онда мира немам;
Ту је трка од чељади,

Ту су муве, ту обади;
Макар легō полеђушке,
Макар легō потрбушке,
Свирају ми око њушке.
Ни за часак не смем лећи, —
То је баш керећи!

23. Голубице моја...

«Голубице моја мила,
Где си цело подне била?
Ваљда си се кроз облаке
Витлала,
Шапца, жмуре, ерберечке
Играла.
Ил' те вукле старе жеље
На сочива, на кудеље?
Ниси била, знам зацело,
У лову;

Можда ј' било какво село
Код суседа на крову?
Ил' си гдегод међ' душмане
Упала?
Или си се на потоку
Купала?
С киме си се сретала?
С киме си се шетала?
— Голубице мила,
Где си досад била?»

24. Тица у кавезу.

На прозору кавез стоји,
У кавезу тица мала,
А тужна је, врло тужна,
Тек што није заплакала.
Па је пита хранитељка,
Кад грумечак њојзи даде:
«Шта је теби, тицо моја?
Изјадај ми своје јаде!
Та сад имаш лепу кућу,
Ја ти дајем лепо хране,

Сад би могла певат' песме,
Да се ори на све стране.»
Из кавеза тица вели
Гледећ' тамо у даљине:
«Имам свега, тешко мени,
И људи ми добра чине,
И сувише имам свега,
Што немају друге тице,
Ал' највећег добра немам, —
Немам своје слободице!»

25. Деца се ругала јарцу.

Ругала се деца јарцу,
Био им је на ударцу:
«Ао, јарче,
«Козодарче,
Ала ти је бунда фина,
Баш изгледа ко хаљина:
Је-ли свила ил' кадифа?
Шта си за њу дао рифа?
Нит' је уска, нит' широка,
Баш од ока!
Нит' је нова, нит' је стара,
Већ ти бради одговара.
Него то је страшна брука,
Што нам не даш алвалука!

Сад ћемо те мало штипат',
Али немој здраво ђипат',
Та то јарца не голица:
Кол'ко жица,
Тол'ко годинца!»
А јарац се ништ' не једи,
Већ овако пробеседи:
«Моја бунда, моја вуна,
Сто ми вреди милијуна,
Нит' се шије, нит' се кроји,
Мени опет добро стоји.
Нисам за њу ником дужан,
А ако сам коме ружан,
Нека гледа рухо своје,

А ја волим рухо моје.
Моја бунда нит' се дере,
Нит' се крпи, нит' се пере,
У њојзи ме мајка роди,
Сваки јарац у њој ходи,
Увек је у моди.
У њојзи ми није зима,
Топло ми је на прсима,

Топло ми је од главе до пете,
Па што се смејете?
Ја је носим,
Да с' поносим,
Па ако вам право није,
А ја уем и друкчије,
Тад је носим, —
Да вам напркосим!»

26. Доручак.

«Добро јутро, јарекањо,
Добро јутро, брадекањо,
Јеси л' се искако?» —
«Имао сам доста каде!» —
«Па би л' штогод жвако?»

«А ја ја, а да да,
Само да ми ко шта да!
Желудац ми хладан,
Ух, ала сам гладан!»

«Верујем ти, гладна хало,
Та теби је увек мало.
Ал' разведри мрко лице,
Донд сам ти травичице.
Тако, тако, горопади,
Из руке ти траву вади,
Ал' ме немој ујести,
Јербо ће ти пресести!»

27. Неће мачка да се сиграмо.

Ала је та мачка,
Цео дан је грдим,
Ал' сад ми је дошло,
Да се већ расрдим!
Носим је овамо,
Носим је онамо,
Покажем јој књигу:
«Хајде да читамо!»
У књизи су слике,

Она и не гледи.
«Па кад нећеш да читаш,
А ти мало преди!»
Неће ни да преде,
(А још како уме),
Што год речем, чини се,
Ко да не разуме.
Огрнем јој ћебе,
Стресе га са себе.

Ја јој пружим лутку,
Она је огребе.
«Ако хоћеш, ево ти
Мој шеширић мали!»
Тек јој метох на главу,

А она га свали.
Па зар вреди такав створ,
Да се с њиме дружим...
Дошло ми је, Бога ми,
Да је мајци тужим!

28. Мачка пред књигом.

О чуда, чуда, Боже ми прости!
Мораш кѡ Циган рећи: Шунте
премудрости!
О људи, људи, премудри створи,
Ала вас мудрост распиње, мори!
Куд сте потегли, куд сте се дигли?—
Мислите, да сте до Бога стигли,
Пишете књиге дебеле, гојне,
Књиге безбројне:
О јарком сунцу, о звездокругу,

О север-исток-западо-југу,
И о животу, па и о смрти, —
Кад почнем чатит', глави ми с' врти.
Ал' ствари, које за кућу вреде,
Како с' умива, како се преде,
Како се лове мишеви клети,
Како се врапци уче памети, —
Ма да вам је мудрост силна и јака,
То морате учит' од нас, — мачака.

29. Материна маза.

Има дете у селу,
Име му је Лаза,¹
Ал' га зову друкчије —
Материна маза.

Кад сва деца устану,
Он и онда спава,
Кад му кажу: Устани!
Њега боли гава.

Кад устане, не уме,
Да се сам обуче,
Не сме да се умије,
Иште воде вруће.

Кад га жуљи ципела,
Он ципелу туче,

Тад га рука заболи,
Па онда јауче.

Кад му даду јабуку,
Он би јео шљива.
Кад му пружи погачу,
Онда би кољива.

Кад се мало огребе,
Плаче и запева:
«Јао, јао, помагај
Изић' ће ми цева!»

Кад је суво, замеси
Блата, па се каља,
Кад га мати покара,
Легне, па се ваља.

Кад му успу таране,
Он би јео риба,
Кад се рибе наједе,
Тад га боли тиба.

Па зато га не зову
По имену Лаза,
Већем јадно, жалосно, —
Материна маза!

30. Мали Јова.

Мали Јова једио се,
Што је тако мали,
Попео се на столицу,
Па се висок хвали.

Једио се мали Јова,
Што нема бркова,
Нагарио науснице:
«Сад сам чика Јова!»

Мали Јова силом хтеде,
Да је човек стари,
Па метнуо преко носа
Неке наочари.

Од кудеље направио
Дугу, седу браду,
А огрнџо дедин прслук,
Да га не познаду.

Понда рече: «Поч ми дајте,
Ви, који сте мали!»
А другови, кад видеше,
Сви га исмејали.

Мали Јова покуњи се
Од срама и стида;
А ево ти старог деде,
Па му прслук скида:

«Доле, Јово, са столице,
Скидај наочари,
Утри брке, скидај браду,
Ти још ниси стари!

«Свашта има своје време,
Онда лепо личи,
Што ј' од Бога коме дато,
Нек се тиме дичи!»

31. Мала Вемица.

Чегртаљка чегрта,
То је ствар већ стара,
Наша мала Вемица
Много разговара.

Торокушом зове је
И њен уја Мита,
Јер се плете у говор,
И кад се не пита.

Тороче ти, тороче
Та мајушна глава
Од уранка до мрака,
И онда, кад спава.

Говориће у ветар,
Куд год се окрене,
Мали језик бржи је
Од памети њене.

Ко је прозор разбио,
Ко јабуке краде,
Чији мачак мауче, —
Све то она знаде.

Торо, торо, тоторо,
То било, то свило,
Шта је крава појела,
Шта је теле пило.

Кад што почне говорит',
Томе краја нема;
Е, така је, видите,
Наша мала Вема.

Ал' ја умам ућуткат'
И ту чегртаљку,
Запитај је, ког волије
Ил' оца, ил' мајку?

Тад се стисну уснице
Нашој малој Веди,
Речи јој се изгубе,
Језик јој занеми.

Само ово питање
Брбљушу помете;
Ја је онда пољубим,
— Јер је добро дете.

32. Коњик.

Ја сам коњик хитар, лак,
Ја сам јунак, баш Козак.
Ал' мој коњиц није коза,
Већ ме брзо воза.

Хопа, хопа, ђип, ђип, ђип!
Тако скаче мој парип.
Само нека тако ђипа,
Однеће ме до Прилипа!

Не сустане, не задува с',
Беж'те патке, згазићу вас!
Иде браца на мегдан, —
Ја сам јунак, капетан.

33. О луткином крсном имену.

Данас твоја лутка
Крсно име слави,
Не би било лепо,
Да се заборави.

Ја јој желим, да је
Прати срећа многа,
Да јој не отпадне
Ни рука ни нога.

Бог јој дао мирне
И дане и ноћи,
Да јој нико никад
Не ископа очи.

Румен лица њеног
Да се не отрља;
Да се не умасти,
Да се не упрља.

А са овим цветом
Нек прави параду,
Већег цвета нема
Ни у Цариграду!

34. Братац и сестрица.

Држи је тако, држи је тако,
Сестрицу малу, брате јој врли!
Видиш ли само, видиш ли, како
И она тебе ручицом грли.

Мајка вас гледи, па се весели,
Срце се топи у доброј жени,
Богу се моли, па јоште вели:
«О благо мени, о благо мени!»

Сеја се узда у твоју снагу,
И поред трња и поред цвећа
Не пуштај саму, сестрицу драгу,
Ни сад, ни онда, кад буде већа.

На сваком месту, у свако доба
Води је, штити, пази и брани, —
Па како сада, тако до гроба
Чувај је, чувај, брате ваљани!

35. Брата се дури.

«Ево, брато, лутке, нâ је,
Гледај само, колика је!»
А брата се дури, љути,
Па ће руком одмахнути:
«Иди, — бежи, — ћути!»

«Хајде, брато», сеша рече,
«Да идемо брати цвеће!»
А брата се дури, љути,
Па ће руком одмахнути:
«Иди, — бежи, — ћути!»

«Хајде, брато», сеша зове,
«Да нахраниш голубове!»
А брата се дури, љути,
Па ће руком одмахнути:
«Иди, — бежи, — ћути!»

«Хајде, брато, да с' играмо,
Што год хоћеш, реци само!»
А брата се онда спleo,
Ко би њему уговео, —
Не зна ни сам, шта би хтео!

36. Јоја и гуска.

Поред баре стоји Јоја,
Нема мира ни покоја.

Све се кеси, све се смије,
Распињу га враголије.

А по бари гуска плови
Са ћерима и синови.

Па га гуска мрко гледи,
Јер јој гушчад он не штеди,

Већ их увек гњура, дира,
Никада им не да мира.

На њег гуска често сиче,
Ал' се Јоја и не миче,

Већ песницу своју стиште,
Зове гуску на бојиште.

Наједаред: Га, га, га, га!
Скочи гуска, повија га,

Да јуначки мегдан деле, —
А наш јунак — шумангеле!

37. На потоку.

«Добро јутро, сека Пело,
Јесу л' дома здрави сви?» —
«Хвала Богу, прија Јело,
Хвала Богу, како ви?»

«Шта вам раде мала деца,
Је л' им отац здраво љут?» —
«Баш је данас дошд с пута
И донео витак прут.»

«А шта ћете данас радит?» —
«Данас ћемо тући лан.» —
«Шта вам ради цица-маца?» —
«Она преде по вас дан.»

«А имате л' коју лутку?» —
«Имам, пријо, само две.» —
«Збогом, секо!» — «Збогом, пријо,
Поздравите дома све!»

38. Да сам ја краљ.

Да ме мете ко за краља,
Ја бих знао, како ваља.
Јагода бих много имо, —
Други порез не бих примо.

Па кад ми је рођен дан,
Све бих позво у свој стан.
Сва би деца дошла амо,
Да се својски поиграмо.

Место новца од папира
Сковао бих сто талира,
Купио бих седам чета
Од олова, од дрвета.

Никад не би било поста,
Ручали би свега доста,
Локумића сваког свеца, —
Место хлеба све переча.

Купио бих нашој маји
Прстен, што се ноћу сјаји,
Нашем оцу лулу стиву,
А Милеви лутку живу.

А пред Васу ја бих стао,
Буквицу му читао,
Да ми одсад даде мира,
Мене, краља, да не дира!

39. На љуљашци.

Хајд' још мало, хајд' још мало љуљај ми се, брале!
Не смеш дуго, да ти не би руке малаксале.
А сад мисли, што год волиш, што ти радост ствара,

Мисли, да си лептир, тица или буба мара.
Лети, лети, по том свету уживај у лету,
Јер ће скоро рећи Коста, да је било доста.
А кад сиђеш са љуљашке, немој да ми тужиш,
Већ свесрдно друге љуљај, да им дуг одужиш.

40. Трешњобер.

Трешњобер.

«Сад ми спавај, трешњоберу!
Ми одосмо на вечеру,
У сватове преко!» —
«Идеш и ти, секо?» —
«Идем и ја с мајком тамо;
Спавај, спавај само!»

«И одоше веће, —
А ја ту без свеће!
Ал' сам лоше среће!
Бар да не знам гди су,
Да ми барем рекли нису, —
А тако су близу!
Па како су секу
Накитили красно;
А ја овде самац, —
То је баш ужасно!
Играће се до поноћи,
Бог зна, кад ће кући доћи!
Знамо ми то, знамо, —

А мени су рекли:
Спавај, спавај само!

И то су ми суседи!
Мене нису звали. —
Ала је то невоља,
Кад је човек мали.

Па сад већ и певају,
А гајдаш им свира.
Чисто видим секицу,
Како парадира.
Знамо ми то, знамо, —
Ништа лакше, него рећи:
Спавај, спавај само!

То је канда дечји глас!
Јесте, — чујем Саву.
Сад не могу заспати
Ни за живу главу.»

41. Ко је господар.

Имам пун цеп шећера,
Од мог кума дар,
Па шећеру говорим:
«Ја сам господар!»

Шећер вели: «Једи ме
На желучев квар,
Кад се, лаком, преједеш,
Ја сам господар!»

Ја шећеру говорим:
«Ти си лепа ствар,
Ал' јешћу те помало,
Ја сам господар!»

«Ја те могу бацити,
Макар да си дар,
Ја имадем разума,
Ја сам господар!»

42. Болно чедо.

Лежи чедо, болно чедо,
Мутне су му црне очи,
Чело гори, све га боли,
Ох, ко ће му сад помоћи!

Та још јуче сиграло се,
Тако ведро, тако вољно,
А сад лежи у несвести,
Тешко болно и преболно.

Код постеље мајка клечи,
Лете сузе преко лица:
• Помози ми, Боже вишњи,
Подигни ми мог јединца!

А Богу се ражалило,
Даде санку лако крило,
Санак слети болном чеду,
А чедо је оздравило.

43. Како сестра пева, кад малог брацу љуља.

Љуљо моја молована,
Успавај ми Радована.

Љуљај ми га, љуљо лака,
Мога брацу, мог јунака.

Љуљај ми га, љуљо, јаче,
Да се јунак не заплаче.

Нек се љуља, нек се њија,
Нек се снажи и развија.

Љуљај ми га, љуљо мека,
Док донесе мајка млека,

Док донесе отац хлеба,
И крај хлеба још што треба.

Сви ће онда сести амо, —
Да заједно ужинамо.

44. Дете и бака.

Бако, стара бако, — бабушчице мила,
Јеси л' и ти кадгод мала, млада била? —
Јеси л' могла кадгод исправити леђа? —
Је л' и твоја коса била кадгод смеђа? —
Је л' и твоја хаља била кадгод кратка? —
Је л' и тебе когод звао: «Душо моја слатка?» —
Је л' и теби когод кадгод 'ваку лутку дао? —
Ваљда се скрјала, па ти је сад жао!
— Та зар мора, бако, остарити свако? —

Хоћу л' и ја, бако, остарити тако?
Морам ли зар и ја бити тако седа,
Тако смежурана, згурена и бледа? —
Па зар томе нема баш никаква лека? —
— Зар се то не може живети до века?! —

45. Ђаче полетарче.

Кад у јутру звоно звони:
Хајд'те, ђаци, време ј' школи!
Мали Ђока сузе рони,
Мали Ђока мајку моли:

«У школу бих, мајко мила,
Сви су други отрчали!»
А мајка му лепо збори:
«Немој, сине, још си мали!»

Ал' бадава, Ђока моли,
Мале своје руке шири,
Жеља му је школу видет',
Макар само да завири.

А мајка се тихо смеши:
«Е, па добро, а ти ходи!» •
Од радости Ђока скаче,
— У школу га мати води.

Пуна ј' школа добрих ђака,
А Ђока се јавља свима,
Учитељу руку љуби,
Учитељ га лепо прима.

Сад у школу иде Ђока,
Ал' у школи само седи,
Само слуша, само пази,
Само мотри, само гледи.

Нема табле, ни писаљке,
Још је мали за те ствари;
Око њега прави ђаци,
— А он само полетари.

Па у себи једнак' мисли:
Да л' ће скоро Бог му дати,
Да дорасте, па да почне
Читат', писат', рачунати!

46. Гојко у лову.

Хајде, хајде, даље, даље,
Већ се буди живот нов!
Хајде горе, хајде доле,
Хајде, хајде, хајд' у лов!
У четвртак школе нема,
Па кад нема, добро де,
Сутра ћемо опет учит',
А данас се ловит' сме.

Ја не ловим зеца, лиса,
То још није посб мој;
Лака срно и кошуту,
Не брини се, мирно стој!

Место пушке мрежу носим,
Страшан ли сам ловац ја,
Летим широм за лептиром, —
Јест, ал' и он летет' зна!

Он полете, ја за њиме,
Ал' је шарен, ал' је леп,
Ако уђе у тај цбунак,
Ту је пао у процеп!
Гле, још један, па још један, —
Ловац глене у округ,
Понда запне, понда падне,
Па се прући, — кол'ко ј' дуг.

47. Рачунџијама.

Имала је Милица дваест и пет орâ, —
Ако све то поједе, разболет' се мора.

Милица је умерена, добра и ваљана,
Где би она појела све орахе сама!

50. У «бувари.»

Гледајте га, млади, стари,
Како седи у «бувари.»
Ма да крије лице своје,
Ми га ипак знамо, ко је,
То је онај мали Рашко
Непослушко и несташко.

Он у школу први пође,
А последњи у њу дође,
Кад се други Богу моле,
Тад се Рашко сагне доле,
Десном, левом руком млата,
Под скамијом муве хвата.
Кад се чита, Рашко звера,
Кад се пише, нема пера.
Други поју, он им квари,
Испују га, он не мари.
Овог гурне, оног боцне,
Ногом лупне, зуб'ма шкљоцне.
Кад из школе дође кући,

Псето дражи, мачку мучи,
На дрво се пење, вере,
Па зелено воће бере,
Ил' тичија гнезда скида,
Или скаче преко зида.
За та чуда, све до јако,
Праштали му којекако.
Али данас шта се стало, —
Разбио је огледало.
Кад га мајка стаде карат',
Он се поче изговарат':
«Нисам, мајко, Бог и вера
Нисам ја, већ браца Пера.»

Буд је штету учинио,
Туд још другог обедио.
То му нису опростили,
Зато су га затворили.
То је место сад за њега, —
Ево, децо, гледајте га,

Како му је тешко самом
У вајату закључаном!
Ту ће сада чамит' јадан,
Жедан, гладан,
Док не стигне мрачно вече,
Пустити га мајка неће.

Не ваља ти посѡ, Рашко,
Непослушко и несташко,

Ти, што бедиш своју браћу,
Ти, лажљивче, опадачу!
Промисли се, брајко, саде,
— Данас барем имаш каде —
Промисли се, куд то води,
Па се од зла ослободи.
Кај се, Рашко, — без кајања
Не мож' бити поправљања.

51. Очева тица.

«Где си, Влајко, за толико?
Из школе си већ одавно,
А сада се већем смркло,
— Ево осам сѡти равно.

«Да се ниси, кѡ што умеш,
С киме свађѡ, с киме чупѡ?
Да се ниси можда коцкѡ?
Да се ниси можда купѡ?»

У очи му отац гледи,
Да л' га око не издаје;
Још га пипа и по носу,
— Али Влајко не признаје.

«Немој, Влајко, да ми лажеш,
Лажа клизи, па ће пасти,
А ја имам једну тицу,
Она ће ми све то касти.»

Тако ј' било више пута.
Кад у јутру данак сване,
Намргођен отац викне:
«Ход'дер амо, мој Вајане!

«Та ти јучер, зла ти срећа,
Ниси школе ни видио;
На бари си раке хватѡ,
Три си рака ухватио.

«Пак си после гнезда скидѡ,
Помагѡ ти кумов Јоја, —
Све ја знадем, све ја чујем,
Све ми каже тица моја.»

Чудио се мали Ваја,
Мењао се сав у лицу;
Ал' одиста, његов отац,
Имао је таку тицу.

Та је тица била — Влајко,
Ма да ни сам није знао, —
Јер куд год је дању ишѡ,
То је ноћу избунцао.

52. Како би...

Како би то стајало,
Кад би човек зрео
Наједаред сео
На дрвена хата, —
Па да се климата?

Како би то стајало,
Кад би стари дека
Напио се млека,
Па завијен у јастучак, —
Преспавео ручак?

Како би то стајало,
Кад би место ђака
Спремала се бака,
Да у школу пође, —
Међу децу дође?

Како би то стајало?
Погодит' је врло лако,
Стајало би исто тако,
Кѡ што стоји Кржљавићу Љуби —
Цигара у зуби!

53. Гаша.

Гашо, Гашо, тужни Гашо,
Шта ће с тобом бити?
Гаша хтеде столар бити,
Тежак му је сврдђ.
После хтеде ковач бити,
Гвожђе му је тврдо.
Он је хтео тикач бити,
Кидају се конци,
И лончар је хтео бити,
Ал' му смрде лонци.
И кројач је хтео бити,
Ал' га игла боде.
Што год Гашан радит' пође,
Све суноврат прође!
Гашо, Гашо, тужни Гашо,
Шта ће с тобом бити?

Гаша хтеде пекар бити,
Вреле су му пећи,
После хтеде месар бити,
Тешко му је сећи.
Он је хтео чизмар бити,
Ал' му смрди ћириш,

И ратар је хтео бити,
Ал' му смета кириш;
И кожухар хтеде бити,
Опет игла боде,
Што год Гашан радит' поче,
Све суноврат оде!
Гашо, Гашо, лени Гашо,
Шта ће с тобом бити?

Гаша ј' много започињђ,
А ни једно не дочињђ.
Е, тако су лета прошла,
Гаши старост дошла.
Сад гладује и јауче,
Плаче, виче, хуче:
«Ој младости, лепо доба,
Лудо ли ми прође,
Куку леле, тужни Гашо,
До чега ли дође!» —
Тешко сваком, који не зна
Рада ни заната,
Гладовање, јадовање
Незнању је плата.

II

1. Молитве наше мале Данице.

I

Добро јутро, добри Бого!
Ја сам мала,
Ја ти не знам ништа рећи,
Само: хвала!

Хвала, што је зора тако
Лепа, мила!
Хвала, што ме мајка моја
Пољубила!

Хвала, што нам отац добар
За нас ради!
Хвала, што нам кора хлеба
Тако слади!

Хвала, што се играт' могу
С братом малим!
Хвала, што ти могу на свем
Да захвалим!

II

Кад ја спавам, око мене
Анђелчићи мали лете,
Ој анђели, браћо моја,
Зар ме дању не волете?

Ој анђели златокрили,
Које сневам сваке ноћи,
Научите мене, малу,
Којим путем ваља поћи,

Којом стазом ваља ићи,
Кад изиђем из кућера,
Да ми нога не поклизне,
Да не сретнем каква звера.

Да не згазим ситна мрава,
Да не паднем у проломе,

Да Српкиња будем права,
Да не грешим Богу своме.

Да се тице опет врате,
Да процвета опет цвеће,
Да изучим књигу малу,
Да дорастем и до веће.

Да из ока моје мајке,
Никад сузе не полете,
Да јој увек чујем речи:
«Мило моје, добро дете!»

III

Мили Бого, идем спати,
Па ако сам добра била,
Дај ми опет лепа санка,
Ко што сам га ноћас снила.

Поведи ме оној башти,
Пошљи оне исте тице,
Исту децу златокрилу,
Да ми буду другарице.

Да беремо исто цвеће,
Што смо ноћас у сну брале;
Да певамо исте песме,
Што смо ноћас певат' знале.

Ал' ако сам штогод крива,
Нек од мене тице беже,
Сваки цветак нек ме боцне,
Сваки листак нек ожеже.

Нека на ме и не гледе,
Она деца с крили вити,
— Тад ћу знати, да сам грешна,
Па ћу сутра боља бити.

IV.

Ти не волиш много речи,
Мили Боже;
Теби с' само добрим дел'ма
Годит' може!

Тако вели моја мајка,
А и баба;
Ал' за дела ја сам јоште
Мала, слаба.

Па зато ми не дај, Боже,
Сада мрети,
Док још не знам делима ти
Уговети.

Јер кад би ме ти дозвоао
Сад преда се,
Ја бих тамо — чини ми се —
Стидела се.

V

Болесна је моја сеша,
Све је боли.
Не зна за се, не мож' да се
Богу моли.

Ох, хвала ти, Боже, на том
Смиловању,
Што се могу ја, малена,
Молит' за њу!

Јер за кога молитвица
К небу кличе,

Оздравиће, оздравиће,
Оздравиће!

VI

Српско си ми име дао,
Српске речи прво зачу,
Српског оца, српску мајку,
Па и сеје, па и браћу.

Дао си ми српске груди,
У венац ме српски сплео; —
Ја разумем, Боже драги,
Ја разумем, шта си хтео!

Па зато те Дана моли,
Да ојачаш душу њену,
Да корисна може бити
Српском роду и племену.

VII

Набрала сам киту цвећа,
Руже, љиља, каранфиља;
Усред среде уздигла сам
Зелен стручак од босиља.

Док сам цвеће ово брала,
Кд у цркви да сам била,
На Бога сам помишљала,
Богу сам се помолила:

Да ми анђо један дође,
Кад довече легнем спати,
Да га питам, бих ли смела.
Ово цвеће Боги дати.

2. Обед.

Здрав је, румен, пуначан је
Мајчин драги Ија;
Добро спава, слатко једе,
Лепо се развија.

Има, што му мало треба,
Чим се деца снаже;
Не зна, шта је сиротиња, —
Мајка му не каже.

Материне свете руке
Неуморно раде,
А Бог добар, па јој раду
Благослова даде.

Не зна Ија, шта би било,
Да се болест јави,
Па да мајку, удовицу,
У постељу свали.

Ал' се мајка тога сећа,
И каткад застрепи,
Па је чедо научила
Молитвица лепи'.

Ево, сада на столу је
Пуна здела млека;
Ија брже ожичицом,
Не може да чека.

А мајка га погледала
И строго и благо,
Застиде се, — прекрсти се
Њено чедо драго.

Уста шапћу, слатка уста,
Мила уста мала:
«Бого, Бого, добри Бого,
Само теби хвала!

«Ми ни капи, ни мрвице
Окусит' не смемо,
Док се тебе не сетимо,
К теби не прегнемо.

«Не дај, Бого, да малашку
Руке мајке драге,

Док ја, мали, не дорастем
До рада, до снаге.

«За тебе се заклањамо,
У тебе уздамо, —
Ако нисам добро рек'о,
Исправи ме, мамо!»

А мајка му ништ' не рече,
Само га целива,
А тај целив по соби се
Светлошћу разлива.

Док ручају, певала им
Задовољност сама, —
А те песме увек нема
Ни у палатама.

3. Сѐти.

Сунце је зашло,
Одмора нашло,
И људи траже сваки свој кревет, —
Јербо је на кули избило већ *девет*.

Звездано море
Трепеће горе,
Одмор ће сада сваком да прија, —
Ено, чуј, са куле већ *десет* избија.

Здравом је здравље
Меко узглавље,
Ни болном, Боже, сна не украти, —
Јер ево је већем *једанаест* сѐти.

На пољу врева
Слепих мишева,
Курјак и сова по ноћи мути, —
На кули избија сад *дванаест* пути.

Уморна глава
Сад тврдо спава,
Спава, ко жели сутра бит' вредан,
А црквена кула јавља, да је *један*.

Стражар нас чува
И у рог дува,
Јошт' не сме лећи, то он добра зна, —
Сѐт избија, а он броји, изброј'о је *два*.

Још се не светли,
А већем петли
Чују се, чују будилници ти, —
А на кули сад баш избило је *три*.

Зора већ руди,
Ратар се буди,
Волове поји, у плуг их хвата,
Журити се мора, већ је *четир'* сѐта.

Већ цврче кола
С брда и с дола,
Обновљен је живот, сав је будан свет,
Јасним гласом с куле откуцава *пет*.

Часи јутрењи;
И они лени
Труде се санак са очију стрест',
Њима, карајући, сати веле *шест*.

Испите млеко,
Отац је реко,
Па ход'те, да вам рачун прегледам,
Јербо ево већем избија и *седам*.

Отац признаје,
Све у реду да је.
Сад у школу, браћо, хај' да похитамо
Да будемо још пре *осам* сати тамо!

4. Добро јутро, добро јутро!

Добро јутро, добро јутро!
Пето кукуриче.
Ево већ се угасило
У соби кандилче.

Добро јутро! Шева пева,
Зора одговара.
Мајка с чедом уранила,
Па прозор отвара.

Добро јутро! Цвеће мири,
А гучу голуби,
На прозору мајка стоји,
Па чеданце љуби.

Сад ће сунце да се роди,
Бежи ноћца тавна.
«Гледај, чедо, рујну зору,
Је л' како је славна?»

Јесте зора красна, дивна,
Јесте зора славна, —
Само ј' љубав материна
Тој дивоти равна.

5. Зима бежи.

Зима бежи од пролећа
И од тица и од цвећа;
Топли ветар њој не прија, —
А тај ветар још је вија.

Зима бежи од пролећа
И од тица и од цвећа.
Бежи, зимо, бежи само,
Ми те више не требамо!

Зима бежи од пролећа
И од тица и од цвећа.
А куда ће? — Шта нам стало,
Нас је сунце огрејало.

Зима бежи од пролећа
И од тица и од цвећа.
Гдеко јој се још и руга:
Ух, ала си била дуга!

Зима бежи, — а бежећи
Шапуће нам збиљске речи:
«То ће ваше лето проћи,
А ја ћу вам опет доћи!»

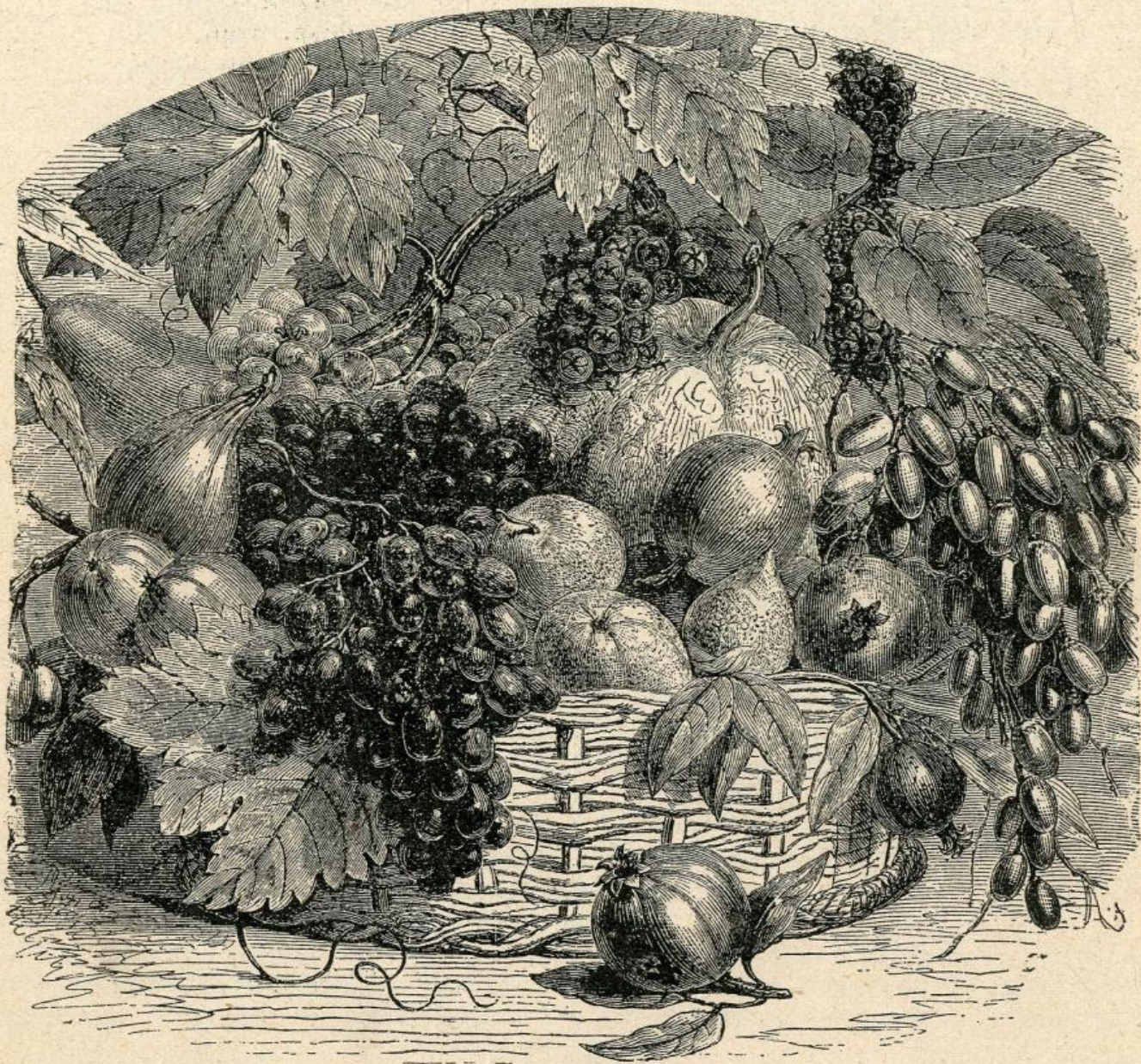
6. Вивак.

Ви-ви-ви! Ви-ви-ви!
На стражи смо ми.
Зелени се наше перје,
А блиста се ко бисерје,
А на глави перјаница, —
То се зове стражар-тица.

Ви-ви-ви! Ви-ви-ви!
На стражи смо ми.
Ко ј' без пушке, може проћи,
Али ловац не сме доћи,
Ако дође, залуд труди,
Стража цикне, све пробуди.

Ви-ви-ви! Ви-ви-ви!
На стражи смо ми.
Ми смо спасли многе тице,
Многе тице и зверчице,
Те нас свако радо гледи, —
Добра стража много вреди.

7. Хвала.

Ево, драга дечице,
Воћа свакојака:
Грожђа црна, грожђа бела,
Јабука, крушака!
Ове лепе дарове
Јесен нам је дала,
Драга наша јесени,
Велика ти хвала!

То је само на слици,
Па нам мира не да;
Оно воће, *право* воће
Још лепше изгледа.

Ове лепе дарове
Јесен нам је дала,
Драга наша јесени,
Велика ти хвала!

Сетимо се пролећа,
Његових цветова;
Што нам цвеће обећало,
Ево тих дарова!
Ове лепе дарове
Јесен нам је дала,
Драга наша јесени,
Велика ти хвала!

Сад имамо до воље
Воћа свакојака;
Грожђа црна, грожђа бела,
Јабука, крушака.
Ове лепе дарове
Јесен нам је дала,
Драга наша јесени,
Велика ти хвала!

! 8. Цајки зебу прсти.

Иње блиста, зима стеже!
Ветар брије, чисто реже;
Нема сунца, не види се
На плавоме небу, —
Наша Цајка у длан хуче,
Прстићи јој зебу.
— Нека мало хуче, трља
Прсте своје Цајка мила,
Нека, нека, не би л' тако
Боље зиму запамтила!
Кад запамти зиму, цичу,

Слађе ће јој онда пасти,
Кад пролеће топло сине
И донесе своје сласти.
Кад побегне магла сива,
И заплави небо ведро,
А ливаде пруже цвећа,
Пуно крило, пуно недро,
Слађе ће јој онда пасти
Љубичицу тражит' широм,
И слушати глас славујев,
И трчати за лептиром.

9. Снешко Белић.

Кад је оно неки дан
Опет почо снег да пада,
Скупила се деца чила
Око нека рада;
За час тили
Направили
Човека од снега, —
Гле'те га, гле'те га!

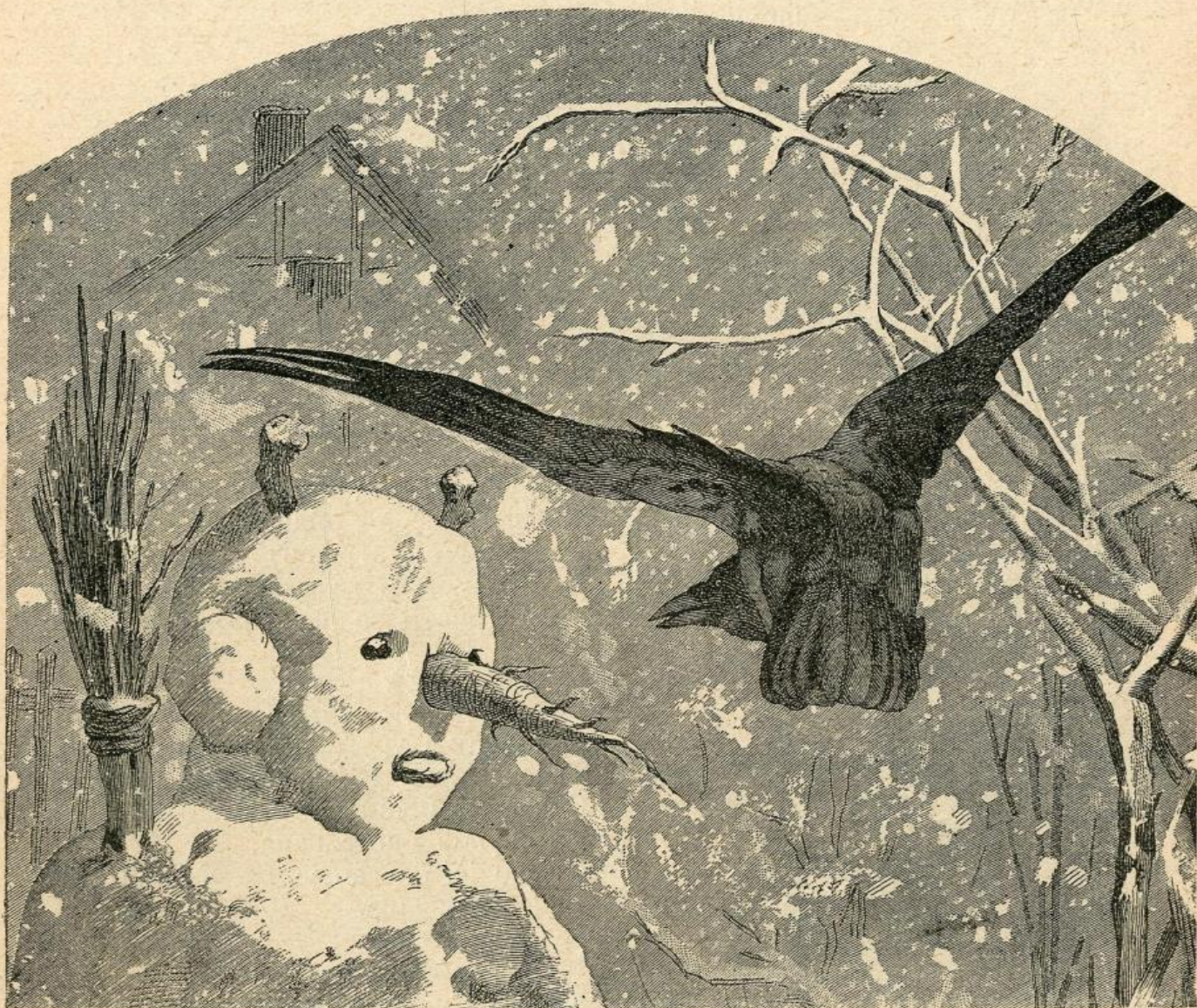
«Хајде, Стево, Коста нуди,
Хајде ти му кум сад буди!»
А Стева се само смешко,
Надену му име: Снешко,

И презиме други дао,
Те се Снешко Белић звао.
Стајао је браца-Снешко
Уз тарабу баштована,
Стајао је, блесао је,
Неколико дана.

Јутрос сунце сину јаче,
А наш Снешко канда плаче,
Или плаче ил' се зноји,
Али чврсто већ не стоји.
Снешко Белић забрину се,
А деца му ругају се.
Испустио свога штапа, —
И ево се већ растапа.

Снешко, Снешко, деца гуде,
Бројиш ли се ти у људе?
Снешко, Снешко, нуто јада,
Кад си човек, кам' ти рада?
Снешко шапће, ко да бунца:
«Ја се бојим јарког сунца.» —
«Ко се јарког сунца боји,
Тај не треба ни да стоји.»
Гурнуше га, — а он паде,
Па се и распаде!

10. Плашљив гавран.

Тамо стоји један човек,
Гле, главурда колика је!
А носина насред лица
Баш ко нека репа да је.

Тај не мисли мени добра,
Избечио црне очи;
Куд ја скоком, а он оком, —
Све се бојим, да не скочи.

Око њега трче деца,
Не знам, што им тако мио, —
Ал' мени се нешто чини,
Ко да ј' јуче дебљи био.

Тако чудо још не видех,
Очи му се чисто светле.

Пришћ бих му мало ближе,
Ал' се бојим оне метле.

Мачка с' чеше, петлић кљуца
Око тога чудовишта.
Мора бити да и не мож'
Наудити ником ништа.

Па ја, јунак, зар да бежим
Из мог села чак у гору!
Хајд' да питам овог врапца,
Шта он мисли о том створу.

Врабац ми се смеје, руга,
Па ми вели, баш сам мама,
Тај је човек тек од снега,
Та деца га праве сама.

И ја поћем, да га кљуцнем,
Ал' ми крила нису брза!
Кад му доћем близу метле,
Неки страх ме натраг трза.

Врабац вели: «Кукавицо,
Зашто ниси репу шчепо;
Та то није нос, већ репа,
Могло си је појест' лепо!»

А ја махну мога врапца,
Оставих га, нек мудричи;
— Ја не волим таку репу,
Која здраво на нос личи.

11. Мала појачица Мара.

Куд год иде, где год стане,
Све божићње песме поје,
Како дивно појат' уме:
«Дјева днес», «Рождество твоје.»

Разлеже се кућа мала,
Родитељи ведра лица;
Све их ведри и весели
Њина Мара појачица.

Тим се гласом људи крепе,
Том се песмом сузе суше;
Баш се види, да јој иде
Из свег срца, из све душе.

Ко год прође поред куће,
Стане, слуша задовољно.
Где се Божић 'вако чека,
Ту ће доћи благословно.

Откуд тако дивно поје?
Јер је пуна поуздања, —
Духа српског и хришћанског,
Пуна света осећања.

Чисто светле њене речи,
Чисто трепте њени звуци.
Мара узе своју тицу,
Па је држи сад на руци.

Тицу држи, тица слуша,
Мара и њој поје, поје,
Те божићње песме свете:
«Дјева днес», «Рождество твоје.»

А шта мисли, кад то чини,
Кад и тици поје тако?
Казаћу вам и шта мисли, —
Мара мисли 'ев' овако:

«Слушај, слушај, тицо моја,
Па ми и ти гласе прими;
Кад запојем песме ове,
Онда и ти помози ми.

«А кад прође цича зима,
Отворићу те затворе,
Пустићу те у слободу,
Пустићу те тамо горе.

«Скупиће се друге твоје,
Скупиће се јато ваше;
Од тебе ће друге тице
Научити песме наше.

«Па кад опет Божић дође,
Све што ј' живо, нек запоје
Те божићње песме свете:
«Дјева днес», «Рождество твоје.»

12. Обећање лудом радовање.

Сви ми кашто варамо се
Чекајући обећање,
Верујући лепим реч'ма,
Ал' пуж знаде понајвећма,
Да је обећање
Лудом радовање.

Има томе Бог зна кол'ко лета,
Откад пужић у надању живи;
Све се надо, а нада га вара, —
Том варању ви сте, децо, криви.

Још прамдеди ваши,
Кад су били мали,

Још су они сиромашку
Пужу обећали:
Ако пусти рогове,
Да ће добит' волове.

А он, кô што ј' лудост сушта,
Он се узда (не знам у шта),
Па рогове пушта, пушта;
Пушта своје рогове,
Чека своје волове.

Тако теку век за веком,
Пуж једнако чека чеком,
Е да би му једном дали,
Што смо давно обећали.
Чека, чека, провирује,
Прислушкује, да л' шта чује,
Ал' волова, ал' волова,
Ни од корова!

13. Миш код ловке.

Један мишић поред ловке седô;
Сланину је жељним оком гледô:
«Па ја ћу је омирисат' само!»

Члови, чучи, премишља и гледи,
Па у себи овако беседи:
«О да дивна, да красна мириса!

«Знам ја добро мишоловка шта је,
Ал' сланина, хеј, на пољу да је,
Ала би то био славан ручак!

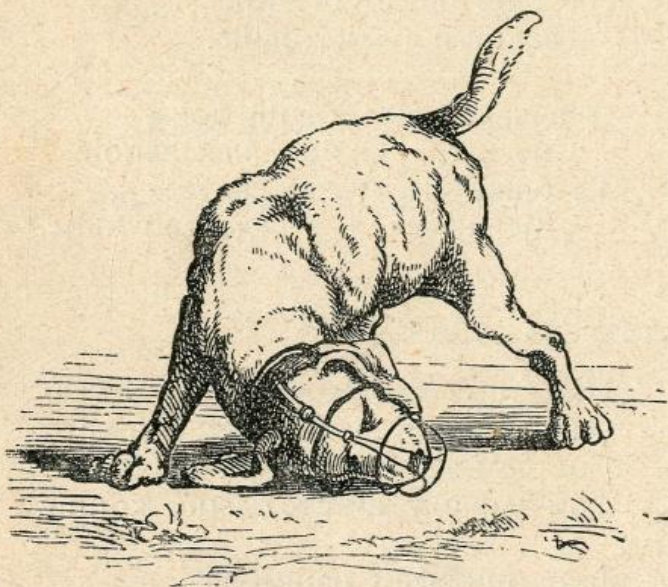
«Ал' почекај! Овако ћу радит', —
Сланину ћу напоље извадит';
Кад извадим, смејаћу се ловци!»

Како рече, тако и уради,
Увуче се, да комад извади.
Али, јаој, натраг нема пута!

Хоће натраг, али жица боде.
Мишо, мишо, камо ти слободе?
Роб си, мишо, и главом ћеш платит'!

А том свему луда ј' глава крива.
Ето, децо, тако сваком бива,
Ко не уме да обузда страсти!

14. Не трпи брњицу.

То још нисам дочекô
У животу своме.
— Та нећу је трпети,
Свиснô бих под њоме.

Кућноме чувару,
Будноме стражару,
Тако верном псету
Да брњицу мету.

Не могу да ланем
Ни на судбу клету,
Има л' такве невоље,
Још гдегод на свету!

15. Врабац и мачка.

«Где ћеш, врапче, зимовати?»
Пита мачка врапца стара.
«Овде, онде, —
Туда, свуда!»
Тако врабац одговара.

«Где ћеш, врапче, данас ручат'?»
Пита мачка врапца стара.
«На крај шора,
На врх ора!»
Тако врабац одговара.

«А где ти је конак, врапче?»
Пита мачка врапца стара.
«Шта те брига,
— Погоди га!»
Тако врабац одговара.

«Знаш ли, море, зашт' те питам?»
— «Јер си мачка, — а ја тица.»
То је рекō,
Па утекō, —
Оста мачка тужна лица.

16. Му-у!

Му-у!
— Ха, — сад си ту!
Сад ћу те вијати.
Сад ћеш долијати,
Сад ћеш искијати!
Где сад јунака мог,
Како га страши рог!
Му-у!
Ја вијам децу злу.

Му-у!
Сад таки реци ту,
Ти, несташна салауко,
Зашт' си моје теле тукō?
Гурнō си га баш вилама,
Те сирото и сад рама.

Ја не волим децу злу, —
Му-у!

А сад, враже мали, бледиш,
Не смеш да ме ни погедиш,
Дрхћеш као прут.
Е, па нећу строга бити,
Данас ћу ти опростити,
Али — али — други пут,
Само дирни моје теле,
Биће онда: Куку леле,
Рогом ћу те замлатати,
Пōнда ћу те климатати,
Истрешћу ти злоћу сву, —
Му-у!

17. Дете и лептир.

Дете.

Лептирићу, шаренчићу,
Ходи к мени, амо!
Ево имам лепу ружу,
Омириши само.

Лептир.

Ја бих дошћ, ал' се бојим
Какве игле клете.
Стиснућеш ме, пробошћеш ме,
Понда збогом свете!

Дете.

Нећу, лепко, нећу, лепко,
Живота ми мога.
Само хоћу да избројим,
Кол'ко имаш нога.

Лептир.

Е, па то ти могу казат'
И издаље малко:
Лептир има шест ножица.
— А сад збогом, ранко!

18. Дете и магарац.

Дете.

Казаћу ти загонетку,
А лака ће бити,
Ја се надам, да ћеш је ти
Таки погодити.
Каква је то животиња,
Сива јој је длака,
На леђима може понет'
И два и три цака,
Уши су јој дугачке,
Глава од три педи,
А у глави што има,
То много не вреди.
Кад се чкала наједе,
Најбоље јој прија, —
Кад се чему радује
Онда виче: И-а?

Магарац.

Чекај, да се промислим, —
Није то баш лако!

Хтео бих се мислити,
Али не знам како.
Ал' бадава, — загонетка
Одвише је фина,
Не могу је погодити
Ни за сто година.

Дете.

Хахахаха, — то си ти,
Мој ушоња сиви!

Магарац се забечи,
Па се томе диви.

А дете је магарца
Зврцнуло по глави,
Сад се текем уверило,
Да ј' магарац прави.
Нит' је више долазило,
Да с њиме ћерета,
Да му загонета.

19. Бела штета.

Добила је сека млека,
Ал' ће да се слади!
А сад само јоште чека,
Да јој се расхлади.

У то дође стари зеља,
Да походи секу,
Скочи на њу, пун весеља,
Па шапом по млеку.

Паде шоља одозгоре, —
Сад ништа не вреди,
Просуло се бело млеко,
А сека се једи.

Ал' док зеља жали, моли:
Опрости ми, секо!
Дошућд се мачак доли,
Па полизћ млеко.

20. Маца и маца.

Е, част ми је приказат' вам
Ове моје знанце!
Две чистеменке, умиљуше,
Оба две су Маце.

Докле једна собу спрема
И цвеће залева,
Донде друга забавља се
Около мишева.

Једна лепо шије, везе,
Да ти очи гледе!
Друга не зна шити, вести,
Она само преде.

Једна уме лепо певат'
Сењанина Ива;
Друга уме скочит' с крова,
Па остати жива.

Једна Маца има очи
Као небо плаве;
А у друге зелене су,
Ко да су од траве.

Кад немају више посла,
Тад мања мауче,
А то значи, да је већа
Узме у наруче.

Може бити у наручје,
А може у крило,
Горња слика показује,
Како ј' јуче било.

Фотограф их ухватио
Са сунчеви зраци
Скинуо их, вели, зато,
Што су имењаци.

21. Ево ти!

«Ево ти, чедо моје,
Тичице твоје!
Чим је тебе угледала,
Одма' ј' песму запевала,
Шта ти пева, моје дете? —
Ви се ваљда разумете.
Ја бих рекла, да ти поје
О сновима наде своје, —
Да ће зима брзо проћи,
Да ће лепши дани доћи,
Да ће сиве магле минут',
Да ће сунце лепше синут',
Процватиће шарно цвеће,
Заславиће премалеће.
То ти пева, моје дете,
Вас двоје се разумете.

«А кад сине премалеће,
Кад процвета шарно цвеће,
Ти ћеш онда јачи бити,
Сам ћеш прозор отворити,
Знаћеш рећи
Две-три речи:
«Нâ, слободу, тицо, нâ је!
Не од мене, — од Бога је!»»

22. Ала је то баш страшно!

От'шѡ отац, от'шла мати,
Па и сеја от'шла с њима,
Шта ћеш сада, мој кревелько?
Ако можеш, трч' за њима!
Ал' не можеш, ох страхоте,
— Да си барем мало већи!
А ти, хајде, помози се,
Вичи, цичи, плачи, дречи!
Насред шуме, у травици,
Кѡ сироче седиш неко;
Лишће шушти, тице поју,
— Па ко не би плакѡ, дрекѡ.

А можда си већ и гладан,
Па ти тѡба мало свира;
— Зар не видиш поред себе
Пуну корпу хлеба, сира!

Иди, лудо, мајка ј' близу,
Купи смрчке и гљивице,
Отац креше мало грања,
Сеја бере јагодице.
Сад ће они к теби доћи;
Чекај мало, чедо моје!
Е, ал' ако не знаш чекат',
А ти немој — све једно је!

23. Тајна.

Сагни главу, драга мати,
Да ти кажем нешто ново;
Знам, да ћеш се радовати;
Ко' се не би обрадовѡ!

Сагни главу мало већма,
Да ти могу пришапнути.
Казаћу ти једну тајну,
А то не сме други чути.

Сад сам била у комори,
Тамо, где су штенци мали.
Још јуче су били слепи,
— Сад су већем прогледали.

А Белка им главу лиже,
Преврће их и милује;
Ал' молим те, слатка мати,
Немој, да се даље чује!

24. Мали брата.

Дочепо се брата,
Очевога сѣта,
А сѣт је од злата,
Па има и врата,
Ала је то лепо!

А на уво кад га метне,
Тад се чује нека звука,
Сѣт говори: Тика-така!
Брата мисли: Хоће млека,
Ала је то мудро!

Залио га слатким млеком
Неколико пута,
Брата мисли, сѣт се најо,
Па сад зато ћути.
Ал' се разумемо!

Сад су пуни оба двоје
И сатић и брата,
Оба двоје сада ћуте,
А кад дође тата,
— Ал' ће бити гужве!

25. Бољи јунак од гаврана.

Видели сте, браћо моја,
И у књизи нашој стоји,
Како с' гавран, срам га било,
Од белог дива боји.

Та ви знате тог човека,
Од ког дели-гавран бега,
Ког су деца, мало већа,
Начинила, а од снега.

И нама се нешто малко
Учинио страشان да је;
Био би нам још страшнији,
Да не знамо, од чега је.

Знате ону метлу, што је
Гавран од ње задрхтао,
Ту сам страшну метлу скино,
И још сам је узјахао.

И ево ме на тој метли
Сада овде нацртана, —
Нек се свуда знаде, да сам
Бољи јунак од гаврана.

Мали Жарко.

26. Мали маза.

«Нећу ово млеко», —
Мали маза рекѡ;

«Волим оно друго,
— Јербо је далеко.»

27. Куцина кућа.

Наша куца живи
У рођеној кући,
Кућа јој је толика,
Могу и ја ући.

Један пут сам ушѡ,
Ушао сам боме,
И куца се здраво
Радовала томе.

Један пут сам ушѡ,
Више нећу ући,
Нека седи сама
У тој својој кући.

Знате л' зашто нећу?
Има много бува, —
Уф, толико бува,
Да вас Бог сачува!

28. Мали коњаник.

Ћиха, ђиха четири' ноге,
Све четири круте!
Ћиха, ђиха, ми идемо
На далеке путе!

Седло ми је од мараме,
Узда од канапа,
А бич ми је од очина
Пребијеног штапа.

Раго једна, баш се лена,
Зар те није срам!
Ал' кад нећеш ти да скачеш,
Ја ћу цупкат' сам.

29. Прве хлаче.

Да богме, да!
То се већ зна,
Да ј' парада то голема,
Какве више нема.
Виђасмо га сви до јуче,
У сукњици како скаче, —
А гле данас, није шала,
Данас већем — има хлаче.
Има хлаче,
Не зна шта ће,
Ил' да стоји
Ил' да скаче.
Тура руке у џепове,
То му гове,
Понеси си се тиме, —
Ал' има и чиме!

Честитам ти, голубане!
Сад си већ мушкарац,
Сад већ можеш и у школу,
Да будеш букварац.

30. Купање.

Ала је то дивота,
Кад се ко окупа!
— Што се не би купали,
Вода није скупа.

Морамо се купати,
Прљавштину стрести,
— Нечистоћа навлачи
Рђу и болести.

Зато ј' мајка спремила
Воду, али млаку,
Зато је окупала
Свога малог Лаку.

А сад вели: «Цицу ми
Пуштати не смете,
Јер ће мислит', да је сир,
Појешће ми дете.»

Куцову је слободно,
Нек се заиграва,
Он ће Лаку чувати,
Кад' легне да спава.

А старији, Андрија,
Он се већем свукó,
Што га већ не купају,
Чисто би се тукó.

Чекај, чекај, Андрија,
Док обришу Лаку,
Ти ћеш онда добити
Другу воду млаку.

Лака ће се у колевци
Топити у сласти,
А што буде сневао,
Неће ником касти.

31. Чупоглавац из кутије.

Отворише кутијицу
Јањица и Ната,
Коју им је са вашара
Синоћ доно тата.

Из кутије искочио
Чупоглавац мали,
Па је стао, кó да пита:
«Но, што сте ме звали?»

«Звали смо те, да нам певаш,» —
Хтеде рећи Јања,
Хтеде рећи, ал' не може
Од тешка смејања.

А Ната би радо рекла:
«Ја те нисам зála!»
Ал' од страха стисла јој се
Та усташца мала.

32. Деца путују.

«Је л' у реду све, што треба,
Да нам посó буде чист?»

Пуна ј' торба сира, хлеба,
У џепу је путни лист.

Више чекат' не можемо,
Коњиц ногом копа љут.
Драга мајко, ми идемо!» —
«Збогом, децо, срећан пут!

«Али, збиља, куда тако?» —
«Куда тако?! — Ето ви'ш!
То је бар погодит' лако,
Ми идемо чак у Ниш.

«Зар ти, мајко, заборави,
Да је скоро Михољ-дан,
Уја Ђока славу слави,
— Ал' како ће, кад је сам?

«Ко ће да му госте прима,
Житом, слатким служит' све?
Треба каву скуват' свима, —
Коме једну, коме две.»

«А ви ид'те, кад је тако,
Да вас не би стиго мрак!» —
«Не брини се, мила мајко,
Пут је добар, коњиц јак.

«Ал' грешна си, мајко мила,
— Уја Ђока биће љут —
Што нам ниси умесила
Брдарица за наш пут.»

«Е, па кад се тиче славе,
Ево један завежљај, —
Мало пите и баглаве.» —
«И то ј' добро, само дај!»

«А кад ћете натраг доћи,
Кад се мајка надат сме?» —
«Ни по часа неће проћи,
А нас ево. — Ђихај ће!»

33. На студенцу.

Без воде би изгинули људи,
Зато воду свака уста хвале.
Без воде би поскапале звери,
Животиње велике и мале.
Водом куваш, водом се умиваш,
Њоме цвеће и зеље заливаш!
Водом рубље пере твоја мајка;
Њом се хладиш, ъоме се и видаш;
Вода меље, вода носи лађе;
Воде треба, и кад кућу зидаш.

Ево браце и сестрице мале,
Деца мала, али су ваљана;
Свако гледи, кући да привреди, —
Послала их на студенац мама.
Што је тешко за две мале руке,
Четир' руке израде без мукe.
Братац вуче, сеја држи ћупу,
У њу струји водица кристална.
Журите се, децо моја драга,
Журите се, да не чека нана!

34. Зашт' је војска ућутала?

Играла се деца мала
Боја и војника;

А у боју има увек
Вике и усклика.

Душмана су надјачали,
Град су му отели;
Победа је њина била,
Њом су се занели.

Па ето их, вратише се
Још од боја врући,
Вратише се под заставом
Кући певајући.

Ал' у собу кад уђоше
Са тешкога пута,
Наједаред цела војска
Кд нема заћута.

Могоа би човек чути,
Како расте трава. —
А зашто су заћутали?
— Мали браца спава.

35. Ој, дечија радовања!

Ој, дечија радовања,
Целу ноћ се о том сања!
А у јутру рано, рано,
Чим је бели данак свано,
Поскочила ј' пиљеж мала,
У врту је цвеће брала.
Баш кд ово цвеће исто
Обукла се лепо, чисто;
Умивена ј', светла лица,
Чело ведро, а косица
Очешљана као лан.
Куд ће ова дична свита? —
Иде оцу, да честита
Крсно име, благи дан.

36. Кућа од карата.

Нашло дете неке карте старе;
Шта да с њима ради?
Биће зидар, па ће од карата
Дворове да гради.

Мучило се дуго и полако;
А кад нешто створи,
Сто се љуљну, (није добро стајо),
— Срушише се двори.

Ох невоље, ох несреће тешке!
Чисто би плакао.
«Срушили се моји лепо двори, —
Ала ми је жао!»

Чика Јова Српској ени

Али ко би тако очајаво
Са првих удара!
Скупи дете развалине двора,
Нове ће да ствара.

Ну пре свега сетило се само, —
Искуство му каза:
Сто утврдит', да не буде опет
Новога пораза.

Па сад пази, мери и планира
Кд прави зидари;
И гле, ево опет стоје двори,
Лепши него стари.

Мили му се гледат' своје дворе,
— Стоји, па их чува,
Обилази, заклања са стране,
Откуд ветар дува.

Тако, тако, зарана се учи
Зидати полако;
А кад зидаш, темељ мећи само
На земљиште јако!

Сад је игра, — биће негда збиља,
Вежбањем се снажи, —
И учи се, сваком своме раду
Стајати на стражи!

37. Аца гушчар.

Још сам нејак, још сам мали,
Зато су ми гуске дали,
Да их чувам, бригу моју,
Да остану све на броју.

Ако будем добре среће,
Па кад будем момче веће, —
Тад ће чуват' браца-Аца
Чопор свиња и прасаца.

Нека, нека, Бог ће дати,
Још ћу и то дочекати,
Да протерам кроз долове
Саме краве и волове.

38. Пакосник.

У води је доста хладно,
Бива каткад и досадно,
Па и жаба, водоземка,
Кад је дуго доле била,
Зажели се дана бела,
Зажели се сунца мила,
Па и седи на камену,
Ено, седи мирно,
Ко би сада злопак био, —
Ко би је сад дирнѐ!

Али дете, нека злица,
Накупило каменица,
Па са моста, са висине,
Жељно видет' туђе крви,
Жабу циља, жабу гађа,
Да је смрви.

Бежи, жабо, скачи доле,
Гледај, па се спаси,
Да ти живот богодани,
Пакост не угаси.
Скачи, жабо, скачи брже,
Нико ти не пречи!
А ти, брацо, стани да ти
Рекнем две-три речи:
«Та зар твоја млада душа
Нема друге сласти,
Него гледат', где ће наћи
Ког да упропасти?»

«Зар с тим срцем мислиш живет'
На овоме свету?
Зар у себи мислиш хранит'
Ту пакост проклету?»

«Зар пакосник може смело
Међу људе поћи,
Зар се може у невољи
Надати помоћи?»

39. Нова радост.

Лутко моја, лучице,
Хајде да играмо!
Лутко моја, лучице,
Јоште данас само!

Ципеле сам изула, —
Мајстор их оправља,
А сутра ћу у школу,
Ако Бог да здравља.

Ја ћу сутра у школу, —
Одвешће ме стрина,
Јер је имам, па имам
Већ седам година.

Лутко моја, лучице,
Што си тако мала?
Да си већа и тебе
У школу бих дала.

Али нека, нека те,
Остај мало сама,
Бићеш и ти старија
За годину дана.

Увек ћеш ме чекати
Код мог брата Луке,
Кад се вратим из школе,
Ти рашири руке.

Кад те браца испусти,
Мораш лепо дубит',
Кад се вратим из школе,
Ја ћу те пољубит'.

Покашћу ти писмена
Из мога буквара,
Учићу те, како се
Српски разговара.

40. Мала читаља.

Да се човек прекрсти,
Милом Богу хвала!
Е, гледај је, молим те,
Колишна је мала!
Немаш је шта видети,
Мања ј' него лала, —
А већ ти је у руке
Књигу дочепала!
Чита л' она озбиља,
Ил' је само шала?
— Ја бих рек'о, да чита,
И ако је мала;
Да не чита, досад би
На књизи заспала.

41. Неспремна Ана.

То је она иста Ана,
Што се јуче цела дана
По улици витлала,
Тукла тице, тресла дрва,
На љуљашци она прва, —
Само није читала.

А гле чуда, сада шта је,
Госпођица прозвала је,
Да задатак каже свој, —
Глете само, како стоји,
Па шепртљи, па се зноји,
Чудне муке, Боже мој!

Ко не ради, тај се пати;
Ко не учи, не мож' знати,
А незнање чека срам.
— Седи, Ано, кад је тако,
Ал' одјако, ал' одјако
Не играј се по вас дан!

42. Рибарче.

Свршио је школски посб,
Учитељев налог, —
Сад је сео, да упеца
Ког шарана малог.

Мале рибе трзају му
На удици меку, —
А он звера, чији пето
Поје кукуреку.

Мали брацо, казаћу ти,
А то много вреди,
Кад се пеца, тадар треба,
Да се тамо гледи.

Кад што радиш, друге мисли
Нек те онда ма'ну,
Тамо пази, тамо мисли,
Не гледај на страну!

43. Мали сликар.

Ако когод можда пита,
Шта ће рећи ова слика?
Ја вам њоме приказујем
Једног малог уметника.

Чим послове друге сврши,
А он таки црта, црта;
Овде кућу, онде лаћу,
Овде зеца, онде хрта.

Сад је узб мало креде,
За час тили нешто справи, —
Главу, шију, крила, ноге,
— Јест, Бога ми, лабуд прави!

И ко види, мора рећи:
Све је лепо, што нашара.
Па и ја му признат' морам,
Има дара за сликара.

Има дара, има воље,
Па још ако буде сталан,
С много труда, с много пажње
Може бити човек славан.

А цртање ј' посб дичан,
Поштује се од старина,
И вештачке слике гледат',
То ј' дивота и милина.

* * *

Али ипак нешто морам,
Шапнут' малом мом сликару:
Нека црта по хартији,
Нек не брља по дувару!

44. Другарице.

Нису сестре, ни рођаке,
Видиш им са лица;
Ал' је једна чиста душа
У тих другарица.

А пазе се, навиде се,
А грле се мале;
А да могу и живот би
Једна другој дале.

«О, како те, друго, волим,
Не могу ти касти!» —
«Ни ја теби не знам рећи,
Није ми у власти!»

Кад у школу, заједно су,
Заједно се врате;
Растану л' се: «Збогом, друго,
Ја ћу мислит' на те!»

У цркви се Богу моле
За другино здравље,
А код куће једна другој
Везу зарукавље.

С вечери су у пољани,
Иду пред ратаре;
Шетају се и певају
Српске песме старе.

Тад се сете српске славе,
— Замисле се туди,
Па уздахну уједаред
Ка из једних груди.

Име им је: једној Зорка,
А другој је Вида;
Ко их спази, дуго са њих
Очију не скида.

Гледајућ' их сваком срце
Заигра од миља;
Њину љубав, њину пажњу
Свако благосиља.

45. За читаоце почетнике.

Ко зна мени рећи, шта с' на Ускрс
даје,
Деци с' даје колач и црвено —

Шта је добром ђаку најмилија брига?
Хајд', сећај се мало, — је ли да је —

Ала би то тужно и жалосно било,
Кад би сиви соко саломио —

Сестрица је брата у баштину звала,
— Да ви'ш, брато, како цвета —

Зашто плаче тако неваљала Ленка?
— Једи се, што ј' тако високо —

Кад ти мајка даје, можеш јести диња,
Ал' не једи кору, кору једе —

Та ви то не знате,
Схватит' не можете,
Како љубе родитељи
Своје мило —

46. Обележја.

По свом перју тица,
По чистоћи домаћица,
По свом кусу со,
По рогов'ма во,

По топлоти лето,
По лајању псето,
По говору луда, —
Познају се свуда.

47. Кад би...

Кад би јелен имо крила,
То би брза тица била.

Кад би лутка знала шити,
Могла би ми шваља бити.

Кад би хлебац падо с неба
Свак' би имо, кол'ко треба.

Кад би млеком текла Сава,
Сир би био забадава.

Кад би увек био мај,
Пећима би био крај.

Кад би Дунав био врео,
Свак би риблие чорбе јео.

Кад би, — ал' што не мож' бити,
О том немој говорити!

48. Сади дрво.

+ Где год нађеш згодна места,
Ту дрво посади!
А дрво је благородно,
Па ће да награди, —

Наградиће изобиљем
Хлада, плода свог,
Наградиће било тебе,
Било брата твог.

49. Сунце и ветар.

Хвалио се ветар свуда,
Уздизо се преко свега,
И сунцу је пркосио,
Да је јачи и од њега.

«Ниси јачи,» сунце рече,
«Хвалција си, ветре, само! —
«Ја ти рекох, да сам јачи!» —
«Е, па хајд', да покушамо!

«Ви'ш путника оног доле,
Где корача поред Саве,
Да видимо, ко ће прије
Шубару му скинут' с главе!»

Поче ветар дуват', — али
Што он већма дува, брије,
Путник већма капу чува,
И на уши навлачи је.

Затим поче сунце сјати,
Кад је ветар већ умино, —
Сунце сјало љупко, мило,
А путник је капу скино.

50. Магарац и врула.

Погледајте нашег малог Ђурицу,
Од трске је направио врулицу,
Свирао је лепо, ситно, шаљиво, —
И магарац слушао га пажљиво.

✕ Ђурка мисли, магарцу се прохтело,
Па би и он да посвира весело, —
Ту му радост закратити не хтеде,
Пружи врулу, магарац је — поједе.

А по томе закључити ваљда смем,
Да магарац не ужива ни у чем,
Магарац се не зна лепше провести,
Он презире, што не може појести.

51. Лупеж и пас.

Лупеж.

Ћути, зеља, ћути,
На ме се не љути!
Донд сам ти красну
Кобасицу масну.

Пас.

Не бих, хуљо, ја заћутд,
Да ми десет дадеш;
Јер ја видим, шта ти хоћеш —
Ти хоћеш да крадеш.

Верно псето лаје, лаје,
И лајати не престаје.
Не треба му кобасица,
Од лупежа дара;
Дужност му је чуват' кућу
И свог господара.

52. Игра и посао.

Игра.

За нас двоје, — ја сам чула,
Веле људи умни:
Треба да смо сложни,
Да смо споразумни.

Посао.

Тако, — то ће добро бити!
Ми ћемо се погодити.
Али само признат' мораш,
Што признају сви:
Ја долазим *прво*,
Па тек *онда* ти.

* * *

Те је речи чула девојчица млада,
Наумила ј' тврдо, да се тако влада,
Обављала ј' прво, што дужност
захтева.

Понда ј' ишла, где се игра, скаче,
пева,

Па је увек здрава и весела била.
Угледајте с' на њу, децо моја мила!

53. Дуго време.

Немој рећи: Дуго ми је време,
Јербо часи брзо беже,

Само леној дангуби
Време се отеже.

54. Умереност и чистоћа.

Болест уће у кућу,
Да с' и не опажа.

Умереност, чистоћа,
Најбоља су стража.

55. Загонетке.

1.

Чекај, чекај, мали, — де овамо ходи,
Па ако си момак, ово ми погоди:

Реци, кол'ко има на човеку глава?
Кол'ко има крила у голуба твога?
Кол'ко има листа детелина трава?

А у коња вранца кол'ко има нога?
Колико прстију има твоја шака?
Кол'ко има у Дунаву рака?
А на жаби кол'ко има длака?

2.

Кад ме имаш, тешко ти је
Као камен сињи,
Кад ме немаш, онда опет
То те мучи, кињи.

3.

Има перја, а не лети,
Има ноге, а не иде,
А траже га стари, млади.
Сви, који су мира ради.

4.

Ја сам тица (реч двосложна),
Хајд' погоди моје име!
Ил' још боље, — ако можеш

Улови ме!

Извади ми једно писмо,
И другим га сад замени,
Место тице биће риба,
— Ето, сад ме одгонени!

5.

Ја сам чудна, али нека,
Човеку сам нужда прека,
Био богат ил' сиромаш,
Боји ме се као грома, —
Ал' ме зато ипак тражи,
Па ме храни, па ме снажи.
Та кожа се јежи свима,
Ко ме неће, па ме има.
Језа ј' и то преголема,
Кад ме хоће, па ме нема.
Јесте, ја сам страшна хала,
Шта сам пута прогутала,
Док длан о длан, таван сена,
Прождерем га, па га нема.

III

1. Моле се Богу.

Сестрица брата учи,
Учи га молитвама.
Учећи малог брата
И она с' моли сама.

Кад се већ двоје моле,
Нек их и више има!
Устајмо, браћо, па се
Молимо и ми с њима:

«О Боже, Творче, Спасе,
У вечном своме зраку,
Чувај нам оца драгог,
Чувај нам милу мајку.

«Пути нас правом путу,
Да не би у зло пали;
Даруј нам здравља, снаге,
Да не би малаксали!

«Ти си нам српско срце
Дао у груди младе,
Па дај, да му се српски
Одужит' теби знаде.

«Заштити народ српски,
Нађи му рани лека, —
Ох, он је многе патње
Патио свога века!»

2. Ево наших ластва.

Ево иду, као звани,
Наши лански сукућани.
Ево наших ластва мили',
Баш смо вас се зажелили.
Ход'те, ход'те, тице вите
Да с' од пута одморите!

Ход'те, ход'те, гости моји,
Ваше старо гнездо стоји!
Порушит' га нисмо дали,

Ми смо вам га сачували.
Не идите другој страни,
Ход'те к нама ко и лани.

Под нашим је кровом мирно,
Нико није у вас дирно.
Ми певамо и играмо,
Ал' се никад не свађамо;
Живећемо у радости, —
Добро дошли, наши гости!

3. Трешњини гости.

Већ почела трешња пупит',
А већ има госте своје.
Погодите, ко су гости?
«Гусенице.» — Јест, тако је.

Мала ј' штета. Трешња цвета
И већ нове госте прима. —

По цветов'ма пчеле зује:
«Биће меда вама свима.»

Још ће двоје имат' госте
Око поле мај - месеца, —
Једни гости врапци мали,
Други гости мала деца.

4. Наздрављач.

А на част вам вино, а на част вам пиво,
Жедном треба воде;
Па*још 'вако чисте, па још 'вако бистре
Кѡ што ј' ова овде.

А на част вам чаше, а на част вам купе
И посуђе свако;
Што ће мени стакло, што ће сребро, злато,
— Ја унем овако.

Па да знате само, како је то слатко,
Како ми то прија;
При овоме пићу чио сам и весѡ,
Па наздрављам и ја:

«Хај, у добро здравље, хај у добру срећу
Овог целог света!
Сви ми били здрави, сви ми били срећни
На многаја лета!»

5. Хајд' у шуму!

Хајд' у шуму, децо мила,
Сад најлепшим миром мири;
Још дебела нема хлада,
Свуда сунце кроз њу вири.

Хајд у шуму, децо мила,
Сад се по њој мелем лије;
Сад је трава најмилија,
Сад су тице најпевније.

Хајд' у шуму, шума чека,
«Где су деца?» пита цвеће,
Лахор њиха крила мека,
На сусрет нам поток тече.

Хајд' у шуму, да се тамо
Те свежине напијемо!
Да се телу, да се духу
Здравља, снаге наберемо!

6. Освануо снег.

Баш се Милан пробудио,
Па к прозору ближе стао,
А напољу с' тако бели,
Као да је шећер пао.

Шта ли је то, мили Бого!
(То још никад видо није),
Је л' то шећер ил' је млеко?
Једе л' се то? — Ил' се пије?

Једва чека да с' обуче,
Па да пита мајку, сме ли
И он с' дићи, и он ићи
У тај нови, у свет бели.

Јест, и лане ј' било зиме,
Та и лане снег је био,
Ал' дабогме, ал' дабогме,
Он га није запамтио.

И тако је ово њему
Прва зимња, бела зора; —
Тицама је мало хладна,
Па се купе крај прозора.

Ал' још зима није стегла,
Нема ветра, — није љута,
И ма да се тице гуре,
Још је њима до цвркута.

Изићи-де, мали Миле,
Да с' нагледаш снега прва!
— Не би ни то згорег било,
Кад би пондо мало мрва.

7. Јелка.

На јелци је сажежено
Много свећица;
Руке дижу од радости
Мала дечица.

Ко се не би радовао
Кад је Бадњи дан;
Данаске је лепша јава
Нег' најлепши сан.

Отац, мајка, стара бака,
Стоје иза њи';
На лицу им рајска светлост,
Сви су весели.

Сад још слама док се проспе,
— Стари обичај —
Тек ће онда потпун бити
Тај домаћи рај.

Још ће јаче с јелке синут'
Многосвећни блес,
Кад запоју мали Срби
Сложно: «Дјева днес.»

8. Божић.

Радујмо се! — то је данас
Свуда општи глас.
Радујмо се безазлено,
Родио се Спас!

Једну радост нек осећа
И старац и млад,
Ко год има љубав топлу,
Чврсту веру, над.

Радујмо се ове ноћи,
Светла ј' ова ноћ,
Бог је послѡ сина свога
Људ'ма у помоћ.

Прихватимо помоћ с неба
С чистим грудима;
Проширујмо Христов наук
Међу људима.

Тај ће наук патњи нашој
Доконати крај.
Душе греје, правду сеје
Христов загрљај.

Нек се песме данас оре
Све у један глас,
Радујмо се безазлено
Родио се Спас!

9. Несташна жабица.

Жабица је имала
Испод коже бува;
Увек, увек несташна,
Да те Бог сачува,
Волела је, на пример,
Да маслачак дува.

На то мајка њезина
Беше здраво љута,
Карала је преко дан
Бар педесет пута;
Ништ' то не би вајдило, —
Да не беше прута.

Ал' и некој дечици,
Кад већ морам касти,
Нема лека пречега —
Од лескове масти.

10. Охо-хо!

(СА ПАЧИЈЕГА НЕМУШТОГ ЈЕЗИКА ПРЕВЕДЕНО НА СРПСКИ)

Прекјуче смо из љуске,
На светлост потегли;
Не кајемо с' ни мало,
Што смо се излегли, —
Охо-хо!

Да смо знали, како су
Овде мокри дани,
Ми бисмо се, верујте,
Излегли још лани, —
Охо-хо!

Ала је то дивота,
Ти големи слапи!
Ниси кадар избројит',
Кол'ко има капи, —
Охо-хо!

Бистра водо студена,
Рају нашег бића,
Ти си ваљда створена
Само рад пачића, —
Охо-хо!

11. Пачија школа.

«Јесте л' чули, кумо,
— Верујте, без шале, —
Отвара се школа
За пачиће мале!»

Тако је и било,
Верујте, без шале, —
Отворила с' школа
За пачиће мале.

Сви пачићи дошли,
На скамијам' стоје;
Стари патак метнџ
Наочари своје.

Све их је уписџ
У каталог мале,
Па их је прозивџ, —
Верујте, без шале.

Па се онда шетџ
С озбиљношћу крутом;
Учио их, учио
И књигом и прутом.

Учио их, учио
Од среде до петка,
Ал' се нису одмакли
Даље од почетка.

Није било успеха
Учитељском труду,
Цела мука његова
Остаде залуду.

Ништа више не научи
Пачурлија та,
Него што је и пре знала:
Га, га, га, га, га!

12. Полетарци први пут у води.

Први пут су данаске
Слетели са гране,
Па наишли језерце
Бистре воде хладне.

Ала је то дивота
Купати се туна! —
Али јоште не смеју,
Да замоче кљуна.

Гледе, гледе у воду,
Пљускају је крили;
Мила им је, па би је
И јели и пили.

Загазите слободно
У тај бисер плави,
— Јер ко уме летети,
У води с' не дави!

13. Незналице, ленивице.

Зашто патка, кока, гуска,
Па и друга пернад многа,
Зашто иде и сред зиме,
И по снегу босонога? —
Јер не знају шити, плести,
Незналице, ленивице;
А да знају, оплеле би
Бар за зиму чарапице.

14. Туга и жалост једнога миша.

Мог су деда, јаој, обесили грозно;
Ја не памтим, ал' сам из причања дознѓ.

Моја стара баба, што ми мајку роди,
Ох, она се, јадна, утопи у води.

Драга ми је мајка на превари пала,
Најела се сира, па се отровала.

У сећању мојем нигде светла зрачка,
Оца ми је, јаој, прогутала мачка.

Имао сам стрица, баш ми га је жао,
Ох, ала је цикѓ, кад је робовао!

А знате ли, шта се деси моме течи?
Залапи га клопка, па ми га пригњечи.

Кад се сетим свега, на глас бих јаукѓ,
Сестру ми је неко батином утукѓ.

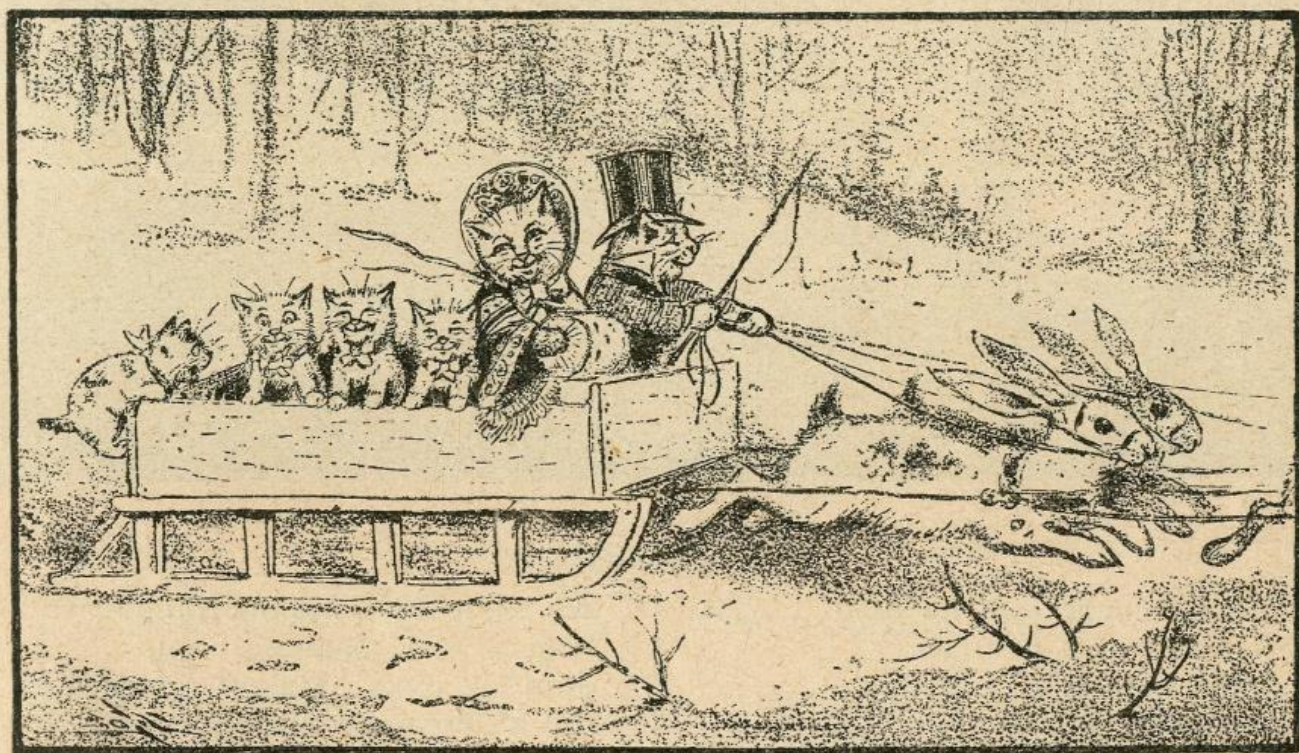
Још ми осто братац, ох мој братац млади,
То су биле муке, — умро је од глади.

И тако сам осто самац ја на броју, —
Бришућ' сузе горке чекам судбу своју.

15. Мачак иде мишу у сватове.

Женио се млади миш
У селу Шалали;
Водили су девојку, —
Мачка нису звали.

Мачак реко: «Чекајте
И госта незвана!»
У сонице упрего
Четири зекана.

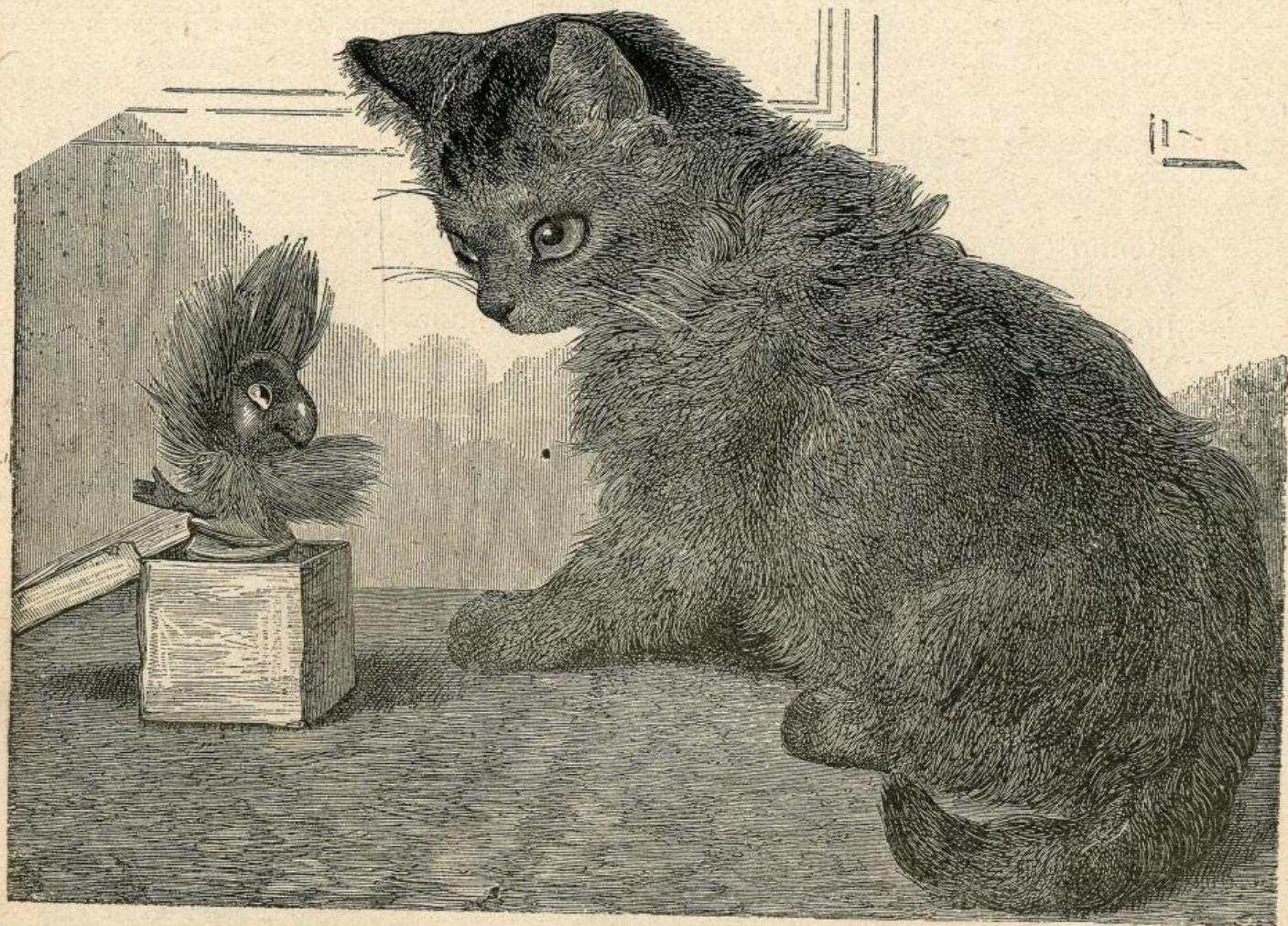
Па појури сватовски
По том путу белом,
У паради највећој,
С породицом целом.

Али неко поручи
Мишу брзојавом:
«Сакријте се, сватови,
Не инал'те се главом!»

Мачак стиже прекасно, —
Јер за часак тили,
Весели су сватови
Сви у рупи били.

«Многа љета» чуло се
Све до зоре саме,
Из местанца сигурног,
Из рупине таме.

16. Ко си ти?

Та на свету још не виде,
Таке беде и чувиде.
Није већи ни од миша,
А брада кд у дервиша.
Ко си ти?

Шта се бечиш тако круто?
Шта ме гледаш тако љуто?
Ко ти даде тол'ки нос?
Ваљда мени у пркос.
Ко си ти?

Не миче се, мирно стоји,
Тај се мене баш не боји,
Још му рука ђушком прети, —
Ти утворо, ти авети,
Ко си ти?

Нити збори, нит' се смије,
Нит' излази из кутије.
Бежи! — Ил' ћу — ја побећи!
Само то би могд рећи:
Ко си ти?

Јеси л' кепец ил' си див?
Јеси л' мртав ил' си жив?
— Са чела ти пакост читам; —
Ма чујеш ли, што те питам:
Ко си ти?

17. Мачка са мачићи.

Тек бадава, мајка ј' мајка
Брине с', пази, чува, склања;
А деца су као деца,
Њима ј' само до играња.

Седи мачка, седи мирно
Покрај милих тих мачића,
А њих креће радост бујна
Млађаного њиног жића.

Седи мачка, седи мирно,
Па негује лепе жеље:
Да јој буду драге ћерке
Све ваљане, добре преље.

Предење ће бити њима
Тек забава на тенане;
А мишолов прави занат,
Којим ваља да се хране.

«Само да им Бог да срећу,» —
Вели мачка још у себи,
«Да их онај љути гаров
Ухватио никад не би!»

18. Честитка једне мачке своме господару.

Ево ти твоја верна мачка стиже — ближе.
Рада сам жеље своје прести — вести.
Свечарство твоје радост је мила — увек нам била.
Цела ти кућа мирише од вење — и на печење.
Знам, да ће штогод данас — бити и за нас.
Трудим се, да ти песму сплетем — али се сметем,
Јер песме певат', драги госо, — није мој посб.
Ал' ти је прими, од срца с' даје — каква је, да је.
Нека те срећа стиже и чека — целога века!
Што год желиш, све ти Бог дао — мијао!

19. Необичан гост.

Гледали су људи,
Па су се смејали,
Како беху смешни
Медведчићи мали.

Они су се играли,
Да их време прође,
Наједаред од некуд
Корњача им дође.

Страх и чудо снађе
Младе медведчиће:
«Ово ј' неки камен, —
Па ипак се миче!

Шта то може бити,
Госино му тане!» —
Гледали је дуго
Са свакоје стране.

Обилазе малко,
Понда опет стоје,
Не сме им се ближе, —
Корњаче се боје.

Корњача се шета,
Ка да ј' кућа њена.
«Ох, да чудна госта,
Никад невиђена!»

Час репићем машу,
Час њушку оцвође, —
Па од тешка чуда
Играју око ње.

Гледали су људи,
Па су се смејали,
Како смешни беху
Медведчићи мали.

20. Жао нам је, — чисто би се смејали.

Таман поцѣ Миле
Да у меко моци,
Ал' ето ти забе,
Па у тањил скоци.

Ох, видимо, Миле,
Твоје тужно стање;
Разумемо, Миле,
И твоје плакање.

Жаба са тањира
Неће ни да скаче;
Мило јој је гледат',
Како Миле плаче.

21. Анка и живина.

Са комадом бела хлеба
Анка шета кроз двориште.
Живина се уз њу купи,
Па и она хлеба иште.

Дрпају је коке старе,
А пилићи само гледе,
А петѣ је безобразан,
Па јој комад зграбит' хтеде.

Анка петла мрко гледи:
«Хајд' одатле, не просјачи!
Теби нећу ништа дати,
Та ти можеш зрна наћи.

«А и вама, коке моје,
Ко би свима дати могѣ? —
Ви баш нисте тако гладне, —
А и сама немам много.

«Али вама, пипци мали,
Кроз кљуниће глад вам вири.
А крила вам тако дрхћу!
А око вам тако жмири!

«Ход'те амо, ход'те само,
Како не бих вама дала!
Поделићу хлебац с вама,
Макар сама гладовала!»

22. Два зеца.

Седела је без брига
Наша мала Мира;
Ручала је лепо
Из својег тањира.

Близу наше Мирице,
Ту се преметало
Весело и чило
Једно зече мало.

Све док једно за друго
Нису ништа знали,
Весели су били
Ови наши мали.

Ал' кад спази Мирица
Зеку поред себе,
Сва се уплахири,
Срце јој зазебе.

А кад зека опази
Ово страшно дете,
Потресе га дрхат
Од главе до пете.

Мира би да побегне, —
Ал' куда и коме?
И зеца је стегл' страх,
Па члови пред њоме.

Ух, големе невоље!
Ух, големе беде!
Избеченим очима
Једно друго гледе.

23. Аратос таке љубави.

Сестра Јеца
И њен братац Неца
Добили су зеца.

Сестра Јеца
И њен братац Неца
Баш су луда деца!

Зеца воле, — али како?
Да је зецу наопако:
Братац за реп вући стаде,
Да му воде даде;

За уши га вуче сека,
Да му даде млека.

Већ не знају, шта ће с њиме
У вел'кој радости;
Вуци тамо, вуци амо, —
Пуцају му кости.

Тешко зеки, кад је пао
У те четир' шаке!
Па се мора ратосиљат'
И љубави таке!

24. Шетња у троје.

Две девојке мале
Једва дочекале,
Да та зима мине,
Да сунашце сине,
Да се мало прођу,
На ливаду дођу.

Прође љута зима, —
Ко ће сада с њима?
Не питају оне,
Ко ће, ко ли неће,
Њино псето мора,
Да се с њима шеће, —

И то на две ноге,
Што му није мило,
Те у себи мисли:
Аратос вас било!

25. Пера и његов Каро.

Верни Каро нема мира;
Ето сад га егзецира
Господар.

Бичем маше, грди, псује,
И тако му командује
Сваки дан.

После разне муке многе
Каро мора на две ноге
Стајат' прав.

Бачен рубац мора наћи;
Дигнут прутић: Хајд' прескачи!
А сад лај!

Покрије му главу капом,
А он мора бројит' шапом,
Кол'ко ј' стар.

Затим мора опет стати
И на носу подржати
Залобај.

Донде не сме да се микне,
Док му Пера не довикне:
Каро, хам!

Шта ће сада? Још не суста,
Већ му меће бич у уста
Држи то:

Упрегне га у колица:
Сад си коњиц ластавица,
Буци де!

Перо, Перо, уљо мала,
Не ваља ти така шала
С псетом тим.

Што је много, то је много,
Сад би већем престат' могло,
Па ме чуј:

Ко год друге кињит' воли,
Дочекаће сам, шта боли,
Макар кад.

26. Напомена матери.

Ево мала Јуца
Са столице муца:
«Мати, мати, мати,
Знас кол'ко је сати?
Здлаво много куца, —
Тлеба да се луца:
Гладна сам вец и ја,
Гладна је и куца,
Па и тица пева,
И њој клце цева.»

27. Ман'те је на миру.

Ман'те је на миру,
Она тако воли:
Као мала куца седет'
На патосу доли.

Ман'те је на миру,
То је наша Вева;
Играће се тако сама,
До год не задрема.

Ман'те је на миру,
Хајде даље, хајде;
Јер вам неће бити мило,
Кад удеси гајде.

Ман'те је на миру,
Та нека је, нека:
Ко баш хоће, тај је може
Гледат' из далека.

Ман'те је на миру,
Сад баш чита дете;
Неће знати, где је стала,
Кад је прекинете.

Прочитаће књигу брзо,
Па ће да је баци;
А ви онда грабите се,
Ви, старији ђаци.

28. Како је лепше?

Једно друго дира,
Једно друго вређа,
Једно другом, ето,
Окрнули леђа.

На срдљиву децу
Мргоди се свако.
Није л' лепша слога?
Није л' лепше 'вако:

29. После сна.

Заспала је на травици
Наша мала Неда;
У сну јој се снило, да је
Руком јела меда.

Пробуди се; — меда нема;
Ао горки јади!
Она стаде прсте лизат',
Да с' мало оследи.

30. Има ли што страшније на свету?

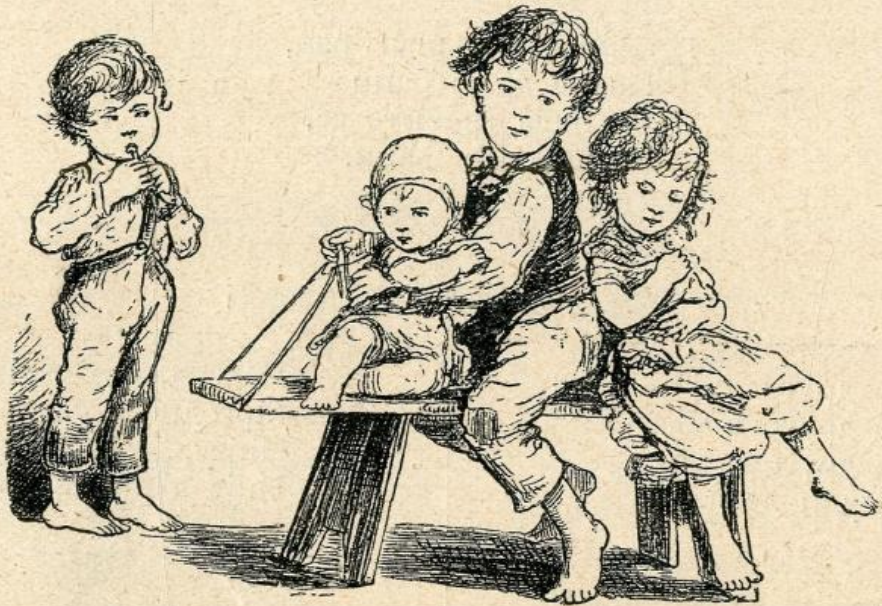
Три детета већ на банку,
«Јао, јао, ја —?»
Ако Бога знате, шта је,
Од куд таки стра'?

Је ли потоп, наопако,
Или гори дом?!
Ил' се можда земља тресе,
Ил' је пукло гром?!

«Та не питај, већ помагај!
Ено, ено, ви'ш!»
Где одиста, напред собе
Трчи — мали миш!

Сад разумем то дрхтање,
Разумем вам стреп:
Ко се не би миша бојо, —
Та миш има реп!

31. Далеко, далеко...

Далеко, далеко полазимо ми;
Намести се, Лело, ђиха, ђиха, ђи!

Седи ми за леђа, па и лутку нај,
Још Мицу у крило, па сад узде дај!

Држ' се добро, мала, држ' се браца свог,
А ти ћеш нам, Перо, дувати у рог.

Босоноги гости, — ал' је летњи дан;
А баш нам ни парип није окован.

Куда ћемо, куда? Где је српски крај,
Где у деци цвета српски осећај.

Од села до села, из града у град,
Питаћемо сваког, јеси л' госту рад?

А ти, Перо, често попевај уз рог:
'волко деце свакој кући дао Бог!

Ићи ћемо лако; пут је добар, чист;
Носићемо собом чика-Јовин лист.

32. Тешко је то погодити.

«Де погоди, брато,
Шта си сека носи?» —
«Један печат од шећера.» —
«Јест', погодио си!»

«Ал' у којој руци?
Би ли могао знати?
Ако и то још погодиш,
Ја ћу ти га дати.»

Сад је био брата
На великој муци,
Он се мисли, — пђнда рече
«У десној је руци.»

«Није, није, није!»
Сека се смејала,
(Ал' зато је ипак печат
Своме брату дала).

33. И погоди.

«Де погоди, наш мајуне,
Шта имам у руци?
Ако брзо не погодиш,
Ја ћу дати куци.

«Нећу, нећу, јер за куцу
Нису такe ствари;
Она воли само меса,
А за то не мари.

«Узбрала сам са дрвета
Код суседа Паје, —
Ко се сети, ко погоди,
Ево, његова је!

«Округло је као лопта,
Мирише ко цвеће;
Ко не може да погоди,
Добити је неће.

«Ти сад мислиш, да је гуња,
Ал' се вараш љуто,
Зелено је, румено је,
Није тако жуто.»

А мајун се све мигољи,
Кад ће бити крај.
Наједаред, он се сети:
«Јабука је, — дај!»

34. Њему ј' благо, што је њему драго.

Што се тако сагло,
Чедо наше мало?
Нешто му је лепо
Из ручице пало.

А то тако лепо,
Шта ли је то било?
Ваљда какво цвеће,
Шарено и мило,

Или каква лепа,
Молована зверка, —
Или златан прстен,
Ил' зрно бисерка?

Или сребрн сатић,
Који тик-так бије?
Залуд се мучите,
Баш ни налик није.

То је «лепо» било
Друкчијега створа,
То је била — љуска
Од црвљива ора,
У њој мало песка
И од хлеба кора.

35. Посекла прст.

Не играј се ватром
Не играј се ножем,
То није за игру!
За то имаш лутку,
За то имаш лопту,
За то имаш чигру.

То је она знала,
Ипак је диркала
Очеве бријаче,
Бријач није шала,
Посекла се мала, —
Па сад ево плаче.

Плачућ' дође мајци,
А мајка је добра,
Теши чедо своје:
«Прст ћу везат', али
Сузе не помажу,
Ни моје ни твоје.»

36. Лепо, много, па јевтино.

Сиромашна ј' ћерка
Смиљанића Стака,
Ал' ћеш у ње сада наћи
Најлепших лутака.

Одело им дивно,
Свила и кадива,
У њему се разна боја
У боју прелива.

А много их има,
Не мож' броја знати,
Кад их видиш, рекао би:
Кићени су свати.

Тол'ки многи свати,
Па нису ни скупи,
Јер их Стака — то је добро —
Не мора да купи.

Све те своје лутке
Сама прави Стака.
А знате ли како?
Овако од мака:

37. Бобук од сапунице.

Леп је, леп је, баш је леп, —
Ал' је бобук само,
Њиме, брате, не можемо
Ни да се лоптамо.

Таке лопте и нема,
Ни у краљевића,
Не би мого купити је
Ни за сто грошића.

Гледај само, како се
Цакли и прелива!
Ко би реко, да тако што
Од сапуна бива!

Баш сам мајстор, кад удем
Тако шта надуват',
Само, само, кад бих га
Могло и сачуват'!

Гледај, гледај, молим те,
Та гле, колики је!
А сад ће се распрштати,
— Било, па и није!

38. Душко нешто шапће.

Ту је нека тајна, —
Душко нешто шапће;
(А да није тајна,
Ми би знали, шта ће).

Ал' овако свако
Тек само нагађа. —
Ја бих рекô, да се тиче
Онога колача.

39. Мали филозоф.

Љуљао се, љуљао
Наш весели друже,
Наједаред, — ето ти га,
Прекину се уже.

Том колачу, верујте,
Није се ни надô;
Да је било мало више,
И већма би страдô.

Ал' он зато не плаче,
Филозоф је прави,
Седећ' мирно на земљи
Чешка се по глави.

40. Нежни Аристид.

«Шта је, шта је, Аристиде,
Наше фино дете?» —
«Буд је мени до невоље,
Ви се још смејете.»

«Не смејемо с', ко би с' смејо,
Кад ти плачеш, бане!
Само реци, шта те снашло,
И са које стране?»

«Свиралу сам хтео правит'
Али нисам знао,
Па сам прстић посекао,
Јао, јао, јао!»

«Јеси л' јако? — Је л' до кости?
Кажи нам, да знамо.» —
«Није, није баш до кости,
Већ до меса само.»

«Је л' потекло много крви?
Можда читав слап?» —
«Јесте, јесте, видео сам
Једну целу кап.»

«Ао, ао, Аристиде,
Та ти си баш страдђ!
Тол'ко крви да пролије,
Тако дете младо!»

«Сад ћемо ти рану опрат'
Па обложит' травом,
И привезат' танком свилом,
Црвеном и плавом.

«А кад с' пође на Косово,
(Биће, биће, кажу)
Ти ћеш чуват' с баба Јулом
У подруму стражу.»

41. Ђацима,

НА ПОЧЕТКУ ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ.

Одмора је било
Хвала Богу доста, —
И од кожне лопте
Само вуна оста.

Лопту, чигру ма'ни,
Змај и стрелу баци,
Купите се опет
Око школе, ђаци.

Знам, да ће те бити
И вредни и орни. —
А и како не би,
Овако одморни!

42. Ипак се добро свршило.

Ево већ је скоро подне,
Ево већ и прође,
Малог Симе јоште нема,
Да из школе дође.

Отац чека, мајка чека,
Треба да с' руча;
Камо Симе, — да га није
Задржао уча?

Тако они помишљају,
А тако ј' и било;
Родитељско ведро чело
Већ се намрштило.

У то, ево, Сима уђе
Сићани кораци,
А писамце једно носи,
Па га даде мајци.

Уча пише, мајка чита,
Ал' и главом маше;
А већ Сима оцу прича
Све, како бијаше.

Неће ништа да затаји,
А сузе му лећу:
«Скривио сам, оче драги, —
Никад више нећу!»

Баш се види, е то збори
Из дубине груди,
Зато отац неће да му
Строгим судом суди.

Светује га благим реч'ма,
А он речи прима, —
Никад више у затвору
Није осто Сима.

43. О! о!

Умал' што се нисам
Огрешно души,
Јер на први поглед
Мнидијах, да пуши.

И већ хтедох да га
Презрем без обзира;
Гледнух боље, — а он
У свиралу свира.

Свирај, свирај само,
Не срдим се на те;
Свирај, свирај, брате,
То већ јесте за те!

Дувај, јаче дувај, —
А ви, децо, хај'те
Писаљку у руку,
Па га прецртајте!

44. Прекомерност.

Једна капља млека
Муви б' доста била;
У њојзи се никад
Не би удавила.

Ал' лакоме муве
Најрадије суну
У море од млека,
У музлицу пуну.

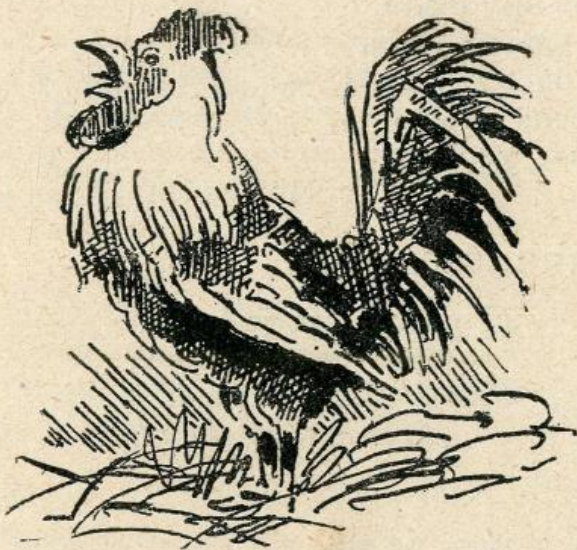
Ти, што немаш мере
У свом младом веку,
Гледни муву, што се
Удави у млеку.

Да је млеко штодно,
Ко би рећи могло! —
Ал' отров је, веруј,
Све, што год је много.

45. Чујмо, шта нам вели петао!

Знаете л', децо, зашт' сам
Тако лак и прав?
Знаете л', зашт' сам увек
Весо, чио, здрав?

Зашт' и у старости
Ја изгледам млад? —
Ја не једем, више
Нег' што иште глад.

Ја не једем јело
Ни ледно ни врело;
Прса пупчим, ширим,
А не стежем тело.

Ја не волим собна
Ни кавезна мрака,
Већ свежа ваздуха
И чистог зрака.

Рано лежем, — нећу
Ноћу да зајавам;
И никад ме сунце није
Затекло, да спавам.

46. Пето и псето.

Пред Кастором стоји,
Тавица јестива, —
Он ће после јести,
Док мало почива.

Примиче се пето
Мирисаву жганцу,
Али прво гледи,
Је л' Кастор на ланцу.

Пето није гладан,
Њему нема поста,
Пред њиме је увек
Кукуруза доста.

Ал' он ипак вреба,
Да шта туђе нађе,
Чини му се увек,
Да је туђе слађе.

Ао, петле, петле,
Не мами се жганцу,
Макар да је Кастор
Привезан на ланцу.

Уграбићеш можда,
Можда и утећи, —
Али ћеш за навек
Душманина стећи.

47. Коњ и врабац.

Врабац.

Ој дорате, дико међ коњима,
Ти благујеш пред пуним јаслима:
На тој хрпи не би ни познао,
Два-три зрна кад би мени дао.

Коњ.

Гле ти мога самозвана госта!
Лаже, да му ј' два-три зрна доста,
Јер ми с' чини, да је гладан јако, —
Једи, врапче, колико ти драго!

И они су јели, јели на тенане;
За обоје беше довољано хране.
Коњ је био добар, срећан врабац мали, —

У топлој су штали тако зимовали.
Затим дође лето, пуно клетих мува;
Муве ти на коња, коњ од мува дува, —
Ал' сад му је врабац десна рука био,
Јер је по сто мува за час уловио.

48. Стари лечнички савет.

Запамтите, децо,
Овај савет стари:
«Чизма главу чува, —
Шубара је квари.»

(То јест, кад је зима,
Држи топло ноге!
Глава више страда
Од топлоте многе.)

49. Зло је, где нема реда.

А. Дај ми, побро, ону књигу,
Што си ми је обећао.
Б. Хоћу, хоћу. — Али где је?
Куд се скрила? — Враг је знао!

Преметџ је четврт сџта,
Џуњџ овде, яуњџ онде,
Другу му се додијало,
Па без књиге кући оде.

Изгубио четврт сџта,
Ипак није могџ наћи. —
Тешко сваком, тешко свугде,
Где се неред одомаћи.

50. У новом капуту.

Добио је капут нов,
Па шета по среди;
Кад опази сиротињу,
Ни да је погледи.

Ко сам, ја сам, — мисли он, —
Шта ја за ког марим!
Нек завиде, који дрхћу
У траљама старим!

Два сиротна детета
Стајала крај пута;
Два сиротна детета,
Без топлих капута.

Кад је холи капутлија
Дошџ до њих близу,
Они су га гледали, —
Завидели нису.

Мој охолко, твом капуту
Цена здраво бледи, —
Чисто срце, без зависти,
Много више вреди.

51. Загонетке.

1.

Ја сам нешто здраво бело,
И пиће сам, а и јело,
Знам да неће никог бити,
Ко ме неће погодити;

И баш зато морам рећи:
Нека ћуте они већи,
То је здраво лако за њи',
Погађајте ви, најмањи!

2.

С **Р** ме тражи, где су пчеле,
Са **Б** требама људе смеле,
С **Н** сам тица јаким ногу,
А са **Л** ти светлит' могу.

3.

Ја не ходим никад,
Већ ил' скачем или стојим.
Ти ме храниш својом крвљу,
А убијаш ноктом својим.

4.

Знам ја једну лопту,
Знаш је и ти, ђаче.
Кад удариш о земљу,
Неће да одскаче.
Ако хоћеш да је дуже
Подржиш у руци,
А ти онда рукавице
На руку навуци.

Та је лопта бела,
Као шећер да је,
Нит' је кожа, нит' је чоха,
Дакле, — од чега је?

5.

Од малог сам прста тањи,
Од дан на дан бивам мањи.

Тело ми је дрвено,
Срце црно, камено.

Ја сам оно ђаку,
Што је плуг тежаку.

6.

Пред тобом лежи поље,
Сасвим је беле боје,
И чека црну кишу
Из десне руке твоје.

IV

1. Анђео.

Над нама лебди анђо,
Грешне нам мисли гони.
Кад греси отму маха,
Анђео сузе рони.

Нек сваки од нас и сам
Греховне мисли гони;
Грехота је, да анђо,
Нас ради сузе рони.

2. Лабуд и лабудићи.

Лабудићи, када се излегу,
Баш ни налик нису на лабуда.
Ал' ни један рода с' не отпади,
Лабуд буде свакада и свуда.

То је закон природе и Бога,
Да се свако држи рода свога.
Тако и ви, српски синци мили,
Буд'те Срби, ма где, ма с ким били.

3. То је Божја воља.

Француско ће дете
Бити Француз прави;
То је Божја воља,
То је по нарави.

Малено Енглешче
У радости плива,
Што ће Енглез бити,
У томе ужива.

Питај мало Немче,
Шта ће бити. — Чуј га:
«Немац бићу, Немац!»
И зато поштуј га.

Малено Маџарче
Зарана се труди,
Да свом роду служи, —
То поштују људи.

Талијанче мало
Талијанству хити.
Па зар би и могло
Друго штогод бити!

Ја сам Српче мало,
Мене Српство чека.
Србоваћу, Боже,
Свога целог века.

Дедови су моји
Крв за Српство лили, —
Та је иста крвца
И у мојој жили.

Српски ћу да живим,
Српски да се владам,
И готов сам увек
Зато и да страдам.

То ме учи отац,
То ме учи мати,
То су моји путе
Од Бога ми дати.

4. Мерима.

Мерима се зове,
То је турско име;
Али српска душа
Крије се под њиме.

Она знаде, шта су
Њени ђеди били,
Па у српском друштву
Тако јој се мили.

Српску књигу штије,
Српске пјесме пјева,
И на српској срећи
Наде своје згрева.

Она Српство љуби
Више цела свјета,
Том је срце учи,
— Вјера јој не смета.

Б. Јест, Бога ми, згодно...

Јест, Бога ми, згодно
На сејину крилу
Читат' лепу песму,
Песму стару, милу.

О Душану цару,
Српског оца сину,
Који српску славу
Диже у висину.

О његовој правди,
О његовој моћи, —
Кад ту песму читаш,
Засузе ти очи.

Што год више читаш,
Све си већи, јачи, —
А што не разумеш,
Сеја протумачи.

6. Лепа имена.

Лепо је име Драга,
Лепо је име Нера,
Лепо је име Нада,
Лепо је име Вера.

Велика, Добрија, Цвета,
Звездана, Загорка, Јасна,
Богдана, Анђелка, Рајна, —
Сва су имена красна.

Лепо је име Белка,
Радмила, Ружа, Борка,
Десанка, Госпава, Славна,
Милица, Даница, Зорка.

Ал' мени је најмилије
Женско име: *Стајка*,
Јер се тако зове
Слатка моја мајка.

Видосава.

7. Одговор мојој сестри Видосави.

Лепо је име Душан,
Лепо је име Станко,
Лепо је име Вељко,
Лепо је име Данко.

Драгутин, Озрен, Белош,
Милош, (Миле му с' тепа),
Светозар, Здравко, Голуб, —
Сва су имена лепа.

Драгоје, Станоје, Божо,
Предраг, Стаменко, Младе,
Бороје, Цветко, Виде,
Негосав, Жарко, Раде.

А је л' да је најлепше
Мушко име *Влајко*?
Јер се тако зове
Слатки наш бабајко.

Милутин.

8. Пролеће ће доћи.

Пролеће ће доћи,
Моја мила секо,
Пролеће ће доћи, —
Већ није далеко.

Ти ћеш устат' рано,
Кад сунашце сине,
Па ћеш брати цвеће
С брда и с долине.

Ти ћеш гологлава
По пољу да шеташ,
И свуд ћеш весеље
И песме де среташ.

Сузама радости
Цветке ћеш да росиш,
А лептир ће слетет',
Да види, шта носиш.

Пролеће ће доћи,
Моја мила секо,
Пролеће ће доћи, —
Већ није далеко.

9. Цвет и мед.

У цвету има меда,
Али цвет га нама не да,
Он ево 'вако вели:
«Ја ћу га дати пчели,
Јер она се разуме
И готовит' га уме,
А ви се с пчелом слаж'те,
Не гон'те је, не драж'те;

Дајте јој добре неге,
— Она не трпи стеге —
Заклон'те њене леге
Од кише, ветра, жеге.
А она ће већ знати,
Да вама порез плати
У воску и у меду. —
Тако је то у реду.»

10. Не бојте се, тичице.

Не бојте се, тичице,
Нећу да вас једим;
Ја сам се надвирио,
Само да вас гледим.

Свршио сам посао,
Па се сад одмарам;
Добро сам га свршио,
Нећу бити каран.

Па не бој се од мене,
Цвркудијо мила;
Погледај ме побоље,
И ја имам крила.

Сад ћу прнут' високо
Ка цару царева,
Куд ни једна земаљска
Тица не доспева.

Тамо стиже душица,
Стиже и без крила,
Ал' душица, која је
Увек добра била.

11. Јелен.

Ко погледа јелена,
Мора да му с' диви,
Јелен срећно у гори,
У слободи живи.

Ноге су му танане,
Да лакше утече,
Кад га ловац опази,
Где по гори шеће.

А нашто му рогови
Тако разгранани?
Кад га когод нападне,
Да се својски брани.

12. Пиј-дер, воко, пиј!

Пиј-дер, воко, пиј!
Жедан си ми ти,
Чиста ј' вода, пиј је ти'о,
И голуб је сад баш пио;
Пио сам и ја, —
Аха-ха!

Жеђ угаси,
Пђнда паси.
Орао си данас доста,

Само мало још преоста,
Једна дуж и по, —
За сутра је то.

Сутра ћемо уранити,
Кад засвити;
Опет ћемо вредни бити
И ја и ти.
Јер ко ради,
Не боји се глади.

13. Мала бербa.

Подигла се бела лоза винова
Око једног на кућици прозора,
Ту се мила хладовина саздала,
Кроз тај прозор свако јутро и вече
Брат и сеја своју лозу гледају,
Гледали су, кад је лоза пупила,
Гледали су, кад је лоза цветала,
Гледали су, кад је лоза листала.
Видели су, кад су цвети опали,
Видели су, кад се грозђе зрнало,
Гледали су, када поче једрити,
Гледали су, кад се поче шарати,
Пипали га, када поче мекшати.
Братац сеју загрио, па вели:
«Скоро, скоро, браћемо га весели!»

14. Зове зиму на мегдан.

Хаљина ми од порхета
(Шила сам је сама),
А огртач купила ми
На вашару мама.

Капа није баш по моди,
Јербо је од лане,
А ни шалу вуненоме
Нема много ма'не.

Рукавице не требујем,
Колчак боље брани;
Ципеле су моје јаке,
Бони дупловани.

Па сад ходи, љута зимо,
Хајд' јуришај, снеже!
Ја ти стојим на мегдану, —
Јунаци не беже.

15. Видим ли ја збиља.

«Видим ли ја збиља, —
Ко се то тоциља!
Наш букварац Сима,
Родом из Будима.

«Па зар се не бојиш,
Мој голубе бео?» —
«Е, па ја сам Сибин,
Како не бих смео.»

«А јеси л' већ пао,
Моја слатка дико?» —
«Јесам ли већ пао?
Само двапут, чико.»

«Па зар није доста.
Ти, несташни враже!» —
«Ја ко велим није,
Тлипут Бог помаже.»

16. Божићна слика и песма.

Ову слику
Ко год има
Пред очима,
Нек се сећа,
Шта обећа
Божји син,
Исполин:

*На пут прави
Ко се сираваља,
Тога Господ
Не оставља.*

Овом речи
Све се лечи.
Свака душа
Нека слуша
Ове гласе.

О хвала ти,
Христе Спасе,
Који сиде
У свет нижи,
Да човека
Богу зближи.

17. Христос се роди.

Радујте се, децо наша драга,
Радујте се овом благом дану.
Ви немате невоља ни брига, —
И ми ћемо метут' их на страну.

Гледаћемо ваша ведре чела,
Гледаћемо ваша лица сјајна,
Молићемо с' из дубине душе,
Да та радост остане вам трајна.

18. Божићна песма.

Добро дошд, сине Божи,
Међу људе!
Да им душе, без светлости,
Не заблуде!

Да им греси не оборе
Рајске наде.
— Заштити нас, свете вере
Чврсти граде!

Поведи нас из тескобе
Вису, ширу,
Загрљене у љубави,
И у миру!

19. Добро ће бити, да чујете и ово.

У Божића три ножића.
Једним сече кобасицу;
Другим сече печеницу;
Трећим сече чесницу.
Али нек се свако чува, —
Човек нема три трбува,
Нит' је слава, нит' је хвала,

Кад ко једе као хала.
Макар што је било поста,
Ваља знати, шта је доста.
Ко год не зна, шта је мера,
Тај сам себе у зло тера.
Јера болест лако дође,
— Али тешко прође.

20. Први полет.

У гнезду је било
Пуно малих тица,
Али су им била
Још слабачка крилца.

Тихи ветрић дуну,
Заљуљну се дрво, —
Једно тиче мало
Излетело прво!

Други су га глали,
Како лети близу, —
Гледали су, али
Завидели нису.

Јер им рекла мајка:
«За два, за три дана
И ваша ће крила
Бити ојачана.»

21. Три пилета и паук.

Нису давно из љуске изишли,
Слатки су ти ти пилићи мали.
Шта их тако у гомилу збија?
У шта су се тако загледали?

Један паук на кончићу своме
Спустио се близу њиних глава.
Сит је мува, па се сад одмара,
Затим ће се подићи, да спава.

Он их гледа, како ли су жути,
Као да су од златнога руна.
Могло би се спустити још ниже,
Али не сме близу њина кљуна.

Јербо сва три кокошановића
Паука би кљупнула зацело;
— То би муве једва дочекале,
Весело би зујале опело.

22. Наша тица.

Ми имамо тицу,
Свако јој се чуди.
Та нас тица воли,
Јер смо добри људи.

Дајемо јој јести,
Дајемо јој пити,
Пазимо је тако,
Како може бити.

Ми јој обећасмо
И слободу дати,
Чим пролеће сине,
Пољана процвати.

Обећање ово
Тицу нам разгрева, —
На руку нам слети,
Кад хоће да пева.

Јер је света рука,
Што слободу даје.
То и мала тица
Осећа, признаје.

23. Добро јутро, цицане на крову!

Добро јутро, цицане на крову!
Видим, да си уранио рано.
Ми још нисмо ни доручковали,
Још је рано, тек је данак сванѓ.

Али шта је? Нешто си суморан,
Зловољно си погурио леђа,
А и реп ти нешто отромбољен, —
Шта се збило? Шта те тако вређа?

Ти ме гледаш, а ја већ нагађам:
Из ведрице сркао си млеко,
А редуша шчепала је жарач,
Платила ти уздуж и попречно.

Ти побеже на врх куће горе.
Је ли тако? Онда ми те жао.
Мора да те јоште бриде леђа,
Жалосно је то твоје ми-јао!

24. Прва лекција.

На столицу Обрад стао,
Комад хлеба уздигао,
Па куцову своме вели:
«Де поскочи, двори мени!

«Ко се учи, тај научи,
Подигни се, па прикучи,
Та лекција није тешка,
Награда ти — комадешка!»

А куцов је гладан био,
Са земље је поскочио,
Док си тренѓ, комад хвата,
Па га у сласт повалата.

Труд му није велик био,
Обрад га је похвалио...
Од награде оне прве
Не остаде баш ни мрве.

25. Ево, шта је мајушни Васко ономад у великом друштву декламовао.*)

Ја сам Слбин плави,
Ево ме на мети.
Ал' да кога учим, —
Ни на клај памети.

Шта Слбину тлеба,
То ви боље знате, —

Па зато вас молим,
Да ми плимел дате.

Шта научим од вас,
То ћу и да ладим.
Љубим луку свима,
И сталим и младим!

26. Сестрински.

Ала је лепа коса
У наше мале Цвете!
Ту смеђу, дугу косу
Сестрица њена плете.

Плете је тако нежно,
— Те руке нема свако —

Плете је тако вешто,
Плете је тако лако.

Плете је тако радо,
Удеси тако глатко, —
А Цвета сеју после
Пољуби тако слатко.

27. Јогуница.

Нити хоће десно,
Нити хоће лево;

Нит' хоће да каже,
Кѡ шта би захтевѡ.

) Ја сам верно написао, како је говорио Васко, а он још не уме »р да изговара, зато сам ја оставио и његове погрешке. Али ако би још који малиша хтео ову песму да декламује, а зна изговорати »р», тај не треба да се прави као да не зна, него нека изговара правилно.

Нит' хоће да једе,
Нит' хоће да спава.
Ово вам је, браћо,
Јогуница права.

Немилим погледом
Помркује косо.
Шта велите на то?
— Не ваља му посѡ

28. Срда.

Ја се често намрштим
И станем за врата,
Пак се срдим и срдим
По два, по три сѡта.

Питају ме и отац,
И тетка, и мама:
«Шта је теби, Евице?»
— Ја не знам ни сама.

А кад чело разведрим,
(То ме стане труда),
Онда питам сама себе:
«Што си била луда?»

29. Жени лутка.

Знате л', шта је најновије, коно?
Свога лутка женим.
Позвала сам у сватове Марту
Са луткама њеним.

Сад ми треба брашно, шећер, кава,
И бадем и грожђе, —
Платићу вам све готовим новцем,
Кад весеље прође.

Пуне су ми руке посла, јао,
А све морам сама.
Али ја сам домаћица вредна
Кѡ и моја мама.

Свати ће се искупити текем
Прексутра, у среду.
А донде ће, ако Бог да бити
Све у своме реду.

30. Две приче.

Узверени гледе
И Тинка и Геда,
Јер им баба Тода
Страшно приповеда.

Прича, куд се верѡ
Неваљали Моца, —
Ал' му курјак дошѡ,
Па на њега шкљѡца.

Деци с' кожа јежи,
Пак се и не мичу;
Ипак моле баку,
Да продужи причу.

Покаја се бака,
Што их упрепасти,
Пѡнда ће им другу,
Лепшу причу касти:

О Палчици некој,
Што седи у лали,
Пак се разговара
С лептирићи мали;

Више пута скочи
Из свог белог цвѡта,
На лептира седне,
Па кроз рај прошѡта.

Е, овака прича
Много више вреди,
Разведри се лице
И Тинки и Геди.

Бака их је после
Лепѡ прекрстила,
Деца су заспала,
— И о рају снила.

31. Добри суседи.

«Добар вече, суседице!
Ух, ала сам жедан.
Би л' ми дала мало воде;
Само гутљај један.»

«Хоћу, хоћу, — драге воље,
Вода није скупа.
Кад си жедан, ево ти је,
Ево цела ћупа.»

«Хвала, хвала суседице!
Е, баш се разблажи'.
Кад вам од нас што затреба,
Само мени кажи.»

32. Војска, па војска.

То је била војска, —
Ко их, Боже, спари!

С гранама у руци
(Дакле граничари).

То је била сила,
Да се чуди свет, —
Да је био јоште један,
Било би их пет.

Ка у свакој војсци,
Што се зове јака,
Било ј' коњаника,
Било и пешака.

Сви се кочопере,
Сваки се јуначи, —
Ал' непријатеља
Нису могли наћи.

А да су их нашли,
(Тешко си га њима!)
Више би их пало,
Него што их има.

Иде војска, иде,
Свуд јој лака прођа;
Најмањег су пустили,
Да им буде вођа.

Вођа им је пао,
Јер је млађан сусџо, —
Али ништа зато,
Он је опет усџо.

33. Позив у комендију.

Јављамо ти ја и Мија:
Сутра биће комендија.
Нека дође, коме прија
Каламандарија.

У трумбету ја ћу свират',
Кастор ће ми секундират;
Малог Мопса већем уче,
Да скакуће кроз обруче.

Стевица ће памук јести,
Па из уста траке прести.

Анђелија биће дама
У дугачким хаљинама,
Па ће играт' на штулама.

Андрија ће бити деда,
Брада ће му бити седа,
Пак ће да вам приповеда
О зеленом жапцу,
О црвеном врапцу.

Јоја ће се пајац звати,
— Он се уме преметати.

Крајцара се плаћа само,
Пожури се, док имамо
Још седишта,
Лутка неће платит' ништа.

34. Радост и жалост.

Весела је Анка,
Весела дабоме,
Има красну тицу
У кавезу своме.

Њојзи тица пева,
Чим зора заруди,
Тица њу успава,
Тица је пробуди.

Анка тици дође
На дан по сто пути;
Та не би је дала
Ни за дукат жути.

Ал' Станка је тужна, —
Како не би била:
У руци јој мртва
Њена тица мила!

Тако јој је тешко,
Јао, јао, јао!
Као да јој сињи
Кам на срце пао.

У руци је држи,
Па је тако гледи, —
Све се боји, да је
Мртву не увреди.

35. Хвалиша.

Хвалио се хвалиша,
Један дечко мали,
Да он уме јахати
Као хусар прави.

Сто је пута покушѓ
У животу своме,
Јахао је на коњу,
То јест дрвеноме.

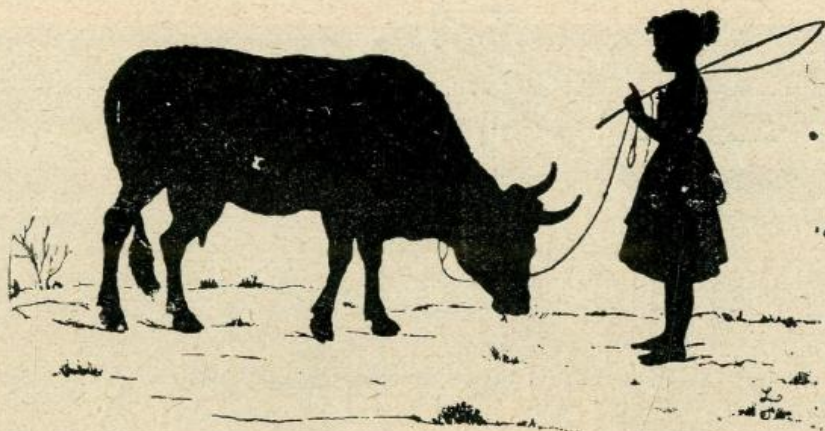
«Сад бих смео посести
И Маркова Шарца,» —
Ал' кад Шарца не има,
Он ће посест' јарца.

А јарац је жмиркао,
Па је мирно застѓ,
Пустио се узјахат', —
Да види хусарство.

Носио је хвалишу
И тамо и амо;
Хвалиша се освртѓ,
Да ли га гледамо.

А кад јарац поскочи,
Баш ко парип прави, —
Наш се хусар сподоби
Разјарен на трави.

36. Нека, нека!

Крава траву пасе
А Јека је чека,
Јоште вели сека-Јека:
Нека, нека, нека!

Знате л' зашто Јека
Стрпељиво чека?

Знате л' зашто Јека
Вели: Нека, нека!

Зато, јербо сека-Јека
Здраво воли млека.

37. Мали гушчар Штева.

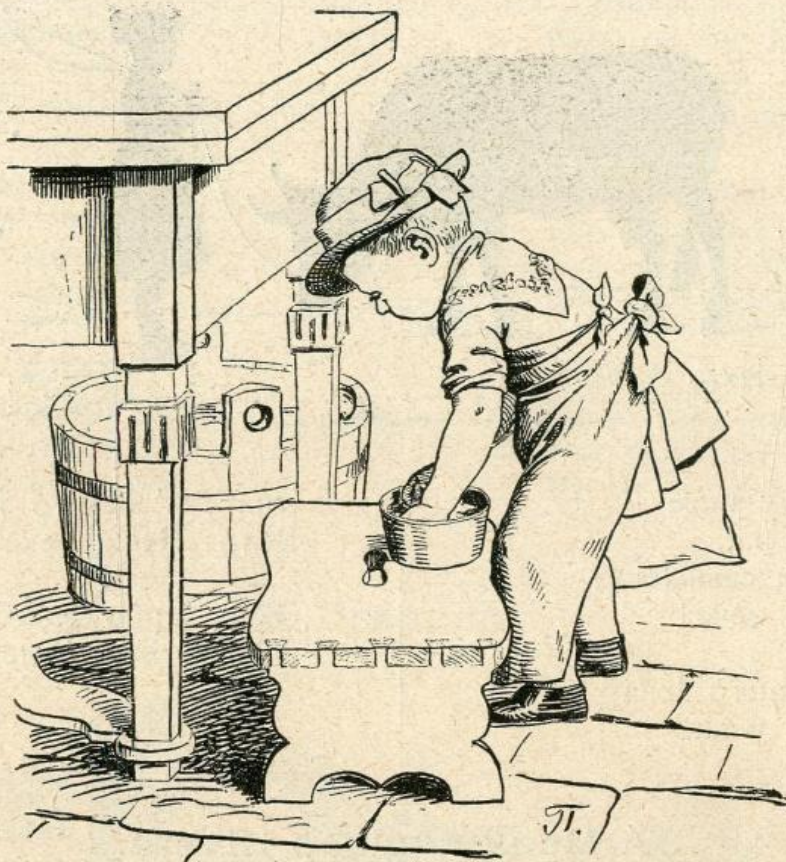
Јадни, мали Штева
Поред хлеба сува
Од јутра до мрака
Само гуске чува;
А нема ни обуће,
Ни топлога рува.

Он у себи ређа
Своје тешке јаде,
Ређа, ређа јаде,
Па му на ум паде:
«Ал' бих волђ, да ме
Ко у школу даде!»

«Ја се не бих никад
Па улицам' скитђ,
Ја бих увек писђ,
Рачунао, читђ.»
Чекај, чекај, Штево,
Биће ваљда и то.

38. Зашто? — Зато.

Пере, пере ручице
Мали браца Ђена;
Знате л' зашт' их пере?
— Јео је кестена.

Једна му је рука
Још и сада врана;
А знате ли зашто?
Још није опрана.

Па зашто се жури,
Зашт' не ради тише?
Јер је сада време,
Да се пропис пише.

А нашто му прегача,
Кад је мушко дете?
— Да лачице не попрска,
Сад све разумете.

Ту све има узрока
И разлога свога,
Па ком треба, нек научи
Што од Ђене мога.

39. Једној девојчици у споменицу.

Анђео не виче,
Он ти шапће само:
«Немој ићи тамо,
Не тамо, — већ амо!»

Што да виче, кад ти
Усред душе стоји!
Чистотом сте сродни,
Безлобљем сте своји.

Слушај га, док шапће
Души из дубине;
Тешко оном, ко га
Чује из даљине.

Кад одлети, кара
Страшно, громогласно.
Тад га мораш чути,
— Ал' онда је касно.

40. Мала Лила.

Смешљива је мала Лила;
Срећна јој је ћуд;
Па зато је Лила мила
Увек свима, свуд.

Ал' то није перекање,
То је осмех благ,
Што је свима, старим, младим,
Тако мио, драг.

Њен је осмех пун некога
Слатког зачина;
Он облаке разведрава
С чела мајчина.

Кад јој оца трудан поса
Већ да обори,
Лилу тражи, њен га осмех
Таки одмори.

Боловао мали Станко
Њеног суседа,
Ал' се тако развесели,
Чим њу угледа.

И на нас се ево смеши
Слика њезина, —
О хвала ти на огревку,
Душо невина!

41. Мали Влајко.

Мали Влајко, — слика нова,
Ал' прилика стара,
Хтео б' да га поштујемо
Радн наочара.

А ми ћемо, јел'те, браћо,
Насмејат' се малко;
Рећи ћемо: ниси Влајко,
Већ прави будалко.

Нештују се наочари
Ни у старих људи,
Већ сештује старост њина
И поштени труди.

Њине жртве, њине муке,
Њино поуздање;
Њихов разум, њино срце,
Искуство и знање.

Теби стоје наочари
Кō калпак на јарцу,
Или као златан ланац
На сивом магарцу.

42. На снегу.

Један чио и обазрив,
Срчан и одважан,
Бистра ока, чврста бока,
А вежбањем снажан.

На сонице своје сео,
Држи их у власти,
А сонице под њим клизе
Баш као на масти.

За њим други истим правцем
Почео да јури;
Невешт, смушен, страшљивица,
— Час блеса, час жмури.

Завидљив је; — што је остраг,
Сујету му вређа.
Изврну се, а сонице
Скоче му на леђа.

Е, шта ћемо, — није друкче!
Тако је на снегу.
(Бива тако и без снега
На беломе свету).

43. Даринка пише прво писмо.

Села је, да пише
Писмо брату своме,
Писмо брату своме,
Брату рођеноме.

У Бечу је правник
Њезин братац Лала,
Писати му мора,
Јер је обећала.

Шта свом брату жели
У срцу јој слави;
А новости разне
Све су јој у глави.

Знаће му написат'
Три-четири стране,
(И браца зацело
Неће наћи мане).

Али једно само
Не мож' да се сети, —
Како треба, како
Писмо започети...

Уклонимо очи
Тамо ил' онамо!
Можда јој то смета,
Што је ми гледамо.

44. Певачица.

Зорка се нешто стиди,
Кад треба певати.
Мораш је мало нуткат'
И мало чекати.

Ал' кад једаред почне,
Свако се зачуди,
У њеном слатком грлу
Славуј се пробуди.

И ко је тужан чује,
Тужити престане;
И ко је брижан био,
Бриге му нестане.

И болан би је слушао,
Па да му одлане,
Такав је диван гласак
У мале Зоране.

И када песмом вино,
Слашћу те опије,
Радост ти нека сине,
Миљем те облије.

И мрави те подмиле
Од доле до горе,
Јер то су српске песме,
Што срцу говоре.

45. Читај, Лело!

Читај, Лело, читај, рано!
Добра књига добру пути;
Али читај полагано, —
Брза вода сама с' мути.

Читај, Лело, с вољом пуном;
Добра књига сладост права ј'!
Читај оком, примај умом,
Што прочиташ, промишљавај.

Читај, Лело, читај, злато,
И свежином срце зали'!
А не читај само зато,
Да те когод вредном хвали.

Читај, Лело моја драга!
Ко се знањем обогати,
Тај толико стече блага,
Да и другом може дати.

Читај, Лело, — младост своју
Не проводи у нераду, —
Читај књигу, не ма коју,
Већ старији што ти даду.

Читај, Лело, то је красно,
То је вођа и кажипут!
Што ти није сасвим јасно,
Читај двапут, читај трипут.

Читај, Лело, ал' паметно,
Збиљно читај, с пажњом читај!
Што ти није разговетно,
Не прескочи, друге питај.

Читај, Лело, — али када?
Најлепше је јутром рано,
Онда ти је душа млада
Као поље узорано.

Да, читајте, српске кћери,
Добра ј' књига мудрост многа.
Тим ширите златне двери
Бољој срећи рода свога.

46. Самоук.

Чувао је овце мали пастир Аца,
Ал' је хтео да буде бољи од оваца.
Нашо ј' неку књигу, па се радовао:
«Само кад бих јоште и ја писат' знао.»

Љубио је књигу, гледо и преврто,
Па је и сам слова на камену црто.
Прође један попа, па гледну, шта ради,
А кад виде слова, он се изненади.

За руку га узе, у школу га даде,
Па сад читат', писат' и рачунат' знаде.
Сад је Аца срећан, само Бога моли,
Да се може наћи и у вишој школи.

Он је знања жедан, за науком хити,
— И још ко зна шта ће од тог дечка бити!

47. Кавгације.

А шта раде та двојица?
— Гушају се.
Који прођу, па то виде,
Гнушају се.

Ко би јоште радо гледо
Чуда така!
Ала, ала, зар и таких
Има ђака!?

Какав простак помислиће,
— Аој срама! —
Да поука така пише
У књигама;
Да се кавзи, свађи учи
У школама.

У књигама савети су
Мудри, здрави.
Школа учи братској слози
И љубави.
То пакосник чује, али
Заборави.

48. На добром путу.

Тако смерно куца,
Ка да ће да проси;
А она не проси, —
Већ понуде носи.

У колибу иде
Удовици болној,
Самораној, тужној,
Сиротној, невољној.

У радости, што ће
Да ублажи јаде,
Засјале се очи,
Походиље младе.

Анђели је прате
Сиротињском куту.
Чедо наше драго,
На добром си путу!

49. Добар је Бог.

Болна је била плавојка Цана, —
Зар већ на крају живота свог?
Ал' мајка није губила нада,
Увек је рекла: «Добар је Бог.»

А лечник није жалио труда,
Трипут је на дан ходио к њој.
Цана је пила лекове горке,
Само да живот избави свој.

А кад је већем најгоре било,
Освану данас радостан дан,
Њезино око већ није мутно,
Нити јој гори чело, ни длан.

Братац јој лопту донео лепу, —
А она прима, игра се њом,
А отац пише брижном ујаку:
«Не бој се, неће ударит' гром.»

А где је мајка? — Ено је клечи
Пред иконицом уздања свог, —
Хтела би појат', ал' нема речи,
Већ само шапће: «Добар је Бог!»

50. Бог да прости.

У поток је пало дете,
— Ено с' дави, — ено грца,
То видео један шегрт,
Један шегрт добра срца.

Он потрча, не оклева,
— Види пропаст, види јасно, —
Јоште један часак само,
Па би помоћ дошла касно.

Кад избави јадно дете,
Кад поврати мајци сина,
Душа му је била пуна
Небесних милина.

51. У мраку.

Срамота је разборитом ђаку
Бојат' се у мраку, —

Ал' је добро пипати по мраку
И застати на сваком кораку.

Бојати се вештица, вампира,
Чега нема, то никог не дира.

Није вампир, што у мраку прети,
Већ се може о штогод запети.

Запнеш, паднеш, крв пролијеш млаку,
Зато буди опрезан у мраку.

52. Пет стихова на пет слова.

А—а—а,
Што се учи, то се зна.

О—о—о,
Не пазити, то је зло.

Е—е—е,
Нико тако не зна све.

У—у—у,
Самогласци сви су ту.

И—и—и,
Морамо се трудит' сви.

Радуйте се, али тише,
Сугласника има више.

Све их мора добро знати,
Ко хоће да чита, ко хоће да пише.

53. Стихови, који траже ваше помоћи.

Риба водом плови,
Соко у вис —
Кад ти је најтеже,
Ти се Бога —

Крава нам је мила,
Јер нам даје —
Болеснику треба
Потражити —

Ко изгуби капу,
Том је глава —
Где се деца уче,
То се зове —

Са високог брега
Види се —
Што год није тврдо,
То се зове —

Србин ти је отац
Српкиња ти —
И теби је дично
Србином се —

54. Загонетке.

1.

Ја сам нека трава
Зар ме виђо ниси?
Прва пола мог имена,
Мој малешко, ти си.

2.

Јест, и ја сам чекињаста
Као свињче исто,
Ал' без мене и у боље
Друштво не би присто;
Ја ти држим капу, чизме
И одело чисто.

V.

1. У лепом кругу.

Нађоше вас моје очи
Обзирућ' се стрепом.
Ал' вас, децо, волим гледат'
У том кругу лепом.

Јел'те, мили, ваша младост
На добро вас спрема, —
У вас злобе и пакости,
У вас мржње нема.

Јел'те, децо, слога ј' слатка, —
Чули сте и знате?
Јел'те, децо, драга децо,
Ви се не свађате?

Ваша срца безазлена
Братска љубав злати;
Ваше душе голубије
На рајских су врати'.

У вами је семе цвета,
Кој' нам треба свима,
За које се стара клетва
Косовска не прима.

Међу вами ја не видим
Раздорницу змију, —
Зато с вашег лепог круга
Не скидам очију.

1. јануара 1890.

Однегујте братску љубав
У грудима младим;
Од тог нада ја ранама
Својим медем градим.

Причајајте брат уз брата
Сложно, без ината, —
Па вам срећно ново лето
Данас започето.

2. Мати пева детету

ЦУПКАЈУЋИ ГА НА КРИЛУ.

Цуцу, роде па роде!,
Ујак бере јагоде,
Јагоде су румене,
Као чедо у мене;
Јагоде су слатке,
Јеле би и патке,

Па су већем зинуле,
Не би л' коју скинуле.
Ујак патке отера,
Пуна кола дотера.
Чедо моје скаче:
Ево ме, ујаче!

3. На извору.

«Коме носиш хладне воде
Брате, роде?» —
«Мајка ми је болна, њојзи
Носим воде.»

«Одакле си?» — «Богме доста
Из далека,
Али извор овај, кажу,
Пун је лека.

«А мајка је моја мени
Тако драга,
Ох, она је тако добра,
Тако блага.

«Она мене учи књизи,
Учи раду,
Њена љубав мени крепи
Веру, наду.

«Она пева старе песме
Своме сину,
Она мене учи љубит'
Домовину.

«Боље мајке ваљда нема
Ту на свету.
Ако умре, — тешко мени
Сирочету!»

«Жур' се, жур' се, брате, роде,
Сине прави,
И дај Боже, мајка твоја
Да оздрави.»

4. Лаку ноћ!

Сунце седа, ветар дрема, тама пада,
А тишина молитвена морјем влада.
Ситне вале задњи зраци сунца злате
Ка поздраву из даљине непознате.
И галеби хрле гнезду још за вида, —
Гнезда су им у пукоту стена, хрида.
Тихо плови бродих мали по пучини,
И бродари сећају се дома свога
И у њему рода свога миленог.
Сад ће у сну слатке песме да забрује.
Јер се бродих завичају приближује.
Лаку нојцу вама, нама! Мир у груд'ма!
Лаку нојцу трудном свету, добрим људ'ма!
Лаку нојцу где год нема злобе хуле,
И на мору и на копну, — и свуд свуде!

Б. Дошао врабац, да нам нешто каже.

Жив, жив, жив!
Хвала Богу ја сам јоште жив!
Опростите, молим лепо,
Ако сам вам штогод крив,
Жив, жив, жив!

Живи били и ви сви,
Што ме нисте гонили!

Зима већем пролази,
Пролеће нам долази.
Данас, сутра биће зима
Нама свима за леђима.

Да не нађох око ваших кућа
Лепе, ситне хране,
Ја бих зимус проводио
Врло посне дане.

Можда би ми желудац
О празнину запђ, —
А можда бих, сиротан,
Од глади и скапђ.

Јесте л' ви то мени дали,
Ил' су дари сами пали,
То не могу да расудим
Мојим мозгом малим,
— Тек ја, ево, дођох,
Вама да захвалим.

Немојте ме терати,
Ја ћу вама певати,
— Не баш као славуј,
Ал' боље нег' жабац.
Свако пева својим гласом,
— А врабац кђ врабац.

Б. Лепа новина.

Зелене се око школе
Миришаве липе многе;
Ту с' играју деца шапца,
Да протегле ноге.

Ал' им врабац зацвркута
Одозго са грања:
«Да вам кажем нешто ново, —
Већ има трешања.

«Већ су зреле, румене су
А слатке су, медене су,
Бог их дао, — јести смемо, —
Хајд'те да једемо!»

А дечица престадоше
Играти се шапца;
Добар позив слуша' ваља,
— Ма био од врапца.

Г. Туцају се.

Многа лепа радост
Са Ускрсом иде,
А првена јаја,
Та долазе приде.

Туцају се деца,
А старији гледе,
Губи се, добија с', —
Помало с' и једе.

Натуцак нај јачи
Има попин Гаја,
Њим је поразбијђ
Већ двадесет јаја.

Ал' сад ће да страда
Од шегрта Тошке, —
Јер тај има јаје
Од морске кокошке.

Ал' верујте, браћо,
Разбиће се и то, —
(Само ако није
Оловом залито.)

8 У врт!

Чујте, децо, врт вас зове;
Како зове, — чисто моли:
»Ходи, брацо, окопај ме!
Ти ме, сешо, плеви, поли'!»

На врт треба да вас сећа
Сваки данак од пролећа,
А врт ће вам дати зеља,
Дати воћа, дати цвећа.

А тај род ће да освежи
Вашу душу, ваше тело,
И биће вам ведро чело,
Срце здраво и весело.

Хајд'те децо, у врт мили! —
Ев' и ја вас песмом зовем.
Не бојте се труда, зноја,
Рад је овај благословен.

9. У хладу.

Лепо ти је с припеке утећи,
Па засести без бриге у хладу.
Како прија
Така одморија,
То и деца знаду.

Нек путује, ко је жељан пута;
Свет је широк има четир' стране,
Нек се вија,
Коме трка прија, —
Они му не бране.

Брат и сеја нашли су местанце,
Где им сунце наудити неће;
А и Руњо
Уз њих се пришуњо,
— Нек је друштво веће.

Они гледе час горе, час доле.
Славујак им песмице извија,
Чује с' блека
Стада из далека,
А ветрић харлија.

Да вам није колибица мала,
Ниска, уска, а пуна, препуна,
Мени би се хтело,
И зацело
Сео бих уз вас туна.

10. Смем ли вас послужит'?

«Смем ли вас послужит',
Гости моји мили?
Далеко сте били,
Па се уморили.

Кад бих имо грожђа,
Била би ми дика, —
Извол'те јабука,
Баш правих срчика.

Јабука је воће,
Које много важи,
Јабука нас блажи
И храни и снажи.

Служите се само,
Имамо их доста
За све укућане
И за добра госта.

Било би још више,
Бар десет колица,
Да не беше пролетос
Силних гусеница.

11. Зима.

Слава теби, убаво пролеће,
Теби венци, јер је твоје цвеће!

Хвала лету, кад сунце завлада,
Топло грли, — ал' пружи и хлада!

А јесени и слава и хвала,
Роде, плоде она нам је дала!

А шта зими, годишњој мезими?
Хладна зимо, ход', да те видимо!

Земља стара зими се одмара,
Снагу збира у заклону мира;
Спрема ново премалеће, цвеће,
Топло лето, хладовно дрвеће,
Јесен зрелу с пуним крилом дара,
Да обдари вреднога ратара.

Ко покрива поље преорано,
Да не зебе семе посејано?
Оштра зима, ал' јој блага нега,
Зима стере покривач од снега.
Зима купи око огња жива,
Где нас гуслар песмама дарива.
А у школу чило иду ђаци,
Да с' покажу на зими јунаци.
Зима учи, што анђели кажу,
Да богати сиротне помажу.
Зима носи Божић, данак лепи,
Који сваког новим надом крепи.
— Драга зимо, Бог нам те је дао,
Ко те не би силно поштовао!

12. Тица на прозору.

У соби је топло,
Пећ ваљано греје;
На прозору стоји
Братац поред сеје.

Гледе, како зима
На пољу се љути;
Хтела би све живо
Снегом обасути.

Ка прозору дошле
Две кукавне тице, —
Та можда је и ту
Братац до сестрице.

Ка прозору дошле,
Па у децу гледе,

Не певају, већем
Као да беседе:

«Није сваком ласно
У те зимње дане;
Који нема крова,
Тај нема ни хране.

«Ви не знате, децо,
Руменогa лица,
Много је патника,
И људи и тица.

«Помозите, ако ј'
Срца вам у груд'ма —
Ви нама тицама,
А људи ће људ'ма.»

13. Божић.

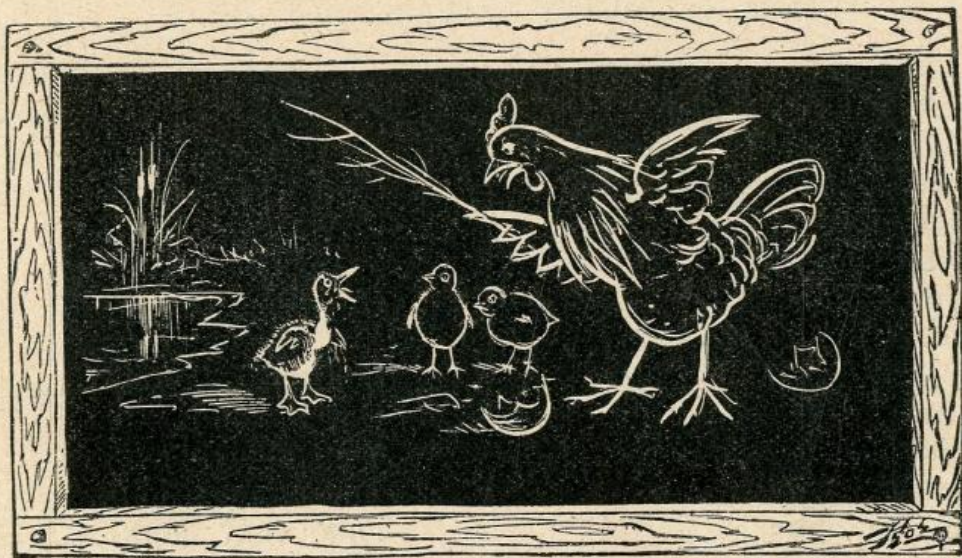
Божић, децо, Божић, људи!
С неба тече светло вир:
Земља роди сина Божја, —
Он је љубав, он је мир.

Божић, људи, Божић, децо!
Угушујте злобу, страст.
У загрљу, опроштају
Уживајте рајску сласт.

Божић, децо, Божић, људи!
Појте срца, душе њим,
Да вас храни, да вас брани
У данима тешким, злим.

Божић, људи, Божић, децо!
Хај, за срећу рода свог
Ко да с' плаши мука, рана,
Кад нам пример даде Бог!?

14. Помајка кокошка неваљалом пачету.

Баш човек свашта дочека, кад једном остари,
И ти баш тако, лоло, једнако по бари!

По сѣта већ те тражим по трави, по слами,
Била сам, а где нисам, па већ и у јами.
И с виси гледала сам, од горе с тавана;
Тражим, — а кога нема, нема мог пачана.
Не могу да те познам, сав си у мрљама;
Који те ђаво води ваздан по брљама!
И тај ти посѡ неће проћи на ли'о,
Једанпут ћу тек чути: пачан с' удавио.
Погледај, море, пилиће, на њих се угледај,
Иде ли које у воду? Боже сачувај!
Ако си жедан, ено ти у црепу водице.
Ал' ти би да се купаш — о Богородице!
Ја с тобом једним имам више кубуре
Него са петнаест пилића ђутуре.
Ал' погле ову шибу, то ти је помозбог,
Њоме ћу ја излечит' пачана мог.

15. Страшљивци.

Два зечића, два питома,
Сакрила се,
У жбунићу, на травици
Згурила се.

Траже деца
До два зеца,
Гди су, гди су?
Можда овде. — Овде нису, —
Ни ту нису!

А деца су доброћудна,
Блага, мила,
Не би својим зецовима
Зла чинила;

Та још би им дали листак
Од купуса, —
А то сваки зекан увек
Радо куса.

Па зашто се крију, бене,
По жбунови',
Када нико и не мисли,
Да их лови?

Зечија је нарав така,
Ето, то је,
Све зазиру, све двоуме,
Све се боје.

16. Мачка и њена три мачета.

Наша мачка прошлог лета
Омацила три мачета:
Два мачета бела,
Једно мрко-сиво,
А то мрко-сиво
Одviše је живо;
И то вам је мачак
С њушком врло лепом
И с дебелим репом;
Час је испод клупе,
Њушка око ћупе,
Час је на огњишту,
Час је на буњишту,
Ил' поскокне чило

Чак на мотовило;
Сад у чизму уђе,
Сад лиже посуђе,
У поздер се спрти,
Пак се врти, врти;
Час у кабѡ вири,
Шапом воду мути.
Ох, његова мајка
Сваки час се љути.
Тако теку ноћи,
Тако теку дани,
— Па, где, сада где је, —
Ено га на грани!

Ал' две сестре беле
Од друге су феле,
Уљудне и мирне,
Мудре и обзирне.

Неће ни да гледе
На брата са гране.
— Није друкче, баш су
Фино васпитане.

17. Како хвата мачка миша.

Како хвата мачка миша?

Каткад стиском, каткад гребом;
Кашто с муком, кашто с циком;
Каткад трком, каткад вребом.

Гдекад чека по два сата
Близу рупе несрећника,
Некад суне као муња
Из далека на јадника.

Бива и то, да се мачка
Само згури, само згрчи,
И збуњен јој мишић и сам
У шапе утрчи.

Никада му није добро,
Удиљ му је пуно јада, —
Ал' ипак му најжалије,
Кад с лудости своје страда.

18. Цицкошев несрећан лов.

«Шта се оно црни
Там на оној кади?»
Те је речи реко
Цицкош-мицкош млади.

«То је нека тица,
Виде моје очи.»
Па искеси зубе
И ловачки скочи.

Јесте, то је врана
Седела на кади,
(Ил' је хтела пити,
Ил' тек да се хлади).

Крилата је врана,
Не да с' мачку клетом;
Ал' цицкош за њоме
Својим скоколетом.

Да је, ка што није,
Цицкош имо крила,
Не би јадна врана
Више жива била.

Ал' овако врана
Прну у вис плави, —
А цицкош у кади
Мал' се не удави.

19. Цезар.

Ето вид'те, то је Цезар,
Старо псето, верник мио,
Носи корпу са пијаце, —
Госа му је поверио.

Ко би у ту корпу дирнѐ,
Снашѐ би га удес зао, —
Пре би Цезар главу своју,
Него што би корпу дао.

Елем човек, ком је дужност
Брига пета, — ил' девета,
Тај се може, — тај се мора
Застидети од тог псета.

20. Оборено гнезданце.

Ветар је одувѐ
Гнезданце са гране,
Пуно малих тића,
Жутокљунчића.

Очајно су своје
Подизали главе

Мали сиротани, —
Ко ће да их храни!?

На тичиће ове
Наиђоше деца,
Светују се саде,
Шта да с њима раде.

Ал' ево и мајке
Пострадалих тића;
Види своје птенце, —
Ал' се боји деце.

Ај, не бој се, не бој,
То су деца добра,
Срца милоснога,
А не пакоснога.

Она ће сад дићи,
На грану попети
Гнездо твоје мило,
Где је и пре било.

Још ће га привезат'
Врпцом или ликом,
Да га ни најгори
Ветар не обори.

21. Лаза и његови голубови.

Лаза зове
Голубове,
А они му дођу.
Гледају га,
Поштују га
Као каквог рођу.

Они њему
На рамену
Гугутом се мазе:
«Благо нама,
Сиротама,
Поред нашег Лазе.

«Зрна доста,
И што оста
Иза ручка мрва,
Нама носи
Златокоси, —
Ми му брига прва.»

«То ја радо
Вама дадо', —
На здравље вам буди!»
Радо даје,
И Лаза је
Голубије ћуди.

22. Гостољубива Јека.

«Госпођице Јеко!» — то је врабац реко —
«Молим мало мрва;
Јер на овом снегу данаске не нађох
Ни зрна, ни црва.»

Јека увек чува мрве иза стола;
Тог је у ње доста,
Па зато и има увек после ручка
По којег госта.

Врабац мрве гута, али нуто среће,
Дође јоште неко, —
Један мишић мали, дође, па цијукну:
«Госпођице Јеко!

«Верујте ми, ја вам не бих досађиво,
— Али Бога ради,
Смилујте се на ме, дајте што и мени,
Умирем од глади.»

Јека ј' добра душа, па је сиротан'ма
Радо дала јести.
«Сутра дођ'те опет, — а слободно вам је
Још кога повести.»

23. Гаврило и мајмун.

Боже мили чуда големога,
Ево прича, а из села мога.
Ту је дош'о Талијанац стари,
Показује чудновате ствари.
Ал' му мајмун понајвише вреди,
Свако с' дете у њега загледи,
А Гаврило хтео б' да га једи;
Свако дете понуде му даје,
Мајмун слади добре залогаје,
А Гаврилу не да андрак мира,
Већ по земљи крупне шљунке бира,
Замота их у хартију лепо, —
Мајмун прима, верује му слепо.
Мисли, ту ће бити сладост права,
Пак хартију брзо одмотава.
Али нуто, превари се љуто,
Место ора, место шећерлема
Само шљунци, друго ништа нема.
А наш Гавра, уљов од заната,

Смеје с' грџом, за трбух се хвата,
Ко још уме тако да уради,
Да мајмуна овако насади!
Мајмун хуче, оштре зубе кеси,
У њему се узрујали беси,
Срџбу своју не уме да скрива,
— А наш Гавра у томе ужива.

Ну чекајте, није још свршетак;
Сад Гаврилу иде црни петак.
Узе мајмун шљунке дароване;
Шљунци крупни, а руке ваљане,
Сад ће шљунци својег циља наћи,
— Јер мајмуни вешти су гађачи:
Згађа Гавру по носу, по глави,
— Ту чворуга, ту га окрвави.
«Јао, јао! шта то са мнош бива!»
Гавра плаче, — а мајмун ужива.

24. Писмо из Лондона и отпорука.

Пише уја из Лондона,
Да ј' видео једног слона
У циркусу, не знам коме,
Па се чуди слону томе.
Чуди му се уја Ђођа,
— Ал' и јесте то у реду —
Јер тај слон се вешто воза
На велосипеду.

У том писму уја зове,
Да у Лондон дођем и ја,
Па да видим тога слона
Од свих других највештија.

Ја отписах уја Ђођи,
Да је мени тешко доћи:
Не пушта ме моја мати, —
И скупо је путовати.
Ал' нек каже томе слону,
Да га лепо поздрављамо,
Па нека се он закани,
Нек он дође к нама амо,
Ми ћемо га дочекати
Ка што је у реду, —
Њега неће скупо стати,
Њему ј' лако путовати —
На велосипеду.

25. Добро јутро, моја мала!

«Добро јутро, моја мала,
Руменико, црнооко!
Знаш ли, море, да је сунце
Већ скочило високо?»

«Знаш ли, да је брата већем
Твоје цвеће залио?
А мали се Душко већем
Двапут млека напио.»

«Знаш ли, да се раниоци
Не кају?
Знаш ли, да те голубови
Чекају?»

«Добро јутро, мајко моја
Премила!
Ја сам ти се данаске
Уленила.

«Рекла бих ти, да сам се већ
И ја млека напила,
Да сам своје голубове,
Давно већ нахранила;

«Да сам моје мило цвеће
И двапут залевала, —
А ја, луда, чуј, молим те,
Ја то само сневала!»

26. Посекла се.

Посекла се Милевица,
Не знам казат' како,
Ал' рана јој није
Баш дубока јако.

Стара баба теши,
Суморна у лицу,
Теши своју малу,
Белу голубицу.

А мати јој рану
У мелем замаче, —
Рањеница стоји,
Не сме ни да плаче.

А знате ли зашто
Не плаче Милева?
Е, она се боји:
«Да не чују цлева,

«Да не чују, тужан,
Цлева од тли хвата,
Да су им на плсту
Отволена влата...»

27. Милевина лутка Белка.

Милевина лутка Белка
Траљаво изгледа.
Ништ' не једе, невесела ј',
Одвише је бледа.

По свежем ваздуху
Треба да се шеће,
Тако јој се каже,
Али она неће.

Милевину другарицу
С добра срца хвале,
Она има фине
Карунице мале.

Сваки дан ћеш видети
Ову добру Јелку,
С каруцама дође,
Да провоза Белку.

Намести је лепо,
— Лутка само дрема —
Вози је по врту,
Где прашине нема.

Па онда јој вели:
«Сад је доста било!»
И метне је опет
Милеви на крило.

Пољуби јој образе
И чело и очи:
«Збогом, збогом, сутра
Опет ћу ти доћи!

28. Биће друштво.

Биће друштво и весеље,
И игранка, и галама;
Персине ће лутке доћи
Ка Јулиним луткицама.

Довешће их сама Перса,
— Давно нису нигде биле.
Јулине су лутке спремне,
Па чекају госте миле!

А Јула је још у кујни,
Мушкацоне пече fine;
Јер, за Бога, тако друштво
Не мож' проћи без ужине.

29. Добра Јела.

Знате л' зашт' је овде
Насликана Јела?
Не што ј' тако лепа,
Не што ј' тако бела.

Већ што има срце,
Да му нема пара,
Па тим добрим срцем
Свакога очара.

Ето и сад, гле'те,
Нашу добру Јелу!
Шта има у руци?
Миланову стрелу.

Око њених уста,
Осмејак се вије,
Она сад премишља,
Где ће да је скрије.

Хоће да је скрије,
Јер је вид'ла јуче,
Како Милан стрелом
Јадне врапце туче.

А то врапце боли,
Па проклињу стрелу, —
Ал' не само врапце,
То боли и Јелу.

Зато сада смишља,
Где ће да је скрије, —
И зато се тако
Враголасто смије.

30. И сама је, и опет није сама.

Није њој ни бриге,
Што ј' код куће сама;
У руци јој књига,
Књига са сликама;

А та ти је књига
Животиња пуна:
Ту има јеленâ,
Ту има мајмунâ;

Ту је козâ, видрâ,
Камилâ, слоновâ,
Белих лабудовâ,
Сивих соколовâ.

Сад баш гледа неке
Лептириће младе,
Па премишља, да л' им
Сваком име знаде.

31. Исповест болесничина.

Ево, да вам кажем,
Зашт' лежим на одру,
И зашто на челу
Имам квргу модру.

Била на свечарих,
Ту ми вина дали;
Куцали се са мнош,
Све у некој шали.

Вино беше слатко,
— Капљашем га звали —
Ја испразних пе-шест
Пехарића мали'.

Наједаред, — мука
Ја потрчах дома, —

Стропоштах се, падох
Ка од неког грома.

О камен сам неки
Ударила главу;
И ту су ме нашли
Бесвесну, кржаву.

Бунцала сам, кажу,
Пуних девет дана;
Сад ме истом боли
Цела лева страна.

Ну буде л' ми лека,
Останем ли жива,
Никад нећу свога века
Бити халапљива.

32. Оздравила.

Болесна је била
Наша добра Лила,
Болесна је била,
Сад је оздравила.

Седам пуних дана
Јечала је мала,
Седам пуних дана
Није за се знала.

Нит' је штогод јела,
Нит' је штогод пила, —
Хвала вишњем Богу,
Сад је оздравила!

Јутрос зовну стару мајку,
Да јој приповеда,
И заиска лутку своју,
Само да ју гледа.

Очи су јој бистре,
Чело ведро, глатко.
Ох, оздравило је
Наше Лилче слатко!

33. Киселица, мргодица Перса.

Персо ми, Персо,
На тебе се једим,
Киселицо, мргодицо,
Беж', да те не гледим!
Шта те, младу, наједаред снађе?
Јесу л' ти се потопиле лађе?
Ил' ти козе све нису на броју?
А, знам, живиш кâ бубрег у лоју.
А ти села
Невесела,

Хоће киша да ти пљусне с чела.
Грешиш Богу,
То трпет' не могу.

Ход'те, децо, кâ на чудо амо,
Донес'те јој огледало мало,
Нека гледа,
Како сад изгледа,
Нека види,
Па нек се застиди.

34. Ђаци из малога села.

Наше ј' село мало,
Сиротиња худа.
Сиротиња с' мучи
И овде и свуда.

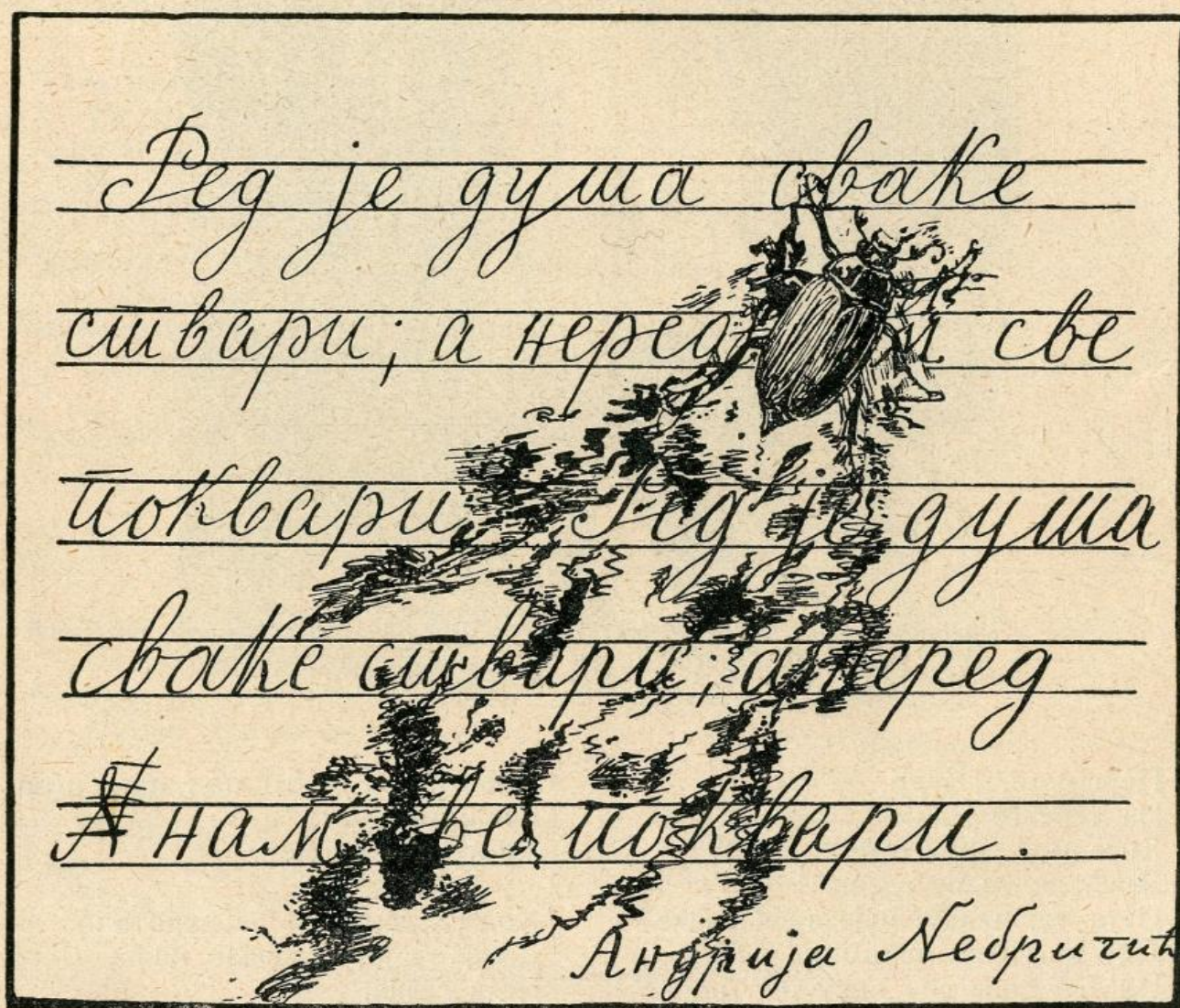
Јоште није народ
Своје школе стекло,
Ми морамо у школу
Кланцати далеко.

Гдекоја су дечица
Уморна и гладна,
Највећа је незгода,
Кад је школа хладна.

Али томе доскоче
Маца и њен браца;
Они често понесу
У школу дрваца.

А ми сви их љубимо
И с десна и с лева,
Љубимо им доброту,
Која нас загрева.

35. Шта се догодило Андрији.

Ево како ј' било. Догађај је кратак
Андрија је свршио писмени задатак.

И одмах је легō као баба стара,
Опружио ноге, па да се одмара.

«Спреми, што си писō!» — неки глас му вели,
А тај гласак ретко слушају дембели.

Неће ни да мисли сад више на школу,
Пропис, перо, тинта осташе на столу.

Али чујте, шта се догодило саде:
Дође нека буба, па у тинту паде!

Из тинте изиђе тражећи слободе,
Па онако мокра на пропис му оде.

По пропису чистом кречи се и гази,
А за њом остају мрље, прље, млази.

А Андријин пропис од те шетње дерне,
Како је изгледō, — ето слике верне.

Кад се Андра одморио
И свој пропис промотрио,

Од муке је у вис скакō,
Од једа је дуго плакō.

Па је морō сести с нова,
Опет писат' ова слова:

«Ред је душа свакој ствари;
А неред нам све поквари.»

36. Илинка.

Илинка се радо
По пољани шеће,
Пева српске песме,
Бере росно цвеће.

Кад набере доста,
Тад се кући врати,

У школи је видиш,
Још пре осам сати.

Другарице скупиле,
Па им цвеће дели,
И пуна је среће,
Кад их развесели.

37. Лази.

Лазо, лени Лазо,
Нешто ћу ти рећи:
Кад се књига чита,
Не мора се лећи.

Здрав и крепак младић,
Воље, духа здрава,
Само онда леже,
Кад треба да спава.

38. Овако се не доказује.

Ево слике злопримерне,
Како ради љути Трива;
Кад што коме доказује,
То песницом бива...

Са песницом можеш кога
Бубнут' јако,
Па и нос му можеш разбит',
Јоште како.

Са песницом и поплашит'
Можеш кога, —
Ал' докасти ништ' се не да
Без разлога.

39. На улици.

Кад улицом иде,
Ђак се мирно влада;
Он од себе неће
Правит' накурада.

На улици неће
Ни говорит' јасно;
Ђачко достојанство
Он осећа красно.

То добро запамти,
Мали учениче,
На улици јавно
Само шегрт виче.

40. Моје посматрање.

Састала се деца,
Све је хитро, чило, —
Ја са стране гледо,
Мило ми је било.

Време је сигрању,
Па нека се журе.
А шта ће се сиграти?
Сиграће се жмуре.

Лепо. Али паз'те,
Шта ће сада доћи.
Питају се: Ко ме ћемо
Прво везат' очи?

Један вели: Стеви;
Други каже: Стани;
Овај хоће Мирку,
Онај виче: Ани.

Стева вели: Нећу.
Стана: Богме ни ја.
Пак неће ни Мирко,
Неће ни Анија.

Мораш. — Нећу. — Мораш. —
Баш у пркос нећу. —
Чим се пркос нађе,
Ево ти и свађе.

И весељу њином,
Свађа сломи крило.
— Нисам даље гледо,
Мрско ми је било.

41. Мали трговци.

Обратите пажњу,
На ове трговце:
Брат продаје жигице,
Сеја прима новце.

Невоља их тера,
Глад у њима цвили, —
Иначе би они
Сад у школи били.

Па тргујте, мали,
И Бог вас помого,
Е да би вам било
Берићета много.

Трговина ј' потребна
Ка и занат што је;
Поштени трговци
У штовању стоје.

И многи су, знајте,
Са малим почели,
Па су се високо,
Високо попели.

Да Бог да се и ваш
Рад што боље крену.
Тргујте, тргујте,
— Ал' само поштено!

42. Циганин Гага и син му Ђукило.

Ми, циганско колено,
— Као што већ знате —
Ми се, богме, не дајемо
На разне занате.

Међу нама, веруј ми,
Ма нас све преврнџ,
Нећеш наћи димничара,
— То је здраво црно.

Димничара ни једног;
Ал' тако, зацело,
Нећеш наћи ни млинара,
— То је здраво бело.

Нећеш наћи, Циганин
Да за тезгом цоња;
Ако мора трговат',
Он се држи коња.

Нећеш наћи бербера,
Ткалца, ни кројача,
Али зато подоста
Имамо ковача.

А где год је весело,
Поред пуних чаша,
Ту ћеш наћи Цигана
Добрих хегедаша.

И ја и мој Ђукило
Похвалит' се смемо,
Да смо неки мајстори,
Да нешто умемо, —
Ето, кâ што видите:
Кошарке плетемо.

43. Два питања са одговором.

«Димничару, што си тако црн?
Ко би с тобом руковат' се смео!?»
«Ђути, ђути, неразумно дете,
Зло би било, кад бих био бео.»

«Хеј, млинару, што си тако бео,
Нека мало, ал' што тако јак?»
«Ђути, ђути, неразумно дете,
Да сам црњи, зло и наопако!»

Одговоре ове
Схватило је дете,
— А то и ви други
Ваљда разумете.

44. Рад.

Рад је сваком дужност прека,
А не служи на срам ници;
Сиромах се њиме храни,
А богат се њиме дичи.

Једни раде умом, духом,
Други снагом својих шака.
— Више с' штује вредан шегрт,
Нег стотина лених ђака.

45. Две муве.

Летеле две муве
Око ћупа меда:
Једну мамак примамљује, —
Друга му се не да.

«Ај, како је слатко
Усред меда пасти!»
Рече прва мува
У заносу страсти.

Друга мува гледа,
Шта ће даље бити,
Ал' ма да је гладна,
На мамак не хити.

Па шта ј' било од тих мува?
Пита млади Ива. —
Једна лежи мртва,
Друга ј' срећно жива.

46. За допуњавање.

Да последњи дође
Баш на прво место,
И то кашто бива,
Ал' не бива —

Знате л' шта је ђаку
Најглавнија брига?
Како не би знали,
Јел'те да је —

Знаш ли шта ћеш радит'
Кад те луда вређа?
Најпаметније је,
Окрени му —

На рад, људи, на рад, децо!
Сваком радит' треба,
Јер печене шеве
Не падају с —

Утеши, ма реч'ма
Оног, који пати
Ал' му не обећај,
Што не можеш —

У туђој се руци
Чини комад већи,
Само задовољство
Води к правој —

Која тица има најбистрије око?
Промислите с' мало, — јел'те да је —

Који се озледи, нека лека тражи;
А плакање, веруј, ништа не —

Добро нам је увек држат' у памети:
Свако ко се роди, мора и —

47. Загонетка.

Он иде, иде, иде, —
Нико му траг не виде.

Идући реже, сече, —
А никад крв не тече.

VI

1. Вечерња песмица.

Које дете лежућ' спати
Молитвице топле прати,
Богу се молећи
Брзо ће заспати.

Мирно ће да спава,
Слатко ће да снева,
Анђели ће чувати га
И с десна и с лева.

2. Имам...

+ Имам оца, имам мајку,
Имам брата, имам сеју,
Они мени живот сладе,
, Они моје срце греју.

А срце ми загрејано
За њих бије силно, верно, —
И за Српство, које они,
Љубе тако неизмерно.

3. Болестан сам.

Болестан сам,
Чело ми је огањ живи;
Шта ће бити, Бог ће знати
Милостиви.

Моје друштво
С понудама разним хити, —
Ал' ја, болан,
Ништ' не могу окусити.

И код куће
Ја сам једном болан био, —
Сад се сећам,
Од чега сам оздравио;

Хеј, да ми је
Мајчинога крила мека,
У пољупцу
Њезином бих нашћу лека.

4. Далеко од оца.

«Куда гледаш, тужно чедо,
Куда гледаш, Видо мала?»
Ма'ните је, ма'ните је,
У звезду се загледала.

Има већем месец дана,
Што јој тужи срце меко;
Отац јој је отпутовџ,
Отпутовџ на далеко.

Па сад гледа ону звезду,
Што се горе тако сјаји,
А око ње облачићи
Као сузни уздисаји.

И њене су очи сузне,
Јади су јој срце стисли;
Гледа звезду, гледа звезду, —
Па о своме оцу мисли.

Можда и он у даљини
Крај прозора тако седи,
Можда и он сузним оком
Ову исту звезду гледи.

«Ох, када би звезда ова
Поздрав очев казат' знала!»
И њој дође тако мило,
Кад је звезда затрептала.

5. Први дани пролећа,

Зима клецну, зима паде,
И већ не диже се;
Не подноси сунце благо
И растопиће се.

Спало иње, бели спомен
Оних тмурих дана,
Једно дете зоролико
Стресло га са грана.

Беже вране и гаврани
Са гракњавом љутом;
Друге тице долазе нам
С веселим цвркутом.

А ко ствара така чуда?
Оно мило дете,
Што га, браћо раздрагана,
Пролећем зовете.

Ох, пролеће никог с даром
Заборавит' неће, —
Та посуће и мртвима
На гробове цвеће.

6. Пролетна песма.

Пролеће је, пролеће је,
Радује се цео свет.
Куд погледиш, сунце сјаје,
А под росом блиста цвет.

Наше груди, наше душе,
Заталасо овај сјај,
Славуј мали Бога хвали,
Што је земља прави рај.

7. На ливади.

Две Српкиње миле,
Девојане лепе,
На ливади росној
Свежином се крепе.

Свуда пољско цвеће,
Куд им нога шета;
Међ' њиме су оне
Два најлепша цвета.

Хоће л' скоро дома?
Неће, јоште неће.
Ту им тако прија,
— Цвеће воли цвеће.

8. Медвед тражи меда.

«Цео дан тумарам, цео дан се луњам,
Где ме није било, — тражим, њушкам, цуњам,

«И шапама гребем, и очима стрељам,
Тражим слатка меда, е баш сам га жељан.

«Обишћо сам редом сва дрвета шупља,
И где год сам знао, да је која дупља.

«Па ево ће скоро да се спусти вече,
И ја видим, видим, данас немам среће.

«Хајде да завириш још и овде гладан,
Можда ћу га наћи, где се и не надам,

«Неки меден мирис одатле ми пири,
Хајде, медо, хајде, још и ту завири!»

«Али шта је ово, — шта је ово?! Стој!»
— Насрнуше пчеле, бесомучан рој,

Стотина жаока, — ух, ала си страдђ,
Јадни, гладни медо, том се ниси надђ!

9. Збогом, роде!

«Куда ћете драге роде,
Зар нас већем остављате?
Кђ за сунцем да идете,
Да га с' нагледате.»

«Овде јесен већ нам прети,
Бојимо се љуте зиме;
Где смо зимус зимовале,
Ту ће опет да нас приме.»

«Е, па збогом, срећне биле,
Да стигнете, куд желите!
Ал' кад прође љута зима
Да се опет повратите.»

«Збогом, људи, збогом, децо,
Остајте нам здрави, сретни!
Сачувајте наше гнездо,
Вратиће нас дан пролетни!»

10. Зима.

(СТИХОВИ ЗА ДОПУЊАВАЊЕ)

Ни бриге нас, што снег веје,
Топла пећ нас лепо . . .
Јест, тако је топло свима,
Где за огрев дрва . . .

Ал' ко нема, зло се пати,
Па ми ћемо њима . . .
За патнике ваља да се постарамо,
Бог је нама дао, да и другом . .

11. Гле, шта начинише!

Од маленог вел'ко граде
Милутин и брат му Коста,
Гле, колика грудетина
Од малене груде поста!

Гле, шта могу мале руке,
— Макар да је тек сиграње —
Гле, шта може јака воља
Гле, шта може истрајање!

12. Ој, голубе...

«Ој, голубе, там' на крову,
Зашто гучеш тако мило?» —
«Радујем се јарком сунцу,
Што прелива зеленило.»

«Ал' ти гучеш, кад и зима
Небо стушти, сунце скрије,
Каква ти је онда радост,
Кад на небу сунца није?»

«Тад' ме опет радост снажи,
Да ће зимски дани минут',
Да ће с' небо разведрити,
Да ће опет сунце синут.»

13. После гозбе.

Жабац с' својом жабом
У гостима били,
Ту су много јели,
А богме и пили.

Појела је жаба
Шесетипет мува,
Трбух јој се напђ,
Не може да дува.

Рече жаба жапцу:
«Ја се, мужу, бојим,
Нећу моћи кући
На ногама својим.»

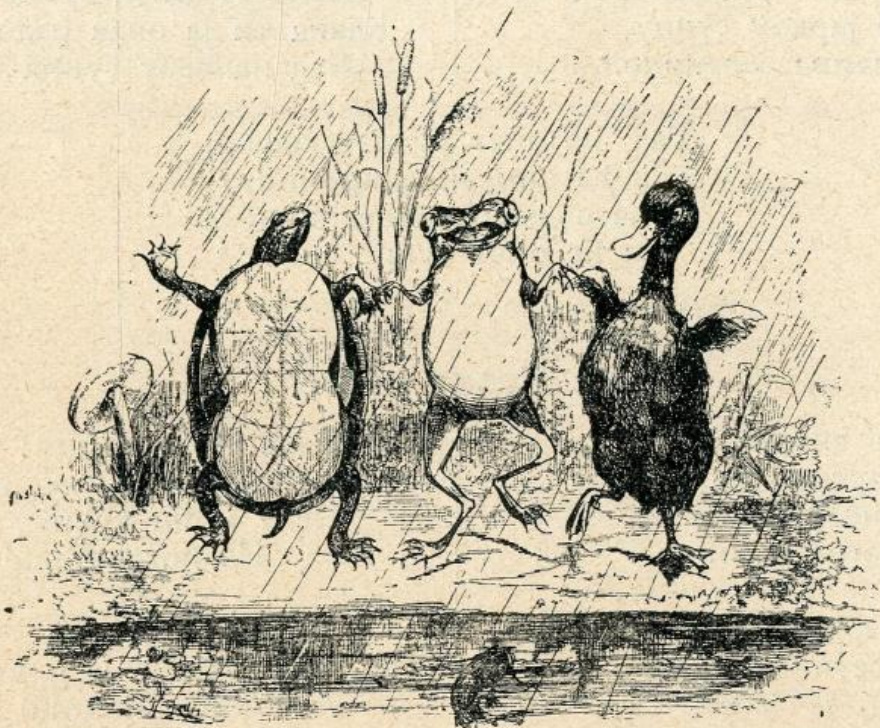
Жабац одговара:
«Тешко је и мени,
Ал' морам помоћи
Својој драгој жени.»

Па јој приђе ближе,
На леђа је диже

И однесе кући —
Малко посрћући.

14. Веселе у рити.

У рити је сјала
Месечина блага,
Јест, она је пала
Као нова снага;

Просула се као
Неко старо вино, —
Жаба рече патки:
«Хајд' да с' веселимо!»

Те је лепе речи
И корњача чула,
И по њој се нека
Радост разасула;

Па за часак тили
Коло се ухвати, —
Тако, моји драги,
Весела вам мати!

Играју кроз трску,
Играју кроз ситу;
Лепо је весеље,
Лепо и у рити.

Где се коло хвата,
Знак је братске слоге, —
Кад заигра срце,
Играјте и ноге!

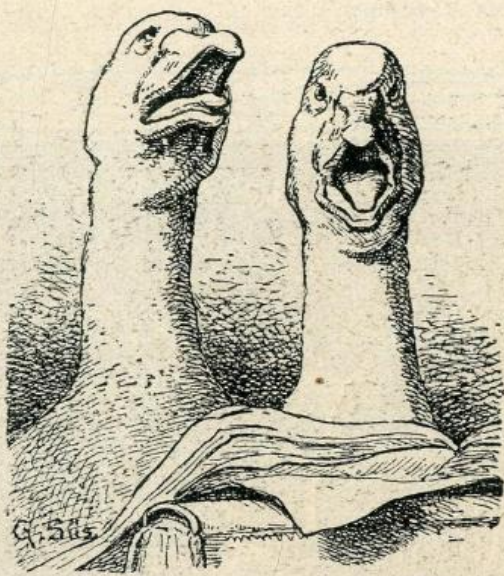
А да л' има свирке?
И свирка се чује,
Чујем чисто и ја, —
Та комарци зује.

Играјте, замерке
Нема ни најмање,
Слађе је играње
Него туговање.

Ја зацело не знам,
Је л' све тако било,
Ил' се можда сликару
Само тако снило.

Доста, кад је слика
Весела и слатка,
Како игра жаба,
Корњача и патка.

15. Волим гуске...

Волим гуске и сад,
Увек сам их волђ,
Трпео сам и то,
Кад певају соло,
Ал' дует на ноте,
Тај им је тек славан, —
Особито кад по подне
Прилегнем, да спавам.

16. Лисица и пловка.

Пловка плови по води,
Лисица је гледи;
Подуже је ћутала,
Ал' то ништ' не вреди.

Тад јој рече љубазно:
«Ходи, пловко, амо;
Сита сам, па весела,
Хајд' да с' поиграмо!»

Пловка вели са воде:
«Прођи ме се, прођи,
Ил' кад ти је до сиграња,
А ти к мени дођи.»

«Не знам, драга пливати,»
Вели лија болно,
«Кад бих знала пливати,
Дошла б' драговољно.

«То ми није ни мати,
Па ни отац знао.» —
А пловка се насмеја:
«Е, баш ми је жао.»

17. Петлићки послови.

Чујте чудо, што с' међ врапци прича:
Свадила се два љута петлића.
Није чудо, чудо би тек било,
Да се није тако догодило.

Петлови су увек на зло брзи,
Сваки петђ другог петла мрзи.
Што га мрзи? А ко би га знао,
С том је мржњом ваљда на свет пао.

Међ петлима није никад мира.
Где се сретну, ту нема обзира,
Ти не знају, шта је слога лепа, —
Зато често остану без репа.

18. Пиле и лија.

(За ПРЕЦРТАВАЊЕ НА ТАБЛИЦИ)

Тета лијо, тета лијо,
Срам те био:
Што си дошла, шта ли ти је
На ум пало, —

Та зар мене да прогуташ,
Пиле мало!
Зар не жалиш мог живота
Млађаного?

Ил' ти, тето, немаш срца,
Немаш Бога!

19. Тако лудо страда.

Приланчили медведа
За пањину неку, —
То још није дочеко
Никад у свом веку.

Неће он то трпети,
Та то њега вређа,
Па упрти пањину
На широка леђа.

Однесе је на врлет,
Да ј' у амбис баци, —
Тако, мисли, морају
Чинити јунаци.

Што смислио, учини,
— Снага му је јака —
Одбацио пањину
На десет корака.

Паде терет у понор,
— Али нуто јада,
И медведа одвуче, —
Тако лудо страда.

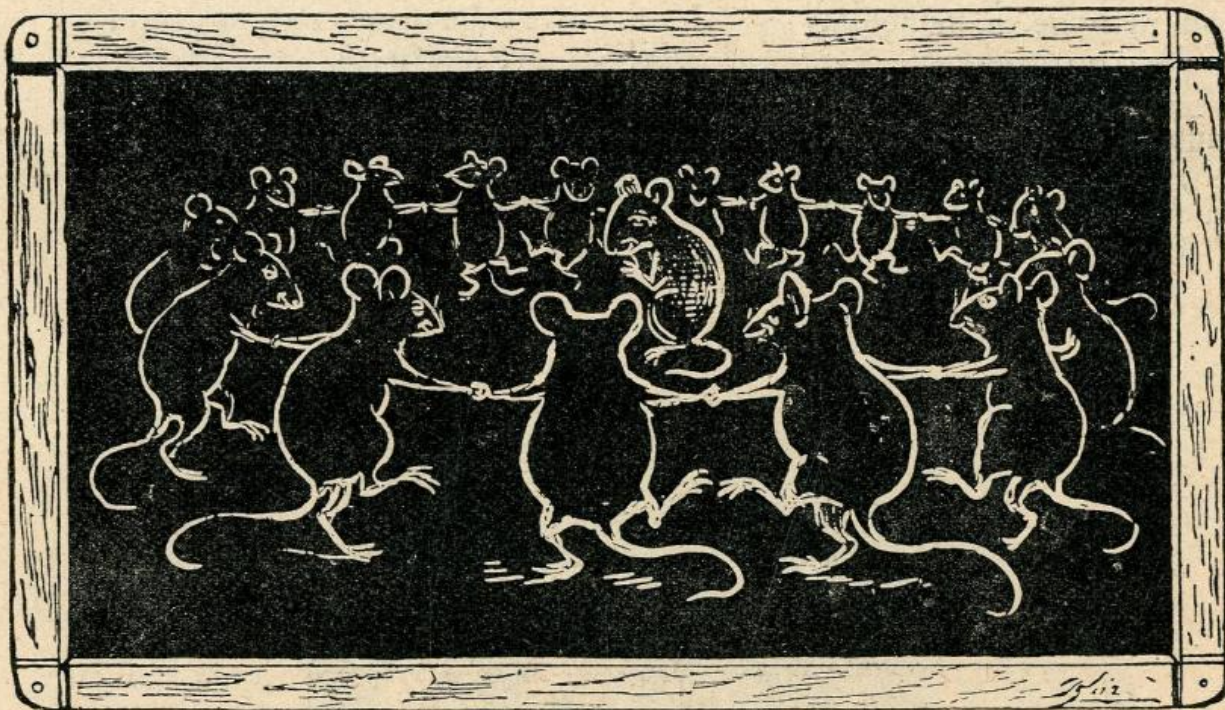
20. Крмача и прасици.

Крмача, прасећа мати,
Поче прасце световати:
«Да ми нисте којекакви,
Већ уљудан да је сваки;
Увек брзи, никад лени,
Увек чисти, умивени,
Ако брљу опазите,
Ви је лепо обиђите.

Чистоћа је сваком мила.»
То ј' крмача говорила, —
Па с' у неку брљу пружи,
Да се мало прокаљужи.

А и прасци сви за њоме,
У блату се прасад пере, —
Неће они ни за плаку
Да су бољи од матере.

21. Мишеви у колу.

Е, на црној таблици
Сад слику имате,
Како ј', кад се мишеви
У коло ухвате.

То је игра весела,
То је игра жива, —
Али то се не види,
Јер то ноћу бива.

А зашто су весели,
Сваки тако вољан?
Јер су вид'ли: у шупи
Мачак лежи болан.

Лакше, лакше, мишеви,
Да не буде квара!
Мачак лежи, истина ј',
Али се претвара.

22. Четири мачке.

Четир' лепе мале мачке
Имао сам прошле зиме;
Посматрајућ' њине ћуди
Дадох свакој згодно име.

Једну назвах Мазулина,
Другу назвах Тета Преда,
Трећој рекох Мишисава,
А четвртој Брзоједа.

Нађикаше моје мачке мале,
И сад збиља постаде од шале.
Мазулина, та се само мази,
Са столице никад не силази.
Тета Преда постала је преља,

Само преде, нема других жеља;
Мишисава, — велика јој хвала,
Мишевима већ је додијала.
Брзоједа, то је хала права,
Ждерала би и онда, кад спава.

23. Укебаше га.

Ко клопара, ко зипара
Зими, лети,
Дању, ноћу, свуд по кући? —
Пацов клети.

Наједе се, понда гризе
Разне ствари.
Сви га мрзе, а највећма
Хектор стари.

Завери се Хектор стари,
Да се свети,
За пацовом већ три дана
Ваздан лети.

Ал' данаске неки чудан
Клопот зачу,
У по дана, под огњиштем,
У бакрачу.

Да л' је пацов? Прикраде се,
Опази га, —
Препречи му натраг пута,
Ухвати га.

Па га онда одмах носи
Господару,
Да покаже нову хитрост,
Верност стару.

24. Наш Белота.

Наш Белота воли носит'
Штап у усти',
Носи, носи и никад га
Не упусти.

Тако иде неуморан
Свуд за госом,
А штап носи с неком диком,
Са поносом.

Тад не тражи ни да једе,
Ни да пије,
Чисто видиш, како мисли:
Дужност ми је.

Лепо ј' видет' рад савестан
И у скота,
А такав је, од како је,
Наш Белота.

Ко год не зна, шта је дужност,
Дужност света,
Нека дође, да научи
Од тог псета.

25. Код Минкина прозора.

Зашто тице зими стају
Код прозора мале Мине?
Овде им је најтоплије,
Ту налазе заветрине.

А Минка им чува мрве,
Што остану на трпези.
На њеној су тице храни,
На њеној су тице незиди.

Зато тице благодарно
Погледају на њу горе,
Кад би знале говорити,
Рекле би јој: «Рајски створе!»

26. Шаров се осветио.

У невољи видимо
Нашу малу Дару.
То је нека света
За увреду стару.

Дара носи лончину,
Не мож' да се брани, —
А шаров се затрчђ,
Да је утамани.

Па шта јој учинио?
Ето, и то знамо:
Ујео је, ујео —
За кошуљу само.

27. Лијон код болесникове постеље.

Сваки дан се искђ, гребђ, —
Једва једном пустили га;
Утрчђ је верни Лијон,
Да походи болесника.

Радује му с' бледи Миле
Кђ ваљаном другу своме.
«Дошао си, да ме видиш, —
Хвала ти на томе!»

«Ил' би можда да ме зовеш,
Да с' на пољу поиграмо,
Јоште не смем, још ми крате,
Биће и то, чекај само.

«Није шала, мој Лијоне,
Десет дана лежим тако,
Па веруј ми, ако не знаш,
Боловати није лако.

«Па кол'ко сам за то време
Намучио мајку милу.
И тебе зам често снивѡ
У грозници, у бунилу.

«Данас ми је тако добро,
Сад не тражим лимунаду,
Купуса сам јутрос искѡ,
Искао сам, — ал' не даду.

«Доктор вели: за три дана
Пустиће ме из постеље,
Шта је данас? Јест, петак је,
Е, па чекај до недеље.»

Слуша Лијон доброг Мила,
Чисто схвата, што му каже,
Па би он нешто рекѡ, —
Али само репом маше.

28. Стара истина.

Прохтело се малом Јови,
Да му штене лепо члови,
Пак се мучи,
Труд не штеди,
Па га учи, —
А псето се једи.
«Ја сам,» вели, «мало штене,
Још је рано то за мене.»
А Јова му на то каже:
«Ђути, враже!
Из малена учит' треба,

Тад се свашта прима ласно,
Јер када се оматори,
Тад' је касно.»
То је чуо с другог ката
Јовин тата;
Том се здраво обрадовѡ
И довикнѡ: «Браво, Јово!
Што си рекѡ, то је тако
И тако ће увек бити, —
Ал' не важи само за псе,
По томе се владај и ти.»

29. Таши, таши!

I.

Таши, таши, танана,
Ево једна грана,
А на грани јабука
Као молована.

Долетеће тичица,
Љуљуће се грана,
Отпануће јабука, —
Дигнуће је Ана.

II.

Таши, моја, па моја,
Носи деда шебоја,
На шебоју шара,
То је буба мара.
Буба мара лепета,
Не боји се детета,
На руку му слета
Са шебоја цвета.

III.

Таши, бела, дебела,
Сва су деца весела,
Донео им чика
Из шуме лешника,

Јела би и Љуба,
Али нема зуба,
Зато јој је сека
Узварила млека.

IV.

Таши, роде, па роде,
Курјак бере јагоде,
Кад набере доста,
Молиће га Коста,
Да их све не помлави,
Да и Насти остави,
А курјак ће касти:
«Како не бих Насти!»

30. Чија си ти мала?

Чија си ти мала?
Волео бих знати,
Како ти се зове отац,
Како с' зове мати.

Имаш ли већ пуне
Две године дана?
Хране ли те млеком, —
Ил' га пијеш сама?

Купаш ли се радо, —
Ил' се бојиш воде?

Јеси л' увек тако добра
Ка на слици овде?

Да л' се помиловат'
И пољубит' дајеш?
— Ал' ти само ћутиш,
Јер нас не познајеш.

Та можда и не знаш,
Говорити с нама,
Можда умеш касти
Само: Тата, мама!

31. Шта ли мисли Душко?

Шта ли мисли Душко
Тицу гледајући?
Хеј, кад би је смео
Напоље извући,
Да је мало пипне,
Да јој глади крила,
Па да види би ли
Из длана му пила;
Понда да је пусти
На гране зелене, —
Да чудне радости
Његове — и њене.

32. После купања.

Окупала мама
Свога малог Тошу,
Сад ће му обући
Чисту, белу кошу.

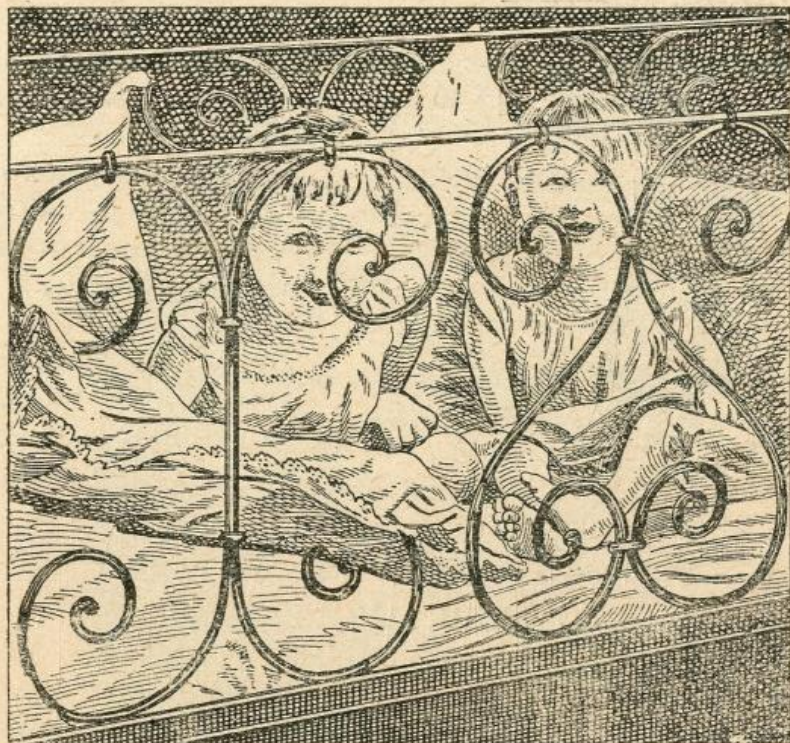
Постеља је чиста,
У коју ће лећи,
Сам ће у њој спават'
Кд човек највећи.

И зубе ће опрат',
Да послуша маму;
Сам ће себи мирисат'
На чистоћу саму.

33. Кажи ми, Стако...

«Кажи ми, Стако,
Волиш ли ме јако?» —
«Ја те волим јако.» —
«Па кажи ми како?» —
«Ја те волим тако исто
Као голуб жито чисто,
И још већма, Цвето,
Слатка моја тето,
И још већма, Цветице,
Слатка моје тетице.»

34. Добро јутро!

Зора свану. Мајка тера
Торокуше, гуске луде,
Одбија их испред куће,
Да јој децу не пробуде.

Још је рано, — па нека се
Наспавају слатка санка
Њена деца, два близанца,
Њен Милоје и Миланка.

Хоће прозор да им застре,
Да их сунце не прижеже, —
Па завири у собицу,
Да их види, како леже.

Мајка вирну, — ал' не леже,
Ено седе њена деца;
Они њојзи одвирују
Кроз решетку од кревета.

Како су им ведро чела,
Очи љупке, — ох, милина!
Па како се слатко смеше
Два сунашца материна!

35. Ката и сусед Влајко ва бунару.

«Вуци, Влајко, вуци,
Нек се пуни ћуп;
Има воде доста,
Бунар није скуп.

«У тај ћуп ће стати
Ка у друга два, —
Ал' како ћу однети га,
То Бог свети зна.»

Насмеја се Влајко
На сусетку Кату,
Па јој кроз смех рече:
«А да што сам ја ту!»

36. Ко то њену лопту...

Ко то њену лопту
Тамо горе спрати,
Одакле је мала Лела
Не мож' да дохвати?

Чије је то масло?
Брзо нек је скине
Са те пуге полице,
Са оте висине!

Дуго ј' Лели чекати
Још годину дана,
Док порасте већа,
Да је скине сама.

37. Седи Шана сама.

Седи Шана сама
Међу сиграчкама,
А у руци држи
Књигу са сликама.

Лепо је то седет'
Поред топле пећи, —
А о чему мисли?
Ко би знао рећи!

А на пећи горе
Нешто цврчи ти'о;
Шта то тако цврчи,
Ја бих погодио:

Јабука се пече, —
Шана се осме'ну;
Она здраво воли
Јабуку печену.

38. Чуо бата: биће рата!

Кад се рекло: биће рата,
Ужурбђ се мали бата,
Уранио још у зору,
Испразнио сву комору,
Узђ коња, пушку, бич, —
Па сад чека на поклич.
Пајацу је рекђ одма':
«Ти ћеш лепо остат' дома,

Ти си пајац, драги брале,
А у рату нема шале!»
И зецу је нашђ ма'ну:
«Ти си страшљив, хајд' на страну!
Где се Србин за род бије,
Ту се смело крвца лије,
Ту зечев'ма место није.»

39. Жикина забава.

Читат' не зна, па ни срицат',
Не познаје ни писмена,
Ал' пред њоме увек лежи
Вел'ка књига отворена.

Са највећом пажњом гледа
У ту књигу наша Жика.
Немојте се чудит' томе, —
Та је књига пуна слика.

40. Мала.

Одвише је мала,
А да читат' зна;
Од свију писмена
Познаје тек **А**.

То јој писмо јуче
Показао брата, —
Сва друга писмена
Њој су непозната.

Па сад се у књигу
Удубила сва,
Ускличући често:
«Ево опет **А**!»

41. Сад је већ велика.

Ето видиш, мати мила,
Сама сам се пробудила,
Сама сам се јуче свукла,
А сама се сад обукла, —
Је ли, сад сам велика?

А кад дигнем руке горе,
Оне оду преко главе;
Кад бих стала на клупицу,
Видела бих преко Саве, —
Велика сам, велика.

Сад ћу и ја кâ и сека,
Добит' већу чашу млека,
И земичку здраво белу,
Ал' не полак, него целу, —
Је ли, мати, то се зна!

42. Девојка храни зечиће.

Мили моји зечићи,
Лист купуса нате,
Лепо мирно једите,
Да се не свађате!
Ако буде кошкања,
Буде отимања,

Верујте ми, верујте,
Биће и кајања, —
Одмах ћу вас пустити
Хртовима брзим;
Ја сам млада Српкиња,
Ја неслогу мрзим.

43. Без тога је могао бити.

Чија ли је чизма та?
Чији шешир стари?
Чије ли је то унуче,
Што се ту клатари?

Дедина је чизма та,
Дедин шешир стари,
Дедин Васа, унуче,
Што се ту клатари.

Е сад, чујте, радости —
И још нешто приде:
Васа скочи у чизму,
Под шешир подиде.

Да га ко сад наслика,
Не би с' видо Васа,
Чизма му је до грла,
Шешир до појаса.

А сада се велика
Невоља појави:
Васа поче рикати,
Јер се гуши, дави.

Дотрчала мајка му,
И сестра и брата,
Дотрчало и псето
Иза куњских врата.

Сви се дали на посо,
Јер је нужда прека,
Треба скидат' одело, —
Нема другог лека.

Свукоше га, — али сад
Да видите дете:
Бос до носа, гологлав
Од главе до пете.

44. Мали див.

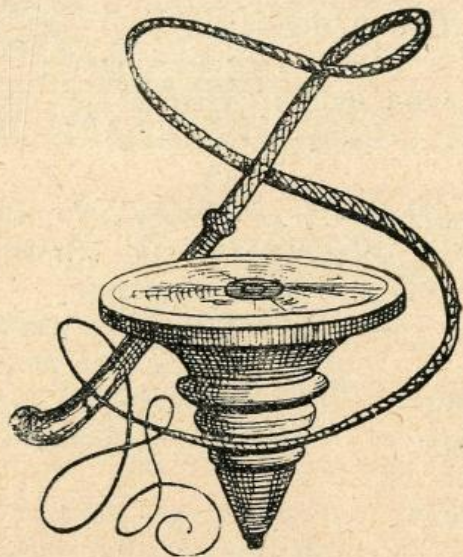
Ја сам сада највећи
У свој околини;
Сви сте моја дечица, —
Тако ми се чини.

Има људи високих,
Ал' оваких нема:
И мој отац сад би ми
Био до колена.

Попо сам се на дрво, —
То је цела тајна;
Ал' та моја висина,
Неће бити трајна.

Морам сићи, гладан сам,
Крај ће бити хвали,
Пак ћу опет, кâ и пре,
Бити кепец мали.

45. Имам чигру шарену...

Имам чигру шарену,
А и бич без ма'не:
Нашо сам их, где сам их
Оставио лане.

Чигра ми је окретна,
Ведровољна, орна, —
Целу ј' зиму спавала,
Па је сад одморна.

Ала га се окреће,
Милина је права;
Где је земља рапава,
Ту тек поиграва.

Оно, неће да игра
Док бич не засвира, —
Али то њу не боли,
То јој ћеф прибира.

Кад се једном захука,
Свако јој се диви,
Као да јој кроз жиле
Јури огањ живи.

Да се ја не уморим,
Бацим бич из шака,
Она би се вртела
Од јутра до мрака.

46. Тако и ваља.

Слатко је и гледат',
Како једе Ана
Комад бела хлеба,
Медом намазана.

Таки залогаји
На далеко сладе, —
Још би лепше било,
Да и Милки даде.

Ал' не чека Ана,
Да је други моли,
Она своју другу
Од свег срца воли.

Подноси јој комад
Чак под уста благо:
«Загризи, Милева,
Кол'ко ти год драго!»

47. Брат и сеја.

Он јој каже: Мила сејо!
Она њему: Мили брате!
На столици једној седе,
Па из једне књиге чате.

Над њима је анђо слоге,
Праве среће чувар прави;
И ја молим вишњег Бога,
Да их никад не остави, —

И да свугда српска деца
Буду сестре, браћа мила,
А над њима анђо слоге,
Да развије своја крила.

48. Са књигом у руци.

Брат и сеја седе,
Па у књигу гледе;
Њима засад јоште
Само слике вреде.

Мал' се нису свадили
Око књиге ове;
Питање се истакло:
Како с' књига зове.

Браца вели: «Голуб» је, —
Сестра се не слаже;
Она вели: «Невен» је, —
Тако мати каже.

«Невен», «Голуб», «Зорица»,
«Споменак» ил' «Smilje»,
Ал' је слика у књизи
Велико обиље.

А слике им говоре:
«У школу идите,
Па да скоро, Боже дај,
Читат' научите!»

49. Страшна прича.

Најстарија, Вита,
Нешто страшно чита,
О некој аждаји,
Што се ноћу сјаји, —
А деца се боје
И од сенке своје,
Узверено гледе,
Неки чак и бледе.
«Страшна је то прича!»

Вели мали Вића.
«Ко зна, да л' је збиља!»
Вели мали Иља.
«Истина је цела»,
Тихо шапће Лела.
Лаза једва дише,
Зној са чела брише.
Влајко бечи очи:
«Шта ће сада доћи!»

И Кастор је уво
Окренуо к Вити,
И он би да чује,
Шта ће даље бити.
Само неко заспа,

Па већ и захрка,
Ено, погледајте
Ацка, патицврка, —
Шта се њега тиче,
Аждаја из приче!

50. Лени Рава.

«Нисам нешто вољан», —
Рече лени Рава;
Изнесе ћилимац,
Па леже, да спава.

Кад је устђ, он се
Сети, шта је снивђ;
Снивао је, да је
Расадник заливђ.

Мрзи он и у сну,
Што мрзи на јави,
Па зловољан поче
Чешат' се по глави:

«Кад у башти радим,
Уморим се јако, —
Морам опет лећи,
Да с' одморим малко.»

51. Глете, шта бива од добра детета.

Анђуша је добро дете
Од главе до пете;
Анђуша је добро дете,
Шије, пере, мете;
Анђуша је добро дете
Сви је хвалит' смете.
Рано рани, воду несе,
Очешља се, умије се
И нацепка мајци дрва, —
И у школу стигне прва.
Лепо пише, лепо чита,
Ко што не зна, њу запита,
Она сваком радо каже, —
Са свих страна Анђу траже.
Из школе се кући врати,
Одмах пита: «Где је мати,
Да ми каква посла даде,
Све до подне имам каде.»
Па куд мајка мигне оком,
Там потрчи Анђа скоком,
Увек ведра лица, чела,
Насмејана и весела;
Дурљивости баш ни трага,
Свима мила, свима драга.

А кад српску песму пева,
У оку јој огањ сева.

Така ј' Анђа била тада,
Кад је била сасвим млада,
Али време брзо тече,
Сад је Анђа жена веће,
Има већ и деце своје,
И у школу иду троје.
Стрина-Анђом сви је зову,
Јер свакоме добра чини,
Сад је Анђа анђђ прави
Целој својој околини.
Ко је брижан, њој се јави,
А она га опорави.
Јадни, гладни стрину траже,
Она теши и помаже.
Сиротињи ј' друга мати,
Благослов је свуда прати.
И душу би своју дала
За свој мили српски род.
Право вели пословица:
«Какво семе, такав плод.»

52. Капи воде и стена.

«Шта, зар мала кап
Мене да пробуши!
Та ни силни слап,
Што с' тамо пенуши,
Наудит' ми неће.» —
Тако стена рече.

А кап по кап пада,
Истрајно се труди,

И камен савлада,
Пробуши му груди.

Стене се јуначе, —
Ал' истрајне капи
Могу бити јаче
Него бурни слани.

53. Добар савет.

+ Добар савет ко не слуша,
Ради врло глупо.

И искуство људе учи, —
Ал' се плаћа скупо.

54. Не суди по спољашности.

Немој судит' књигу по корицама,
Нит' човека по оделу суди.

Корице су дело коричара,
А одело кројачеви труди.

55. Лакомислено обећање.

Ако неком што обећаш
И покренеш над у њему,
Сунцем си га обасјао; —

Ако слажеш, превариш га,
Више с' узд, но што с' дао.

56. Поштење.

Поштење се не мож' купит',
Јер га поштен не продаје
Ни за блага сва голема;

А непоштен продо би да, —
Ал' га нема.

57. Половно знање.

+ Половно знање,
То ти је одело
Узано и тесно, —
А ко се у њему

Још размеће бесно,
Пући се и шири,
Подере га брзо,
Па голота вири.

58. За допуњавање.

У нашој баштици
Зумбул лепо мири.
Један мали дечко
Кроз тарабу — —

Знам већ шта би хтео,
А здраво га волим,
Питам: Би л' зумбула?
А он вели: «— —»

Ох, ала рибама
У језеру годи!
Радују се води,
Радују сл.....

Али, само, само,
Да не виде мреже!
Чим опазе мреже,
У дубину....

—
Мали Пера јуче
У прашину сео,
Кад је после усто
Тур му био...

Кад то виде деда,
Он се за прут маши,
А знате ли зашто?
Да му тур...

—
Јест, свако на свету
Има своју бригу;
Ђакова је брига,
Да изучи...

Па кад школе сврши,
Слободно ће дисат',
Тад ће можда и он
Нове књиге...

АЗБУЧНИ ПРЕГЛЕД ПЕСАМА

Ала је то баш страшно	43	Девојка храни зечиће	150
Анђео	86	Дете и бака	23
Анка и живина	70	Дете и лештир	40
Аратос таке љубави	72	Дете и магарац	40
Аца гушчар	50	Деца и чигра	1
Без тога је могао бити	150	Деца путују	47
Бела штета	40	Деца се ругала јарцу	12
Биће друштво	124	Добар је Бог	108
Бобук од сапунице	79	Добар савет	154
Бог да прости	109	Добра Јела	124
Божић	62	Добри суседи	98
Божић	117	Добро јутро	147
Божићна песма	93	Добро јутро, добро јутро	33
Божићна слика и песма	92	Добро јутро, моја мала	122
Болестан сам	134	Добро јутро, цицане на крову	95
Болно чедо	23	Добро ће бити, да чујете и ово	93
Бољи јунак од гаврана	44	Доручак	13
Брата се дури	17	Дошао врабац, да нам нешто каже	114
Братац и сестрица	17	Другарице	54
Брат и сеја	151	Дуго време	57
Брацин рачун	26	Душко нешто шапће	80
Буба мара	4	Ђаци из малог села	128
Веверица	4	Ђацима на почетку школске године	81
Веселе у ритму	138	Ђаче полетарче	24
Ветар	2	Ево наших ластва	59
Вечерња песмица	134	Ево ти	42
Вивак	33	Ево, шта је мајушни Васко декламовао	96
Видим ли ја збиља	91	Жао нам је, чисто би се смејали	70
Војска, па војска	98	Жени лутка	97
Волим гуске	139	Жикина забава	148
Врабац и мачка	39	Загонетке	57, 84, 110, 133
Гаврило и мајмун	122	За допуњавање	133, 154
Гаша	29	За читаоце почетнике	55
Глете, шта бива од добра детета	153	Зашт' је војска ућутала	48
Гле, шта начинише	136	Зашто? — Зато	102
Гојко у лову	25	Збогом, роде	136
Голубице моја	12	Зима	116
Гостољубива Јека	121	Зима бежи	33
Далеко, далеко	76	Зимска песма	5
Далеко од оца	134	Зима (стихови за допуњавање)	136
Даринка пише прво писмо	106	Зло је, где нема реда	84
Да сам ја краљ	20	Зове зиму на мегдан	91
Два зеца	71	Игра и посао	57
Два питања с одговором	132	Илинка	129
Две муве	133		
Две приче	97		

Има ли што страшније на свету	75	Мали еликар	52
Имам	134	Мали трговци	131
Имам чигру шарену	151	Мали филозоф	80
Ипак се добро свршило	81	Ман'те је на миру	74
И погоди	77	Марко у шкрипу	8
И сама је, и опет није сама	125	Материна маза	14
Исповест болесничина	126	Мати пева детету	112
Једној девојчици у споменицу	102	Маца и маца	41
Јелен	89	Мачак иде мишу у сватове	67
Јелка	61	Мачка и њена три мачета	118
Јест, Бога ми, згодно	87	Мачка пред књигом	14
Јогуница	96	Мачка са мачићи	69
Јоја и гуска	16	Мачково јадање	9
Јавгадије	107	Медвед тражи меда	135
Кад би	55	Мерима	87
Кажми, Стако	146	Милан и његов цвет	3
Како би	28	Милевина лутка Белка	123
Како је лепше	75	Мишеви у колу	141
Како сестра пева, кад малог брата љуба	23	Миш код ловке	38
Како хвата мачка миша	119	Моје посматрање	130
Капи воде и стена	154	Моле се Богу	59
Ката и сусед Влајко на бунару	147	Молитве наше мале Данице (I—VII)	30
Киселица, мргодица Перса	127	Му-у	39
Киша	2	На добром путу	108
Код Минкина прозора	143	Наздрављач	60
Ко је господар	23	На извору	113
Коњ и врабац	83	На ливади	135
Коњик	16	На љубашци	21
Ко си ти	68	Напомена матери	74
Ко то њену лопту	148	На потоку	19
Крмача и прасци	141	На руци	3
Кунање	46	На снегу	105
Кућа од карата	49	На студенцу	48
Куцина кућа	45	На улици	130
Куцов цоња пред вратима	11	Наша тига	95
Лабуд и лабудићи	86	Наш Белота	142
Лаза и његови голубови	121	Не бојте се, тичице	89
Лазе	129	Нежни Аристид	81
Лакомислено обећање	154	Незналице, ленивице	66
Лаку ноћ	113	Нека, нека	101
Лени Рава	153	Необичан гост	69
Лена имена	88	Неспремна Ана	52
Лена новина	114	Несташна жабица	62
Лепо, много, па јевтино	78	Не суди по спољашности	154
Лијон код болесникове постеље	143	Не три брњицу	38
Лисица и пловка	139	Неће мачка да се сиграмо	13
Лупеж и пас	57	Никад мира	11
Магарац и врула	56	Нова радост	51
Мала	149	Њему ј' благо, што је њему драго	78
Мала бербан	90	Обед	31
Мала Вемица	15	Обележја	55
Мала Лида	103	Обећање лудом радовање	37
Мала појачица Мара	37	Оборено гнезданце	120
Мала читаља	51	Овако се не доказује	130
Мали брата	44	Одговор мојој сестри Видосави	88
Мали Влајко	104	Оздравила	126
Мали гушчар Штева	101	Ој, голубе	137
Мали див	150	Ој, дечија радовања	49
Мали Јова	15	О луткином крсном имену	16
Мали коњаник	46	О мишу	7
Мали маза	45	О! о!	82
		Освануо снег	61

Охо-хо!	63	Страшљивци	118
Очева тига	28	Страшна прича	152
Пакошник	50	Сунце и ветар	56
Пачија школа	65	Тајна	43
Певачица	106	Тако и ваља	151
Пера и његов Каро	73	Тако лудо страда	140
Петао	6	Таши, таши	144
Петлићки послови	139	Тешко је то погодити	77
Пето и псето	83	Тица на прозору	117
Пет стихова на пет слова	101	Тица у кавезу	12
Пиј дер, воко, ниј	90	То је Божја воља	86
Пиле и лија	140	Трешњини гости	59
Писмо из Лондона и отпорука	122	Трешњобер	22
Плашљив гавран	36	Три пилета и паук	94
Позив у комендију	99	Туга и жалост једнога миша	66
Полетарци први пут у води	66	Туцају се	114
Половно знање	154	Ђурак и врабац	6
Помајка кокошка неваљалом пачету	117	У »бувари«	27
Посекла прст	78	У врт	115
Посекла се	123	Укебаше га	142
После гозбе	137	У лепом кругу	111
После купања	146	Умереност и чистоћа	57
После сна	75	У мраку	109
Поштење	154	У новом капуту	84
Прва лекција	95	У хладу	115
Прве хлаче	46	Хајд' у шуму	61
Први дани пролећа	135	Хвала	34
Први полет	93	Хвалиша	100
Прекомерност	82	Христос се роди	93
Пролетна песма	135	Пајки зебу прсти	35
Пролеће	2	Пвет и мед	88
Пролеће ће доћи	88	Пезар	120
Пчелица	4	Пиганин Гага и син му Ђукило	132
Рад	133	Пица-маца и рундов-бундов	10
Радост и жалост	100	Пицкошев несрећан лов	119
Рачунџијама	25	Честитка једне мачке своје господару	69
Рибарче	52	Четири мачке	141
Сади дрво	56	Чија си ти, мала	145
Сад је већ велика	149	Читај, Дело	106
Са књигом у руци	152	Чујмо, шта нам вели петао	82
Сам је био крив	26	Чуо бата: биће рата	148
Самоук	107	Чупоглавац из кутије	47
Сати	32	Шаров се осветио	143
Седи Шана сама	148	Шетња у троје	73
Сестрински	96	Шта ја све имам	1
Смем ли вас послужит'	116	Шта ли мисли Душко	146
Снешко Белић	35	Шта се догодило Андрији	128
Срда	97	Шума	2
Срце дечје	1		
Стара истина	144		
Стари лечнички савет	84		
Стихови, који траже ваше помоћи	109		
Страшљивац	1		

ШТАМПАРИЈА КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ